

Göteborgs Stad

Stadsbyggnadskontoret

Samrådsredogörelse

Datum: 2017-08-29

Diarienummer: 1429/15

Maria Lejon

Telefon: 031-368 18 49

E-post: maria.lejon@sbk.goteborg.se

Detaljplan för Bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelarna Sävenäs och Delsjön i Göteborg, en del av BoStad2021

Samrådsredogörelse

Innehållsförteckning

Handläggning	3
Sammanfattning	3
Tematisk sammanfattning av inkomna yttranden	4
Olika handlingar och diarienummer.....	4
Illustrationsmaterial.....	5
Riksintressen	6
Artskyddsförordningen	7
Detaljplanens innebörd och genomförande.....	7
Upplåtelseform.....	9
Område A- Punkthusen	10
Område B - Lamellhusen	11
Område C - Par och fyrbohus.....	11
Område D - Förskola och äldreboende	12
Område E - Skola 4-9.....	13
Trafik och parkering.....	15
Tillgänglighet och service	18
Friytor.....	19
Miljömål.....	19
Naturmiljö	20
Kulturmiljö.....	21

Solstudie.....	22
Sociala konsekvenser och barnperspektiv (upplevd otrygghet).....	22
Påverkan under byggtiden.....	23
Luft.....	23
Kommunala nämnder och bolag m.fl.....	25
Statliga och regionala myndigheter m.fl.	31
Grannkommuner	36
Sakägare	36
Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende.....	55
Övriga.....	73
Ändringar	109

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 20:e dec 2016 att genomföra samråd för detaljplaneförslaget. Förslaget har sänts för yttrande enligt bifogad lista över samrådsrets, bilaga 1, under tiden 18 januari – 22 februari 2017. För sakägare och boende i området utökades samrådstiden till den 15:e mars 2017 i samband med att planerat öppet hus fick ställas in på grund av sjukdom. Ett nytt öppet hus genomfördes den 28:e februari 2017.

Förslaget har varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret och på kulturhuset Kåken under samrådstiden. Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida: www.goteborg.se/planochbyggprojekt/.

Sammanfattning

Synpunkter i samrådet från statliga och kommunala instanser handlar främst om eventuell påverkan på naturvärden, anpassning till platsen och trafikallsträng.

Ett stort antal yttranden har inkommit från medborgare, över 400 st. Utöver det ovan nämnda som inkommit från de statliga och kommunala instanser är många kringboende också negativa till fler bostäder i området och många anser att platsen inte är lämplig för en skola eller förskola av den storlek som föreslås. Flertalet boende motsäger sig föreslagen detaljplan av anledning att den strider mot Översiktsplanen för Göteborg. Många påtalar också att planen strider mot riksintressen och allvarligt påverkar möjligheten till närrekreation. En återkommande åsikt är att exploateringsgraden är för hög och liknar miljonprogrammet vilket inte är i linje med den bebyggelse som idag finns i Björkekärr. Planerad bebyggelse anses bryta mot områdets karaktär och föreslagen detaljplan anses sakna harmonisering med intilliggande bebyggelse. Oro uttrycks att planerad exploatering kommer ge ett splittrat intryck och gestaltas med materialval som inte harmoniserar med omkringliggande områden. I de inkomna yttrandena uttrycks oro att byggaktörerna främst ser ekonomiska intressen som skäl för att bygga så tätt som planen föreslår. En annan återkommande synpunkt är att föreslagen bebyggelse planeras för nära inpå den befintliga. Ett större avstånd efterfrågas från befintlig bebyggelse, helst på annan plats. Från medborgarna framförs många förslag på alternativa placeringar av bostäder och skola.

Stadsbyggnadskontoret bedömer, mot bakgrund av behovet av bostäder, att intresset av att ta området i anspråk överväger intresset av att bevara grönområdena mellan bostadsområdena.

Planförslaget innehåller ett flertal ändringar med anledning av inkomna yttranden. En inventering av åkergrödans förekomst och en konsekvensbeskrivning för naturvärdena har genomförts. Förslaget har till granskningen studerats mer ingående och uppdaterade fotomontage och sektioner är framtagna som beskriver hur den tillkommande bebyggelsen förhåller sig till den befintliga. Byggnads- och nockhöjder har justerats och placeringarna preciserats utifrån det mer genomarbetade förslaget. I övrigt har kontoret bedömt att bebyggelsetillskottet är acceptabelt på den aktuella platsen genom de avvägningar som har gjorts beträffande ianspråktagande av naturmiljö och närhet till befintlig bebyggelse och kringliggande natur- och friluftsområden.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och ev. beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Tematisk sammanfattning av inkomna yttranden

Under samrådet har det inkommit ett stort antal yttranden från boende. Flertalet av de inkomna skrivelserna innehåller gemensamma nämnare, där innehållet och budskapet är likt. För att redogörelsen ska vara mer läsbar är yttrandena från de enskilda sammanfattade under olika huvudfrågor. Dessa redogörs nedan med kommentarer. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Läsanvisning

Huvudfrågorna är i stort ordnade utifrån planbeskrivningens rubriker. Vid varje enskild skrivelse hänvisas ibland till en rubrik/ flera rubriker. Det förekommer att skrivelser hänvisas till tematisk sammanfattning, vilket innebär att samtliga eller merparten av rubrikerna har berörts i skrivelsen. Vid en hänvisning till en huvudrubrik kan hela eller delar av innehållet finnas i den enskilda skrivelsen.

Olika handlingar och diarienummer

Flertalet av de inkomna skrivelserna belyser att uppgifter i planhandlingarna inte är samstämmiga. De boende anser att planen har flera formella brister avseende olika versioner t.ex påtalas att det finns två olika planbeskrivningar i omlopp under samrådstiden med följande avvikelser:

- Innehållsförteckningen skiljer sig med tillägg, och skild disposition.
- Tillagd sida som illustrerar ”trafikförslag, ny vändplats och busshållplats i söder längs Robertshöjdsgatan.
- Flertal formuleringar och ändringar av text vilket gör att innebörden inte blir desamma.
- Flertal kompletterande texter på flera sidor.

- Ändringar av väderstreck för punkthusens placering i område A. De boende undrar, påverkas inte genomförd siktstudie då man ändrar placering av punkthusen?
- Kartmaterialet ”karta gröna linjer för cykelbanor” har förminskad med 75 %, vilket gör bilden svår att se.

De boende anser att samrådsförfarande är regelstridigt utfört och kräver att det tas om med korrekta, färdigställda och tydligt klarläggande handlingar. De boende betonar att förslaget inte har studerats i detalj avseende viktiga funktioner, solstudier, och utredningar. Därmed kan de boende som sakägare inte göra ett ställningstagande.

Ett par boenden framför att det är fel information att det är genomgångslägenheter runt Spåntorget. Det finns även enkelsidiga lägenheter.

Den informationstext som tagits fram av stadsbyggnadskontoret och fastighetskontoret inför samrådsmötet i Björkekärrshus 2017-02-28 har två olika diarienummer: Dnr: SBK BN 1429/15 samt Dnr: TK FN 5983/15.

Kommentar:

Enligt loggen för stadens hemsida var samma samrådshandlingar publicerade på stadens hemsida under hela samrådstiden, bortsett från att en siktstudie tillkom en bit in under samrådet. Samrådshandlingarna fanns även tillgängliga på stadsbyggnadskontoret och på kulturhuset Kåken.

Samrådsförfarandet har genomförts i enlighet med stadens rutiner och det kommer ges en ny möjlighet för synpunkter under granskningen då har fördjupats och fler utredningar färdigställts.

Att det finns enkelsidiga lägenheter är infört i planbeskrivningen.

Vissa av planhandlingarna t.ex. planbeskrivningen har två diarienummer, det första avser byggnadsnämndens diarium och det andra avser fastighetsnämndens diarium.

Illustrationsmaterial

En ofta förekommande synpunkt är att illustrationerna ger en felaktig bild av en framtida bebyggelse. På bilder ses barnfamiljer gå mitt på Robertshöjdsgatan som idag är hårt trafikerad av privatbilism och mopedtrafik.

Visualiseringsbilden på framsidan av samrådshandlingen daterad december 2016, visar tre våningar. Illustrationsritningarna, daterade 2016-12-20, visar fem våningar. Därmed är det oklart vad avser antal våningar på Robertshöjdsgatan, vad gäller? Illustrationen på framsidan av planbeskrivningen anger att nästan alla träd ska bevaras. Bilden saknar även gestaltning av trottoarer.

Illustrationen ”karta gröna linjer för cykelbanor” (Planbeskrivning, 2016, s. 33) är svår att uttyda då bilden är liten.

Kommentar:

Robertshöjdsgatan planeras att få ny gångbana och en separerad dubbelriktad cykelväg. Att gående och cyklister kommer vara en del av gaturummet ses som sannolikt. I det nya fotomontaget illustreras cyklisten i planerat läge för cykelbanan.

Det förekom ett fel i illustrationskartan under samrådet. Den visade fem våningar längs Robertshöjdsgatan där det skulle vara tre, samtidigt beskrevs rätt våningantal i planbeskrivningen och plankartan medgav endast 3 våningar. Stadsbyggnadskontoret anser att det är viktigt att bebyggelsen längs Robertshöjdsgatan har en lägre skala då den ansluter mot radhusområdet. Till granskningen har våningsantalen tagits bort i illustrationen och

beskrivs istället mer utförligt i planbeskrivningen. Till granskningsskedet har även mer genomarbetade fotomontage tagits fram för att beskriva planerad bebyggelse och vegetation.

Bild med cykelvägar har förstörats.

Riksintressen

En av de mest förekommande synpunkterna gäller att detaljplanen inkräktar på riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet. De boende framför att riksintressets nya gräns fastställdes i mars 2016 för att skydda det rörliga friluftslivet. Den föreslagna bebyggelsen är innanför dess gräns vilket anses ge en påtaglig inverkan på friluftsområdet. Ett flertal inkomna skrivelser betonar att friluftslivet är en av de viktigaste anledningarna till att bosätta sig i området.

Många påtalar att det är anmärkningsvärt att detaljplanen strider mot Översiktsplanen och menar att det är besynnerligt att Länsstyrelsens förslag (2007) på att utöka naturreservatet avslogs av Göteborgs Stad. Länsstyrelsen gav (Stadsbyggnadskontoret/ Staden) i uppdrag att förvalta och bevara området vid Härlanda tjärn och Delsjön. Flertalet anser att Länsstyrelsens förslag bör genomföras istället för föreslagen exploatering. Förslag lämnas på att utöka Delsjöreservatet för att inkludera Härlanda Tjärn, se Göteborgsförslaget nr 177, som bygger på Länsstyrelsens ursprungliga förslag 0519/07 samt även omfattar de ”grönkillar” som idag finns mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan.

Boende framför att planområdet berör riksintresse för Göteborgs Stad dricksvattenanläggningar.

Boende undrar hur ”Gröna strategier” vid nybyggnation som staden ska tillämpa genomförs i planen?

Anser att exploatering av områdena A och D enligt detaljplanen inte är förenliga med länsstyrelsens yttrande, Göteborgs Stads och folkvalda representanters politiska partiernas miljöprogram.

I ett flertal yttranden uppmanas till att en fullständig miljökonsekvensbedömning/analys bör upprättas/genomföras.

Kommentar:

Kontoret bedömer inte att exploateringen påverkar riksintresset för friluftslivet på ett sådant sätt att det påtagligt skadas. Bedömningen går att läsa i planbeskrivningen under rubriken riksintressen. Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande svarat att de delar kommunens bedömning. En förtydligande karta om riksintressets och naturreservatets gräns är införd i planbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontoret har under planarbetet gjort en avvägning kring lämplig avgränsning för naturområdet. Området planläggs som NATUR. Frågan om en utökning av naturreservatet hanteras inte i detaljplanen.

Det finns ett starkt allmänt intresse att skapa möjligheter för en skola i detta läge och närheten till friluftsområdet ses som en stor tillgång för framtida elever. De naturvärden som finns på platsen bedöms kunna kompenseras.

Att planområdet berör riksintresse för dricksvatten är infört i planbeskrivningen.

Området är inte särskilt utpekad i grönstrategi för en tät och grön stad. Bebyggelsen är föreslagen i ett område i det som i stadens utbyggnadsstrategi är utpekad som ”mellanstaden”. Det är inom mellanstaden som staden avser att växa mest. Genom att hushålla

med markresurserna och utnyttja mark som ligger intill befintlig infrastruktur skapas ett effektivt markutnyttjande.

Stadsbyggnadskontoret gör vid en planläggning en bedömning av markens lämplighet för bebyggelse utifrån det uppdrag som givits av byggnadsnämnden. Under planarbetet sker avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen, utredningar samt sådant som inkommer under samråd och granskning. Det har inte inkommit några uppgifter som gör att stadsbyggnadskontoret ändrar sin bedömning av att exploatera område A och D.

Detaljplanen bedöms inte vara av den omfattningen att en miljöbedömning ska genomföras och en miljökonsekvensbedömning ska upprättas. Se behovsbedömning i planbeskrivningen samt länsstyrelsens yttrande i att de instämmer i kommunens bedömning.

Artskyddsförordningen

Flera påtalar i sina yttranden vikten av att bevaka naturvårdsintresset samt att kommunen ska följa artskyddsförordningen. De påtalar bland annat att hackspettarna börjar trumma redan tidigt på våren, varför första inventeringen bör göras i början på mars, för att sedan följas av ytterligare besök i april och i maj då häckning äger rum. Vid byggnation som påverkar de rödlistade arterna kungsfågel, gröngöling, mindre hackspett och spillkråka skall dispens från artskyddsförordningen sökas. Det gäller också de fladdermöss som registreras i området. Flertalet inkomna yttrande belyser att då flertalet dispenser behöver sökas, samt upphävande av skydd och gränsdragningar krävs är det en indikator på att ifrågasätta hela planen och dess placering.

En återkommande synpunkt är att en miljökonsekvensbeskrivning bör tas fram, då den föreslagna planen kan ge upphov till en betydande miljöpåverkan på biologisk mångfald och närliggande vatten (Härlanda tjärn och Svarttjärn), samt kan komma att påtagligt påverka närliggande naturreservat.

Kommentar:

Kapitlet kring påverkan på naturmiljön har förtydligats i planbeskrivningen.

Angående miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning se kommentar till ”Riksin-tresse” ovan. Området avvattnas inte mot Härlanda tjärn eller Svarttjärn och bedöms inte påverka naturreservatet kring Svarttjärn.

Detaljplanens innebörd och genomförande

Ett flertal boende instämmer i stadsbyggnadskontorets och stadens bild av att ett ökat antal bostäder i grunden är något positivt. Dock framförs stark kritik till hur planprocessen sett ut och planens innehåll. Planen påstås innehålla felaktigheter i form av generella påståenden/gissningar utan källor och där flera förändringar har skett under tiden. De boende anser att detaljplanen inte är sakligt underbyggd. Detaljplanen förefaller ogetonmänt och präglas av lösa tyckande, spekulationer och antagande om att allt ska bli bra. Flertalet anser att detaljplanen framstår som ett hastverk drivet av politikernas mål om ett specifikt antal bostäder till 2021. Präglat av ett ”stuprörstänkande” där olika aktörer planerar var för sig.

En annan synpunkt är att ett flertal remissinstanser har lämnat synpunkter på ett planförslag som är ofullständigt t.ex. har länsstyrelsen bedömt att det inte behövs göras en miljökonsekvensbedömning, utan att få tillgång till markanalysen som gjordes först i januari 2017. De boende anser att ärenden har gått ut för snabbt och viktiga utredningar som berör trafik, buller, markmiljö, kollektivtrafik inte finns framtagna för att ge en välbyggd och rättvis bild av vad förslaget innebär och dess konsekvenser.

Flera boende anser inte att den är förenlig med översiktsplanen och att planområdet inte ingår i de utbyggnadsområden som prioriteras i strategi för utbyggnadsplanering för Göteborg.

En återkommande synpunkt är att stadsbyggnadskontoret låter byggaktörernas ekonomiska intresse gå före intresset från nuvarande och framtida boende.

Exploateringsgraden är för hög och bryter mot Björkekärrens nuvarande karaktär. Ett större avstånd efterfrågas från nuvarande byggnation vilket skulle resultera i minskad insyn samt att skuggan på befintliga bostadshus mindre. Särskilt påverkade anses de lägenheter som ligger i suterräng i flerbostadshusen vara. De är enkelsidiga lägenheter i entréplan och en trappa ner. Ett återkommande förslag är att förtätningen i första hand bör ske på redan hårdgjorda ytor i andra lägen t.ex. parkeringsytor alternativt i mindre känsliga områden. Exploateringen bedöms ge ett splittrat intryck och oro framförs att det kommer gestaltas med materialval som inte harmoniserar med omkringliggande områden.

Ett stort antal yttranden belyser att ingången till Härlanda tjärn är viktig och riskerar att påverkas starkt. De föreslagna områdena för exploatering har stor betydelse för att skapa en ”buffertzona” in i grönområdet. I nuläget går det inte att se någon bebyggelse om man rör sig runt Härlanda tjärn, utan endast natur. Oro uttrycks att den föreslagna byggnationen kommer synas från tjärnen och reducerar upplevelsen att röra sig i ett skogsområde.

Boende framför att området gränsar till vattenskyddsområde och bygg- & sprängarbeten kan få allvarliga konsekvenser på den närlägen Brudarebackens deponi.

Kommentar:

Planprocessen har bedrivits i linje med stadens rutiner för ett planarbete. Att alla frågor inte är utredda eller kan besvaras under samrådsskedet är normalt och en del av processen. Under ett samråd identifieras fler frågor som planen ska hantera. Att utredningar kompletteras senare under planprocessen är därför inget ovanligt. Bebyggelseförslaget grundar sig på flera analyser bland annat volym- och solstudier och en social konsekvensanalys. Exploateringsgraden bedöms utifrån ovanstående analyser rimlig i det aktuella området. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte medför betydande försämringar för närboende med hänsyn till att förändringarna sker i det som i stadens utbyggnadsstrategi benämns som mellanstaden. Sammantaget bedöms föreslagen exploatering utgöra en för området lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inom Bostad2021 sker ett för staden unikt samarbete mellan flera förvaltningar och tillsammans med exploitörer. Genom detta arbetssätt undviks stuprörstänkande och planprocessen kan effektiviseras och samtidigt hålla en hög kvalitet.

Länsstyrelsen har, med den informationen de hade vid samrådet, bedömt att det inte finns någon anledning till att anse att det skulle krävas en miljöbedömning. En miljöteknisk markundersökning är framtagen till granskningsskedet och den biläggs granskningshandlingarna. Länsstyrelsen kommer att få möjlighet att kommentera den i samband med granskningen.

Översiktsplanen anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen, men denna är inte juridiskt bindande och innehåll och gränsdragningar kan prövas och ändras i en detaljplan. Planområdet ingår i mellanstaden, vilket är ett område där staden ska växa. Byggnadsnämnden har gett ett uppdrag åt stadsbyggnadskontoret att pröva föreslagen bebyggelsen i en detaljplan i detta läge.

Det finns ett enskilt intresse från byggaktörerna av att exploatera området vilket sammanfaller med det allmänna intresset av fler bostäder i en växande stad. Vid komplettering av fler bostäder, förskola och skola inom befintliga bostadsområden är påverkan på kringliggande bebyggelse oundvikligt.

Exploateringsgraden är högre än den som idag råder i Björkekärr. Att fortsätta exploatera med samma täthet och struktur som befintlig bebyggelse ligger inte i linje med stadens utbyggnadsstrategi. En sådan utveckling skulle, med samma innehåll, ta ett större område i anspråk. Till granskningen är sektioner framtagna som beskriver den tillkommande bebyggelsen i förhållande till befintlig bebyggelse. En avvägning som gjorts är t.ex. att bebyggelsen ska vara mer småskalig mot Robertshöjdsgratan. Materialvalet styrs inte i detaljplanen dock har exploitören till granskningsskedet kommit längre i sitt arbete och fasadmateriell illustreras med gedigna material så som skiffer och tegel.

Till granskningen har planförslaget preciserats och ett flertal nock- och byggnadshöjder har justerats och byggrätter snävats till, se mer under respektive område nedan.

I detta planarbete ingår inte att studera alternativa lägen för bebyggelsen. Uppdraget är att pröva platsens lämplighet för den bebyggelse som byggnadsnämnden givit uppdrag om.

Exploateringen kommer att ligga vid infarten till Härlanda tjärn. Det genomförs ett flertal åtgärder för att stärka entrén och tillgängligheten till naturområdet genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och möjliggöra för kollektivtrafik. Viss del av bebyggelsen kan komma att bli synlig från naturområdet. I avvägningen mellan de mervärden som skapas genom exploateringen och värdet av att ingen bebyggelse ska synas från Härlanda tjärn bedöms det första som starkare.

Exploateringen bedöms inte påverka naturreservatet kring Svarttjärn.

(FK ska svara angående konsekvenser på Brudarebackens deponi.)

Upplåtelseform

I inkomna yttranden påpekas att Björkekärr är i behov av fler småhus och fler hus som byggs med hög kvalitet för att området skall fortsätta vara balanserat och upplevas attraktivt. Området präglas idag av en homogen upplåtelseform med hyresrätter. Föreslår att det istället byggs fler fristående villor. Oro uttrycks för att föreslagen detaljplan kommer innebära en obalans mellan flerfamiljshus- och radhus/villabebyggelse. En ensidig satsning på flerfamiljshus lockar ekonomisk starka invånare att bosätta sig i kranskommunerna eller till de villatäta områdena i västra Göteborg. Planförslaget försämrar områdets möjlighet att vara en förebild när det gäller att motverka att staden segregeras och föreslagen detaljplan kommer ändra områdets sociala karaktär.

Kommentar:

Upplåtelseform styrs inte i detaljplanen. Staden äger större delen inom planområdet och har markanvisat marken till exploitören. I tjänsteutlåtandet står bl.a. angivet att ca 70 % bör utgöras av hyresrätter och 30 % bör utgöras av bostadsrätter. I planen föreslås olika områden med fyrbohus i nordost, lamellhus i olika skalor samt punkthus. Detta ger en blandning i både upplåtelseform och i byggnadstyper. Att bygga villor i området kommer inte i samma grad tillgodose behovet av bostäder i staden.

Område A- Punkthusen

En vanligt förekommande synpunkt är att området inte var färdigplanerat till samrådet. Utan några tydliga besked kring hur dessa områden ska utformas har flera boende ansett att det inte var möjligt att lämna synpunkter.

Andra menar att punkthus inte förenlig med den arkitektur och de kulturvärden som återfinns i bostadsområdena Träringen och Robertshöjd. Oro uttrycks över att punkthusen blir ett felaktigt inslag i en känslig miljö. Punkthusen anses skärma av entrén till fri-luftsområdet vid Härlanda Tjärn. De bildar inte en naturlig övergång, anpassade till natur och topografi och de har i sin utformning och placering inte anpassats till angränsade miljöer, dessutom en tråkig utsikt förde som redan bor i området.

Oro framförs för att djurlivet (fåglar, fladdermöss) kommer att påverkas negativt då punkthusen ligger i vägen för spridningskorridorer, hänvisar till naturvärdesinventeringen. De boende uttrycker förståelse för att fler bostäder behövs, men är kritiska till höghus intill välbevarade 60-talshus. Förslag ges att punkthusen kan ersättas av småhus, alternativt byggas lägre med hänsyn till befintlig bebyggelsekaraktär.

Oro uttrycks att punkthusen kommer att reducera ljusinsläppet till befintliga bostäder, främst under höst, vinter och vår.

Oro uttrycks att vid en framtida promenad runt sjön och vid vistelse vid badplatserna, så kommer de höga husen få negativ påverkan på rekreationsupplevelsen. Även om merparten av planområdet formellt inte gör intrång i naturområdet innebär det ett visuellt ingrepp.

Kommentar:

Till samrådet är ofta inte alla frågor utredda, färdigplanerade eller kan besvaras helt. Till exempel kan utformning och utredningar behöva kompletteras till granskningen vilket inte är ovanligt under en planprocess. Se mer under kommentar till ”detaljplanens innebörd och genomförande”.

I området har olika typologier prövats och punkthusen har bedömts som lämpligt då marken är kuperad och byggnadstypen ger ett högt antal bostäder på en relativt liten markyta. Till granskningen är punkthusen mer genomarbetade ochnockhöjderna är justerade. De föreslås bli 9, 10 och 11 våningar räknat från gården. Det lägsta huset och det mellersta huset har till granskningen växlat plats så att bebyggelsen trappar ner mot Härlanda tjärn. Nya fotomontage är framtagna och planbeskrivningen har även kompletterats med en sektion där förhållandet mellan Träringens bebyggelse och punkthusen illustreras. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att ingen påtaglig skada på den kulturmiljö som finns vid Träringen sker.

I område A finns naturvärden som bedöms kunna kompenseras. Hur växt- och djurliv påverkas har utvecklats och en beskrivning kring detta är införd i planbeskrivningen under rubriken naturmiljö.

Ytterligare solstudier är framtagna för fler tider på dygnet. Skuggpåverkan på befintlig bebyggelse från område A bedöms som relativt liten.

Punkthusen kan komma att bli synliga från en delar runt Härlanda tjärn, stadsbyggnadskontoret delar inte bedömningen att påverkan på rekreationsupplevelsen riskerar att gå förlorad. I en växande stad är grönområden viktiga men behöver inte nödvändigtvis alltid vara fri från visuell kontakt med staden för att kunna nyttjas.

Område B - Lamellhusen

En återkommande fråga berör vilka byggnadshöjder det är som gäller?

Flera inkomna synpunkter belyser att lamellhuskvarteret som planeras utmed gatan framstår som höga med litet mellanrum. Det liknar en barriär som möter den mjuka övergången som radhusen mittemot utgör. Förslagsvis vore det att föredra lägre hus som är vinklade mot Robertshöjdsgatan med samma vinkel som radhusområdet på Blacktjärnsgatan och Ormebäcksgatan. Förslag ges på att bygga låga tre-våningspunkthus och behåll den befintliga naturen orörd. Radhusområdet längs med Robertshöjdsgatan finns med i "Göteborg stads bevarandeprogram för värdefulla kulturmiljöer". Flertalet skrivelser anser att detta bör respekteras.

En återkommande kritik till förtätningen av område B är att föreslagen bebyggelse förhindrar spridningskorridorerna för djur- och växtliv.

Robertshöjdsgatan används idag som gästparkering av besökande till området. Oro uttrycks att vid byggnation kommer denna möjlighet att minska drastiskt.

Angående inrättandet av centrumändamål i markplan, det råder tveksamhet till om det finns en efterfrågan av sådana lokaler. Flertalet inkomna yttranden föreslår att förstärkning sker av Spåntorget och Trätorget.

Kommentar:

Denock- och byggnadshöjder som anges på plankartan är de som gäller. Efter samrådet har byggnadshöjder och nockhöjder justerats. Bland annat har huset som ligger på gården sänkts kraftigt för att inte ge för stor påverkan på bostäderna i (Smörslottsgatan 82-88). Övriga nock- och byggnadshöjder har också justerats utifrån ett mer genomarbetat förslag.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen struktur med två lamellhus är en lämplig utformning längs Robertshöjdsgatan. De kan uppföras så att ett småskaligt gaturum skapas samtidigt som en relativt hög andel bostäder kan möjliggöras. Den mer småskaliga bebyggelsen mot Robertshöjdsgatan föreslås med anledning av att radhusområdet är med i stadens bevarandeprogram.

Hur växt- och djurliv påverkas har utvecklats och en beskrivning kring detta är införd i planbeskrivningen under rubriken naturmiljö.

Angående parkering längs gatan, se kommentar under huvudfrågan "parkering".

Detaljplanen möjliggör för verksamheter i bottenvåningen längs Smörslottsgatan. Bestämmelsen är dock inte tvingande. Detta skapar en flexibilitet i det fall behov uppstår i framtiden. Staden delar uppfattningen att en förstärkning av de lokala torgen är positivt. Ett ökat antal boende i området kan bidra till en sådan utveckling.

Område C - Par och fyrbohus

Planens sektionskiss för område C redogör inte det avstånd och de höjdförhållanden mellan befintlig och ny bebyggelse och önskar att sektionen ska gå genom BmSS-boendet utanför Bostadsbolagets bostadshus. Oro uttrycks att det inte kommer finnas någon höjdskillnad mellan befintligt flerbostadshus och den närmaste planerade nybyggnationen. Önskar utrymme för naturmark mellan befintliga flerbostadshus och nybyggt hus. Det påtalas att nybyggnationen kan komma att skugga och skymma utsikt och dagsljus från lägenheterna på Smörslottsgatan 102 – 108. Samtliga lägenheter på de två nedersta våningsplanerna är ettor som är enkelsidiga. En annan olägenhet är insyn, såväl som såväl

Ljudstörningar och försämrad luftkvalitet från trafik på vägen. Om de hus som planeras att byggas dessutom är avsedda för någon typ av boende där omsorgspersonal behövs innebär de ytterligare ökning av trafik dagtid.

Flertalet inkomna yttranden önskar att området bevaras som det är idag. En princip har varit att det ska finnas grönområden mellan bostadsområdena.

En vanligt förekommande synpunkt är att föreslagen bebyggelse förhindrar spridningskorridorerna för djur- och växtliv.

Ett planerat hus med BmSS väcker oro och, därmed undrar boende i området vad kommunen kommer att göra för att garantera deras säkerhet?

Kommentar:

Område C har omarbetats till granskningen och det som var alternativ 2 har utgått. Det har blivit en glesare exploatering i den övre och norra delen av området. Här möjliggörs fortsatt för ett BmSS-boende som kan komma att grundläggas på en marknivå liknande den för befintligt flerbostadshus. Byggnaden kan som närmast hamna 14,5 meter från befintlig byggnad. Byggnaden förväntas bli i ett eller två plan och föreslås få en större tomt än i samrådsförslaget. Ett avstånd på 14,5 meter med en byggnad i två plan ses som tillräckligt. Den förväntade trafiken som boendet med särskild service skapar är försumbar.

Vid förtätning sker ofta en omprövning av tidigare ställningstaganden i stadsbyggandet, en sådan i detta fallet är gröna zoner mellan bebyggelse. Stadsbyggnadskontoret bedömer, mot bakgrund av behovet av bostäder, att intresset av att ta området i anspråk överväger intresset av att bevara grönområdena mellan bostadsområdena.

Hur växt- och djurliv förväntas påverkas har behandlats av park och natur och planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning av påverkan på naturvärden.

BmSS-boenden återfinns runt om i hela staden och är en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). För boendena gäller att de ska smälta in i en normal bostadsmiljö. Ett BmSS-boende bedöms inte utgöra någon risk för kringboende.

Område D - Förskola och äldreboende

Ett stort antal är frågande till hur förskolan med möjlighet till lågstadium har planerats. Ljudnivån från befintlig förskola har accepterats av de boende och tagits i beaktande vid inflyttning. Föreslagen utökning invid befintliga bostäder och uteplatser kommer ge konsekvenser som de inte kunna räknat med. I samband med förändringen uttrycks även oro för att utsikten försämrats och att värdet på bostäderna kommer att minska. De boende är kritiska till att förskolan och äldreomsorg placeras ihop. En återkommande fundering är ifall gården räcker både för förskolebarnen och de äldre som ska bo på boendet. Kombinationen anses som olämplig då barnen kommer störa de äldre. Ett återkommande önskemål från de boende är att minska antalet avdelningar på förskolan och placera äldreboende på annan plats. Förslagsvis kan förskolans utformning integreras i naturen, och/eller placeras på grusplanen söder om Robertshöjd/ bakom Björkekärrs kyrka eller vid nuvarande Björkekärrs hus.

En större förskola tar ett större naturområde i anspråk och minskar möjligheterna till naturupplevelser för de mindre barnen. Att gårdens yta är mindre än den rekommenderade yta per barn anses negativt.

De boende befärrar att skolans placering kan leda till säkerhetsproblem för barnen och ökad trafik i området t.ex. vid hämtning och lämning av barnen med bil.

Flertallet av de som yttrat sig anser att placeringen av äldreboendet är olämplig, då den är intill en brant backe. De boende befärrar att de äldre kommer ha svårt att förflytta sig med rullstolar och rullatorer. Förslagsvis kan äldreboendet flyttas till tomten som föreslagits för skolan, med närhet till naturen. Frågor som lyfts är, Var ska de gamla kunna gå en promenad och sitta ostört? Har det gjorts en social konsekvensanalys? Finns möjlighet att utöka nuvarande Björkekärrshus?

Kommentar:

Idag byggs större förskolor med fler avdelningar än tidigare och stadsbyggnadskontorets uppdrag är att i detta läget pröva en förskola med upp till 8 avdelningar. Byggnadsnämnden önskade även genom sitt samrådsbeslut att förskolan skulle kombineras med ett hus med fler funktioner, helst med bostäder. Vilket skulle ge ett högre markutnyttjande. Att bo och leva i en växande stad innebär att vissa störningar får accepteras. Förskolans placering bedöms som lämplig på platsen och de störningar som kan komma att uppstå överväger inte de mervärden som en förskola skapar. Till granskningen har förslaget dock omarbetats. Byggnaden föreslås bli högre längs med Smörslottsgatan och byggrätten på gården sänks för att på så sätt uppmåna till att placera större del av byggnaden mot gatan. För den övre delen av kommande förskolgård har bestämmelser införts för att bevara de större träden med en stamdiameter på över 30 cm, på så sätt kan grönskan till stor del bevaras. En annan förändring är att det inte längre föreslås en kombination med ett äldreboende och en förskola med 8 avdelningar. Under samrådet har det framkommit att ett äldreboende tillsammans med förskolan skulle kräva en än större byggrätt vilket stadsbyggnadskontoret inte bedömer som lämpligt. Byggrätten har justerats så att maximalt 2000 m² får avse skoländamål. I planförslaget illustreras enbart en förskola. Detaljplanen ger dock fortsatt möjlighet, i det fall ett annat behov uppstår i framtiden, till att kombinera förskoleverksamheten med ett mindre boende eller att hela området används för användningen bostäder och i detta fall skulle det kunna vara ett äldreboende utan förskola. Inom detta planarbete ingår inte att pröva alternativa placeringar utanför planområdet utan enbart att pröva lämpligheten inom planområdet. Förslag på andra placeringar av förskolan överlämnas till fastighetskontorets strategiska avdelning.

En förskola med 8 avdelningar får enligt förslaget en utemiljö motsvarande 31 m² per barn. Det nära läget till naturområdet bedöms kunna kompensera för att stadens riktlinje gällande utemiljö kring förskolor på 35 m² per barn inte helt kan uppnås.

Placeringen av förskolan i detta läge bedöms inte bli mer riskfylld jämfört med någon annan placering. Att barnen i stadsdelen får möjlighet att gå i en förskola i närområdet leder även till minskat behov av hämta-lämna med bil.

Om området används för äldreboende bedöms läget vara bra med tanke på att torget och kollektivtrafik kan nås utan större lutningar.

För området där den större skolan föreslås bedöms det inte vara lämpligt med bostadsändamål. Bostadsändamål är mer privatiserande än vad en skolverksamhet är.

Det har gjorts en social konsekvensanalys.

Område E - Skola 4-9 (ändrat till Skola F-9)

Kritik framförs avseende skolans placering inom riksintresse för rörligt friluftsliv och ett flertal påpekar att det saknas en konsekvensanalys, både för närliggande radhus och elevers hälsa.

Att placera skolan i utkanten av stadsdelen med en insynsskyddad skolgård precis intill naturområdet kritiserar. De boende befärrar placeringen kan riskera att bli ett tillhåll för

ungdomar med skadegörelse som följd, detta då platsen är avskärmd utan uppsikt. Byggnaden anses felvänd då den utgör en avskärmning till grönområdet där huskroppen utgör en mur mot den befintliga grönskan. Kritik framförs gällande skolgården placering som anses riskera att byggas som ett slutet rum, vilket kommer öka otryggheten för dem som använder motionsspåren som angränsar skolgården eller tar sig till och från tjärnen under kvällstid.

En återkommande fråga berör om det har utförts en riskanalys av skolans placering intill en sjö? Oro uttrycks över att bristfällig simkunskap hos barnen kan ge förödande konsekvenser i form av drunkningsolyckor.

De boende befarar att det finns risk att skolans verksamhet avskärmar området för allmänheten, både när det gäller den fysiska placeringen av byggnaderna och begränsningar när det gäller framtida p-platser.

Byggnaden gör ett intrång i naturmiljön då den föreslås att placeras tätt inpå ett naturreservat. Oro uttrycks att slitage kommer att öka och påverka de berörda naturområdena negativt.

Skolan inkräktar på strandskyddsområde för Härlanda tjärn.

Skolans placering på en återvändsgata i stadsdelens utkant kommer medföra svåra trafikförhållanden under rusningstrafik. Ökad bil- och mopedtrafik samt varutransporter kommer att få konsekvenser för rekreationsområdena runt Härlanda tjärn samt för de närboende och de skyddade arter som huserar i området där skolan planeras. Utökning av kollektivtrafiken kommer medföra ökat buller och trafik, då det endast kommer vara en väg till skolan. Oro uttrycks att belastning av vägen till och från skolan med transport kommer att bli för hög.

Gymnastiksalens placering planeras för nära befintlig bebyggelse på Blacktjärnsgatan och kommer upplevas som en vägg i slutet av Robertshöjdsgatan, inte som en entré till friluftsområdet.

Området där skolan planeras att byggas angränsar till ett område där lakvatten från Brudare mossen leds, med stor mängd miljögifter. Inget av detta nämns i samrådshandlingarna.

Förslagsvis kan skolan placeras i centrala Björkekärr för att utnyttja befintlig kollektivtrafik och infrastruktur på bästa sätt, alternativt att den placeras på sådant vis att den inte blockerar entrén till Härlanda tjärn. Ytterligare förslag är att en påbyggnad av Rosendalskolan sker istället, på Björkekärrensplan eller på de ytor som tillkommit efter det att kraftledningen grävs ned.

Kommentar:

Angående påverkan på riksintresse för friluftsliv, se kommentar under huvudfrågan/rubriken: Riksintressen.

Stadsbyggnadskontoret har i detaljplanen gjort bedömningen att det är möjligt att anlägga en skola i detta läge. En placering i stadsdelens utkant har både för- och nackdelar och läget intill naturområdet bedöms ge mycket positiva fördelar för de elever som senare kommer att gå i skolan.

Placeringen av skolan utmed gatan möjliggör för varuleveranser samt att skolgården visuellt kan smälta samman med naturområdet. Detaljplanen styr dock inte exakt placering av byggnaden. Skolgården bedöms inte bli i ett slutet rum.

Ingen riskanalys är genomförd med anledning till att det finns ett tjärn 300 meter från skolan. Att det finns vattendrag inom 300 meter från en skola är inget ovanligt.

Skolbyggnaden bedöms vara en sådan verksamhet som upplevs som en allmän funktion och är inte privatiserande i samma grad som t.ex. bostäder. Skolor av denna storlek byggs ofta med andra funktioner för att även användas kvällstid. t.ex kan idrottshallen användas efter skoltid för olika aktiviteter. Parkeringsbehovet från skolans verksamhet sammanfaller inte med parkeringsbehovet som uppstår från rekreativområdet, se kommentar under huvudfrågan/rubriken: Parkering.

Det sker ett visst intrång i naturområdet. Vägt mot de fördelar som en skola medför anser stadsbyggnadskontoret att det är ett acceptabelt intrång.

Strandskyddet inträder inte inom planområdet, se länsstyrelsens yttrande.

Trafikkontoret har bedömt att trafiksystemet klarar den trafik som förväntas av exploateringen.

För att påverkan inte ska vara för hög närmast radhusbebyggelsen finns där en lägre nockhöjd. Efter samrådet har även den gröna remsan mellan radhusen och skolan breddats.

En markmiljöteknisk undersökning är genomförd och biläggs granskningshandlingarna.

Inom ramen för detta planarbete undersöks inte alternativa placeringar av skolan. Förslag på andra placeringar av skolan överlämnas till fastighetskontorets strategiska avdelning.

Trafik och parkering (Trafikkontoret ska se över svaren i hela Trafik och Parkering)

Gator, Gång- och cykelvägar

Många som bor i området cyklar och har barn. Oro uttrycks att den ökade bebyggelsen av bostäder och skola kommer att öka biltrafiken på Robertshöjdsgränd.

Flertalet yttranden uttrycker att många kommer att välja att gå igenom bostadsrättsföreningen Fiolens innergård samt att ytterligare byggplaner i området kommer bidra till ytterligare belastning av vägarna.

Oro uttrycks att de planerade gång- och cykelbanorna kommer innebära insyn i befintliga bostäder och därmed få negativ inverkan för de boendes integritet. Vidare, resonerar de boende att ett staket eller en hög häck kan bli aktuellt, vilket kan leda till att befintliga hus förlorar marknadsvärde.

Vid bygge av gång- och cykelväg bredvid skolan ner till Härlanda Tjärn tas ytterligare en del av skogen i anspråk och minskar skogsremsan mellan Träringen och vägen ner till Härlanda Tjärn.

Förslag ges även att införa parkeringsförbud på Robertshöjdsgränd, vägbulor och begränsning av hastigheten till 30 km/h.

De boende efterlyser en bedömning av hur de storskaliga utbyggnaderna som planeras i Detaljplanen för Smörslottsgatan/Robertshöjdsgränd samt i Detaljplanen för Smörslottsgatan tillsammans med utbyggnad runt Vallhamra Torg kommer påverka trafiksystemet, då hela trafiksituationen påverkas t.ex. rondellen Smörslottsgatan/ Östra Torpavägen samt Torpamotet.

Flertalet boende belyser att enligt information de fått ta del av kommer trafikmängden att öka med 100 %. Därmed kan det inte vara rätt och försvarbart att genomföra en byggnation som har negativ påverkan på en enskild gata. Trafiken bör ledas om andra vägar än södra Sotenäsvägen, som redan är överbelastad avseende buller, säkerhet och miljö. De boende föreslår att vägen spärras för tung trafik under byggarbetet och att all byggtrafik förslagsvis leds in via Smörslottsgatan.

Kommentar:

Exploateringen kommer troligen leda till en ökad trafik på Robertshöjdsgatan men avsikten är att biltrafiken ska hållas nere i största möjliga mån. Till planen arbetar därför exploatörerna med mobilitetsåtgärder i syfte att begränsa användandet av privat bil och istället uppmuntra gång-, cykel- och kollektivtrafik. I det trafikförslag som är framtaget till planen läggs stort fokus på att skapa säkra gång- och cykelbanor i området. Inte minst för att det planeras en skola i området.

Planen kan inte reglera användandet av hur personer kommer att använda bostadsgårdar utanför planområdet.

I avvägningen mellan allmänintresset av nya gång- och cykelbanor och de enskilda intressen som påverkas av utbyggnaden av desamma bedöms gång- och cykelbanornas värde som högre. Cykelbanan kommer inte hamna närmare än dagens gångbana och de intrång som krävs är i impedimentsytor intill parkering, intrången är som störst intill korsande gator ut från radhusområdet.

Det föreslås inget intrång i skogen mellan Träringen och nuvarande väg ner till Härlanda tjärn, breddningen sker åt sydöst om nuvarande väg.

Genom detaljplanen planeras Robertshöjdsgatan att omgestaltas. Vägbanan kommer att smalnas av till sex meter vilket förväntas ge en hastighetsdämpande effekt. Om detta inte visar sig tillräckligt finns möjligheter för trafikkontoret att senare genomföra fler åtgärder så som att sänka hastighetsbegränsningen eller genom hinder påverka hastigheten. Trafikkontoret hanterar frågan kring parkering längs gatan och synpunkten överlämnas till dem.

Trafikkontoret har bedömt att vägnätet klarar den tillkommande belastningen från området. Kontakt har upprättats med Partille kommun angående trafikfrågan.

Trafikmängderna kommer att öka i området med anledning av exploateringen men från förhållandevis mycket låga nivåer. Parallellt med planarbetet har mobilitetsåtgärder utretts och åtgärderna bedöms kunna reducera trafikökningen och få så många som möjligt att välja att gå, cykla och åka kollektivt. Vägbanan på Robertshöjdsgatan föreslås att smalnas av vilket ytterligare kan minska trafiken mot Partille. Hur Södra Sotenäsvägen utformas styr Partille kommun över. Även utan mobilitetsåtgärder har trafikkontoret bedömt att vägnätet klarar de nya trafikmängderna. I maxtimmen motsvarar ökningen ca 1 bil i minuten på Robertshöjdsgatan.

Trafikkontoret hanterar frågan kring parkering längs gatan och synpunkten överlämnas till dem. Exploateringen förutsätter att parkeringen för den nya bebyggelsen ska lösas på kvartersmark.

Parkering/ cykelparkering

Flertalet skrivelser anser att förslaget underskattar behovet av parkeringsplatser och en återkommande fråga lyder: Var ska befintliga parkeringsplatser längs Robertshöjdsgatan flyttas? Boende anser att förslaget saknar en redovisning över hur trafik- och parkeringsproblemen ska lösas. Det finns även de som anser att förslaget p-tal är för högt i området och att parkeringsplatser inte bör planeras in längs Robertshöjdsgatan.

Oro uttrycks för att parkeringsplatserna som idag är billiga ersätts med dyrare alternativ som försvårar att ha kvar både bil och parkering.

Det finns en nybyggd ”handikappbrygga” som är avsedd för personer som har svårt att utnyttja rekreationsområdet vid Härlanda Tjärn utan hjälpmedel för att ta sig in och ut från vattnet. Kommer den att få vara kvar? En del boende ser det som tveksamt att det kommer finnas tillräckligt med handikapparkeringar vid tjärnen.

En vanligt förekommande synpunkt är att parkeringen vid Härlanda tjärn i dagsläget är överbelastad större delen av året. En skola med 550 elever behöver parkeringsplatser dagtid, vilket kommer försvåra och påverka tillgängligheten till rekreationsområdet. Oro uttrycks att samordning av p-platser mellan den planerade skolan och nuvarande besöks-parkering kommer innebära att detta kommer ske på bekostnad av tillgängligheten för framtida besökare.

De boende befarar att ytterligare förlust av grönområden kommer ske i samband med att ett cykelställ för 500 platser införs.

Förslag lämnas på att parkeringen till tjärnen flyttas längre bort från stranden för att skapa ytterligare yta för lek, fritid och spel.

Kommentar:

Exploatorerna arbetar med mobilitetsåtgärder för att hålla nere parkeringsbehovet för den nya exploateringen. Antalet parkeringsplatser kommer att följa det reducerade p-talet. En tydligare beskrivning av trafikförslaget är infört i planbeskrivningen.

Exploateringen kommer troligen leda till att billiga parkeringar ersätts med dyrare. För boende i Robertshöjds radhusområde ska enligt den gällande planen parkeringsbehovet lösas inom det egna området. För Bostadsbolagets fastighet ersätts de parkeringsplatser som inte har vakans i ett parkeringsdäck. Brf Fiolen löser sin parkering inom den egna fastigheten.

”Handikappbryggan” bedöms inte påverkas av exploateringen. Detaljplanen styr inte antalet handikappplatser vid tjärnen.

Enligt Parkeringsbolaget som drifvar besöksparkeringen är beläggningen generellt ganska låg. Enstaka soliga dagar på sommaren kan det bli fullbelagt, men då detta är en tidpunkt då varken skolan eller idrottsanläggningen har en hög besöksgrad bör det inte finnas några konflikter. Tillgängligheten till rekreationsområdet kommer att öka för dem som tar sig hit till fots, via cykel och eventuellt via en framtida kollektivtrafikförbindelse.

Cykelställ tar upp markyta och dessa ska anordnas på kvartersmark vilket delvis bidrar till att delar av nuvarande grönområde tas i anspråk.

Befintlig parkering vid Härlanda tjärn ingår inte i detaljplanen dock uppstår större friyta i samband med att bilvägen föreslås att stängas efter infarten i norr.

Buller

Genomförd bullermätning kritiserar, då den endast gjort beräkningar på nybyggnation. Därmed beräknas inte bakgrundsbuller från närliggande vägar eller järnvägar för att få den totala exponeringen mot människor på olika platser. Ökad trafik leder till ökat buller. Bullerberäkningarna i planen görs för planerad bebyggelse, inga kommentarer finns om hur det ökade bullret påverkar befintliga bostäder. Samtliga villor har sin långsida utmed vägen, vilket innebär att flera rum utsätts av buller. Villorna ligger ca sex meter från vägen, vilket gör att påverkan blir större för både inneklimatet och utemiljön.

Beräkningarna på ljudnivån på Smörslottsgatan är felaktigt gjord. Redovisad beräkning gjordes på 250 bostäder d.v.s. innan ökningen till 340 bostäder. Äldreboendet har inte beaktats i underlaget. Handlingarna visar på nivåer 45-55dB vid 250 bostäder. Riktvärden för var en förskola kan placeras är i ett ljudområde av 50 dB. Hur höga blir då värdena vid 340 bostäder? Bullerberäkningarna är grundade på ett trafikscenario för år 2035 enligt riktlinjer för Göteborgs Stad. Oro uttrycks att den verkliga biltrafiken när

byggnationen är klar kan således antas vara högre än beräkningarna. I samband med exploatering uttrycks oro för ökad trafikmängd i Björkekärr, vilket medför ökat trafikbuller, avgasutsläpp och ökar risken för olyckor i trafiken.

Ett återkommande förslag från de boende är att sänka högsta tillåtna hastighet längs Robertshöjdsgatan, från 50 km/h till 30 km/h. I syfte att minska bullerpåverkan för befintliga hus med äldre fönster samt skydda utsatta trafikanter.

Kommentar:

En ny bullerutredning är framtagen. Om det inte finns anledning att tro att exploateringen skulle leda till en mycket stor påverkan på befintlig bebyggelse genomförs endast bullerberäkningar för ny bebyggelse. Resultatet i den nya bullerutredningen visar på relativt sett låga bullervärden och det finns ingen anledning till att tro att det är någon större skillnad för befintliga bostäder.

Efter att den nya bullerutredningen var framtagen beslutade regeringen om ändringar i förordningen för buller vid bostadsbyggnader. Ändringarna började gälla den 1:e juli 2017 och innebär en höjning av vilka ekvivalenta värden som krävs för att en fasad ska anses vara bullerutsatt. Detta medför att väldigt få fasader inom planområdet anses som bullerutsatta.

Underlaget för bullerberäkningen är den trafikstringsanalys som trafikkontoret tagit fram. I denna ingår inte reduktion för mobilitetsåtgärder vilket tros leda till ett mindre antal fordonsrörelser.

Bullerberäkningen i samrådet grundade sig på 350 nya bostäder.

Avsmalningen av körbanan på Robertshöjdsgatan till sex meter antas leda till en minskad hastighet. **Önskemålet om en sänkning av hastigheten översänds till trafikkontoret.**

Tillgänglighet och service

Synpunkter framförs att den nya busshållplatsen med busslinje inte kommer att tillgodose dagens busspendlare. De boende undrar hur den redan hårt belastade buss 17 ska klara av ytterligare invånare i 340 nya bostäder? Om inga åtgärder genomförs antas biltrafiken i området öka. En vanlig förekommande kommentar från de boende är att det saknas en realistisk plan och redogörelse för hur en fördubbling av trafiken ska omhändertas.

Föreslagen detaljplan saknar ett hållbart mobilitetsalternativ i samband med exploatering. De boende uppmanar Göteborgs stad att en hållbar infrastruktur ska tillgodose innan beslut görs för exploatering.

I Björkekärr står lokaler tänkta för centrumändamål tomma. Hur är det tänkt att de nybyggda lokalerna ska fyllas? De riskerar att stå tomma och bidra till en oattraktiv miljö.

De boende anmärker att det saknas föreslagna lekplatser i detaljplanen. Oro uttrycks över att exploatering kommer försämra möjligheten för lek och rekreation för barn. Oro uttrycks över att lekande barn kommer behöva förflytta sig längre bort från sina hem och dessutom närmare vattnet vid Härlanda tjärn.

Kommentar:

Detaljplanen möjliggör för ett nytt hållplatsläge söder om skolan. Västtrafik har svarat att de i dagsläget inte ser något närliggande behov av att trafikera föreslaget hållplatsläge. I framtiden är det dock inte omöjligt att det kan bli aktuellt med trafikering med en mer lokal karaktär. Staden vill inte stänga möjligheterna för att trafikera området med kollektivtrafik och hållplatsläget kvarstår.

I samband med detaljplanen kommer mobilitetsåtgärder att regleras genom avtal. Det möjliggör för ett lägre p-tal och kräver i motprestation att åtgärder genomförs för att gynna gång-, cykel- och kollektivtrafik. Det kan även handla om åtgärder så som bilpool. **Trafikkontoret har bedömt att det lokala vägnätet klarar de trafikmängder som exploateringen medför.**

Detaljplanen har inget tvång på centrumverksamhet i entréplanet utan möjliggör endast för det i entréplanet mot Smörslottsgatan. Detta ger en flexibilitet om det i en framtid skulle uppstå behov av lokaler.

Inga nya kommunala lekplatser föreslås uppföras. På gårdarna till bostadsområdena A och B kommer det finnas möjlighet till lek. Det kommer även anordnas nya och kompletterande lekmiljöer invid förskola och skola.

Friytor

Planförslaget tar bort rekreationsytor för lek och bollspel liksom ett socialt värdefullt område med odlingslotter. Sorg uttrycks över att den plantering som skötts om i över 20 år, nu hotas att bebyggas. Närområdet skall ge dess invånare trivsel och trygghet. De boende undrar vad brist på detsamma får för konsekvenser för stadens barn och ungdomar? Flera anser att barns och ungdomars intressen får stå tillbaka för kortsiktig byggnation.

Kommentar:

För området där odlingslotterna idag finns kommer marken delvis att tas i anspråk för ett boende med särskild service. Det finns stora friytor kring byggnaden och önskemål om att behålla delar för odling i framtiden har överlämnats till exploitörerna. Genom exploateringen tas även en grusplan men låg utnyttjandegrad i anspråk för att möjliggöra för en skola. I samband med att skolan byggs kommer nya funktioner till området bland annat med en skolgård och idrottslokal som också bidrar till lek. Möjlighet till rekreation i närområdet bedöms som mycket god. Att skolan ligger i ett läge intill ett naturområde bedöms ge mycket goda förutsättningar för barn och ungdomars rekreation.

Miljömål

Planförslaget innebär ianspråktagande av grönytor och naturområden som innebär påverkan på miljömålen för Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv negativt.

Förslaget strider mot miljöbalken och mot miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” som kräver ”ökade insatser mot buller och dålig inomhusmiljö liksom stärkt samhällsplanering och skyddade tätortsnära grönområden och kulturvärden”.

Att exploateringsplaner tar hänsyn till nationella och lokala riktlinjer, såsom miljö kvalitetsmål, Göteborgs Grönplan, Miljöbalken, de nationella och regionala miljömålen etc.

Kommentar:

Påverkan på naturområden är medtaget i planbeskrivningen. Till granskningen har påverkan på naturmiljön belysts än mer utförligt i planbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontoret anser att det som föreslås bidrar till att stärka miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö”. Förslaget är en förtätning i en befintlig struktur där de kommande boende kommer ha god tillgång till rekreationsområden. Bebyggelsen får en god standard och det blir goda levnadsmiljöer. Att planera för kommunala verksamheter och möjliggöra för förskola och skola i området bedöms också bidra med ett positivt tillskott till området.

Förslaget i detaljplanen har en rad riktlinjer att ta ställning till. Vid vissa tillfällen står intressen mot varandra och en avvägning mellan intressen måste ske. I planförslaget redovisas den avvägning stadsbyggnadskontoret gjort utifrån de intressen som bedömts finnas på platsen. Detaljplanen redovisar förhållandet till miljökvalitetsmål, miljöbalken och miljömålen. Detaljplanen inkräktar inte på något särskilt utpekade område i grönstrategi för en tät och grön stad.

Naturmiljö (Park och natur ska se över innehållet)

Området som avses att bebyggas, är delvis ett skyddat naturvårdsområde, som enligt lag inte får bebyggas. Detta borde räcka för att avstyra den planerade bebyggelsen.

Naturvärdesinventeringen som har genomförts redovisar tre områden med påtagligt naturvärde och tre områden med visst naturvärde. Flera av delområdena fungerar som en spridningskorridor mellan skogsområdena belägna i öster och väster. Flera fridlysta och hotade arter identifierades också. De boende är tveksamma till att kommunen bedömer att genomförd detaljplan inte kommer medföra någon betydande miljöpåverkan. De boende anser att spridningskorridorer behöver utredas närmare i naturinventeringen eller planen. De boende belyser att föreslagna åtgärder inte kompenserar för begräsningar av spridningskorridorer. I naturvårdsinventeringens sammanfattning står det att de klassade naturvärdesobjekten är känsliga för eventuell kommande exploatering. I slutsatsen skriver de vidare att vid en eventuell exploatering bör bebyggelse planeras så att klassade delområden i största mån kan bevaras.

Angående naturinventeringen, saknar de boende en värdering av den unika ro och stillhet som vatten ger och den avskärmande effekt som den orörda skogen har.

I planbeskrivningen framgår det inte var skyddsvärda träd finns och hur mycket som avses att tas ner. Stormar och skogsbränder har medfört att många äldre träd har försvunnit, därmed är det av stor vikt att bevara de gamla träden som finns på platsen. Det ursprungliga trädbeståndet har minskat sedan området byggdes, därmed bör en komplettering av träd på sikt genomföras. I syfte att bevara områdets stora kvaliteter och dess karaktär.

En stor andel av de boende belyser att de har flyttat in i ett område som marknadsför sig med natur och grönska. Därmed är grönområden och växtlighet viktig. I området uppmärksammas att det är vanligt förekommande att de boende ser både rådjur, hare, räv och hackspett. Djurens boendemiljö betonas som viktig att bevara för allas trevnad. Hur kommer det sig att ovanstående inte kommenteras i samrådshandlingen?

Oro uttrycks att borttagande av grönkilar skapar en karg urban miljö. Göteborgarnas behov av orörd natur och rekreationsområden behöver beaktas i större utsträckning. De boende anser att områdets ursprungliga planering där grönkilarna ska bidra till en harmonisk och grön övergång mellan natur och bebyggelse nu går förlorad för framtida generationer. De boende saknar en övergripande plan som tar hänsyn till och bevarar Björkekärrs genomgående karaktär av ”hus i park” med grönkilar från Delsjöområdet in i bebyggelsen. De boende yrkar på att planen revideras så att ökad hänsyn tas till områdets karaktär och grönområden bevaras. De boende föreslår att ny byggnation placeras så att gröna ridåer uppstår.

Oro uttrycks att den skogsstig som förbinder Träringen med skogsområdet mot Härlanda Tjärn samt Smörslottsgatan, nu hotas att försvinna.

Borttagning av träd längs Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan kan komma att påverka avrinningen mot radhusen. Oro uttrycks att det kommer öka risken för fukt- och vattenskador på husen.

De boende undrar hur mycket orörd grön natur varje människa har behov av? Finns det riktlinjer för detta och följer kommunen dessa riktlinjer?

Kommentar:

Området är inte ett skyddat naturvårdsområde.

En tydligare beskrivning av naturvärdena är framtagen av park och natur och har införts i planbeskrivningen.

Värdering av sociala värden så som ro och stillhet är inget som ingår i en naturvärdesinventering.

Området bedöms fortsatt ha god tillgång till naturområden.

Viss andel av växtlighet kommer att återplanteras.

Att planera med samma täthet som dagens Björkekärr skulle leda till att mer mark skulle krävas för att tillgodose staden med samma bostads- och skolinnehåll.

Planen har justerats för att bevara stigen mellan Träringen och skogsområdet.

I området kommer dagvatten att hanteras enligt stadens rutiner, och då mer mark kommer att hårdgöras och då vattnet till stor del leds bort kommer inte markinfiltrationen att öka. Vid skyfall planeras Robertshöjdsgatan att konstrueras för att bilda en skyfallsväg för att skydda delar av radhusbebyggelsen.

Det finns riktlinjer för staden om avstånd till grönområden i stadens grönstrategi. Tillgången till grönområden och rekreation ses som mycket god med det nära läget till Hårlanda tjärn och Delsjöområdet.

Kulturmiljö

Planerad bebyggelse bör anpassas i stil och storlek till omgivningen så att den smälter in med låg bebyggelse (max två våningar) samt bevarad naturmark och grönska.

Radhusen räknas som kulturhistorisk värdefull bebyggelse, därmed efterfrågas garantier för att hus och trädgårdar inte skadas under bygget.

Kritik framförs kring placering av höga hus och flerbostadshus i direkt anslutning till de omgivande bostadsområdena Träringen och Robertshöjd, som båda är inkluderade i Göteborgs stads bevarandeplan som kulturhistorisk värdefulla. Därmed saknas en analys i projektplanen med kulturmiljöperspektiv för påverkan på den befintliga bebyggelsen och anslutning till friluftsområdet och naturen.

Utifrån de olika kulturhistoriska värdena i området ställs frågan hur föreslaget område har anpassats till detta? Hur är punkthus i 12-våningar samt kvarterstruktur anpassat till den specifika karaktär som finns i Björkekärr? Det är en betydande kontrast till befintliga byggnader i Björkekärr. Att placera punkthus i anslutning till ett av Göteborgs friluftsområden upplevs inte genomarbetat. Om det ska byggas på föreslagen mark bör nybyggnation anpassas till omgivande bebyggelse.

Kommentar:

Det bedöms bli en för låg exploatering om två våningar sätts som begräsning för den nya bebyggelsen. I planarbetet har det varit viktigt att bebyggelsen blir mer småskalig mot Robertshöjdsgatan varför byggnadshöjden i denna del är lägre jämfört med de andra delarna av exploateringen.

Vid byggnationen ansvarar exploitören eller entreprenören för eventuella skador som uppstår på omkringliggande bebyggelse.

De kulturhistoriska värdena i omkringliggande områden har vägts in. En tydligare beskrivning med sektioner har förts in i planbeskrivningen.

Strukturen på bebyggelsen med lamellhus och punkthus bedöms som lämpliga på platsen. Avståndet och topografin mellan Träringen och punkthusen gör att de inte kommer att uppfattas som samma område. Punkthusen ger ett högt bostadsinnehåll i förhållande till den mark som behöver tas i anspråk.

Se även länsstyrelsens yttrande.

Solstudie

Utförd solstudie är felaktig och bör göras om för att visa en rättvis studie på hur skuggningen kommer att ske. Den nuvarande solstudien som utförts utgår från en tidigare version av förslaget, utan äldreboende. De boende befäror att med en längre och högre fasad mot Smörslottsgatan borde skuggpåverkan öka.

För att förtydliga den föreslagna bebyggelsens påverkan bör en fördjupad solstudie genomföras som visar flera tidpunkter på året samt fler tider. Detta för att tydliggöra vilken påverkan som förslaget får.

Oro uttrycks över att exploateringen kan komma att påverka framtida solfångare på befintliga hus.

Kommentar:

En mer omfattande solstudie är framtagen utifrån granskningsförslaget och presenteras i planbeskrivningen.

Sociala konsekvenser och barnperspektiv (upplevd otrygghet)

De boende är kritiska till genomförda social- och barnkonsekvensanalyser, då de inte involverat barn, föräldrar, äldre och boende, utan endast deltagande från stadens förvaltningar och byggherrar.

Ett mycket stort antal ställer sig oförstående till formuleringen att området upplevs otryggt. Det är mycket främmande för flertalet boende. De boende efterfrågar utredningar, enkäter till stöd för detta påstående. En återkommande fråga i flertalet yttranden undrar var bedömningen av otryggheten grundar sig?

Kommentar:

Den social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys som genomfördes var i linje med stadens sätt att arbeta med frågorna. Under ett sådant arbete belyses sociala frågor, analyserna kan ske på olika sätt med olika antal deltagare. I denna planen bedömdes denna omfattning som lämplig. Analysmodellen är ett processtöd som arbetats fram och används i bred samverkan inom staden. Processtödet ger ett gemensamt språk och en plattform för samverkan. Analysmodellen är till hjälp för att kunna utgå från människors olika livssituationer och behov när en fysisk förändring ska genomföras. Modellen används för att få ökad kunskap om platsen och för att identifiera viktiga sociala aspekter som behöver tas om hand i planarbetet. Den används också för att ta fram åtgärder/förslag och för att konsekvensbeskriva olika förslag till förändring. Stadsbyggnadskontoret arbetar för att skapa en sammanhållen stad som främjar god hälsa med

plats för samspel, och som underlättar möjligheten att utveckla en positiv identitet och att leva ett gott vardagsliv oberoende av livssituation.

Formuleringen under hälsa och säkerhet har omformulerats till: ”trygga miljöer bedöms kunna skapas.”

Påverkan under byggtiden

En stor andel inkomna synpunkter uttrycker ett missnöjde över att området kommer bli en byggarbetsplats under många år, med sprängning, ökad trafik och buller. Projektets ljudpåverkan kommer störa de hyresgäster som bor med fönster mot det tänkta bygget. Byggtrafik tenderar att skapa stress och skymd sikt vilket genererar fler olyckor.

En del av synpunkterna belyser att i befintliga lägenheter saknas fläkt och ventilation, därmed är de särskilt utsatta under byggtiden.

Lägenheterna utmed planerad nybyggnation saknar ljudisolering. Radhusen i Robertshöjds samfällighet är byggda med självdrag. Detta innebär att nya fönster och isolering mot ljud och föroreningar inte kan installeras. Luftkvalitén och bullernivåerna i husen kommer att försämrats vid planerad bebyggelse.

Det är en angelägenhet att planera byggarbeten så att störningar begränsas till bestämda tider under vardagar. Det efterfrågas en rimlig dygnsvila till alla närboende. Under lördagar och söndagar bör inte störande arbete ske.

Boende utmed Södra Sotenäsvägen har i samband med tidigare byggnationer i området erfarenhet att byggtrafiken gett upphov till vibrationer och sättningsskador i fastigheterna. Husen är byggda på 50-talet och står på lera. Detta innebär att om husen utsätts för vibrationer, medför det sättningar i husen och i sin tur påverkas huskonstruktionen. Då fastigheterna på den östra sidan av vägen står på ren lergrund finns vid en, från dagens trafiknivå, ökad trafik, risker för sättningsskador på såväl grund som källare för ett antal fastigheter. Önskar därför är att trafiken leds (förslagsvis stänger man av genomfarten vid kommungränsen under byggtiden) via Smörslottsgatan som får anses ha betydligt större möjligheter att svälja den ökade tyngre trafiken.

Detta villkor skall finnas med i kontraktshandlingarna för samtliga byggbolag och underentreprenörer. Boende längs Södra Sotenäsvägen önskar att samtliga 14 fastigheter inspekteras och dokumenteras innan byggnationen påbörjas av en oberoende expert på sättsskador. Uppkomna sättsskador skall därvid åtgärdas och till fullo bekostas av Göteborgs Stad.

Kommentar:

Under byggnationen kommer det finnas störningar för befintliga boenden. I en detaljplan styrs dock inte störningar under byggtiden. Vid en byggnation ska gällande riktlinjer för störningar följas enligt annan lagstiftning. Om en misstanke om att gällande riktlinjer inte följs ska dessa anmälas till t.ex. miljöförvaltningen som får utreda ärendet.

Fastighetskontoret och Trafikkontoret ska lämna svar angående byggtrafik. Eventuella skador som uppstår vid en byggnation, t.ex. vis sprängning ansvarar exploatören eller dess entreprenör för. Synpunkterna översänds till exploatörerna.

Luft

De boende saknar en bedömning av luftmiljön mot bakgrund av den trafikökning som anges i förslaget med dubblerad belastning på angivna gator. De boende efterfrågar att det står skrivet hur det kommer påverka boendemiljö.

Kommentar:

Påverkan på luftmiljön bedöms som mycket liten. Inga gällande miljökvalitetsnormer för luft bedöms överstigas varken före eller efter exploateringen.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetsnämnden

Tillstyrker förslaget och godkänner sammanfattning till genomförandefrågor. Ett yrkande från MP och V antecknas till protokollet med en önskan om att öka exploateringsgraden i område C.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret anser att den blandning av typologier som föreslås genom 4-bohusen ger en önskvärd variation till området. Exploateringsgraden bedöms vara avvägd utifrån platsens förutsättningar. Exploateringsgraden i område C minskar något.

2. Göteborgs energi

Göteborg Energi Nät AB: Noterar att ett E-området har avsatts för befintlig transformatorstation. Åtkomsten till E-område krävs med lastbil med kran. Önskar område för ledningsstråk med 2-4 meters bredd.

Hänvisar till Trafikkontorets regler kring maskingrävning i närheten av träd. Planförslaget innebär mycket små justeringar av ledningsläget vilket bedöms som positivt. Om det skulle bli aktuellt med en flytt ska detta initieras och bekostas av byggherren. Exploateringen kommer innebära ett schakt längs Robertshöjdsgatan mellan de två E-områdena.

Förutsätter ledningsrätt för sina nya anläggningar.

Göteborg Energi Fjärrvärme: har inga synpunkter

Göteborg GothNet AB: Har befintliga ledningar inom planområdet som måste beaktas. Dessa är redovisade på samlingskartan.

Kommentar:

Göteborg Energi Nät AB: Det föreslagna läget på E-område har utgått på grund av över-
svämningsproblematik. Ett nytt läge är framtaget och avstämt med Göteborgs Energi.

Göteborg GothNet AB: Befintliga ledningar har behandlats på genomförandemöten.

3. Göteborgs parkering AB

Utöver våra generella ståndpunkter har Parkeringsbolaget inga synpunkter på förslaget, eftersom parkering löses på egen tomtmark och mobilitetsfrågan är tillräckligt omhändertagen.

Kommentar:

Noteras, de generella ståndpunkterna har överlämnats till exploatören.

4. Kretslopp och vatten

Avfall: Lämnar upplysningar kring avfallshantering och önskar justeringar och kompletteringar i föreslagen avfallshantering.

VA: Kretslopp och vatten beskriver befintlig situation, gällande riktlinjer vid arbete nära ledningar och vilka justeringar i ledningsnätet som kommer att krävas till följd av exploateringen.

Anslutning till allmänt ledningsnät kan ske i Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan. Lägsta normala vattentryck i förbindelsepunkt motsvarar nivån + 104 m (RH2000). I de fall högre vattentryck önskas får detta ordnas och betalas av fastighetsägaren. Ledningsnätets kapacitet medger uttag till sprinklers.

Planområdet omfattas av riksintresset för dricksvatten. I nuläget bedömer Kretslopp och vatten att planförslaget inte kommer påverka riksintresset negativt.

Planområdet ligger i närheten av en berganläggning. Förbesiktning av berganläggning och installationer ska utföras. Kretslopp och vatten ska kontaktas tidigt i planeringsskedet, minst 6 månader innan arbetet ska utföras.

Avtalet angående spill- och dagvatten måste revideras för att säkerställa att Partille även i fortsättningen kan ta emot vatten från Östra Torpa.

Kretslopp och vatten önskar följande justeringar av handlingarna:

- Garagedfart är i konflikt med befintligt ledningsstråk i område B.
- Lägg till text i planbeskrivningen att ”Kretslopp och vatten vill bygga ut det allmänna spill- och dagvattennätet i Robertshöjdsgatan.”
- I plankartan lägg till texten: ”För att anslutning med självfall ska tillåtas, ska vara minst 0,3 meter över marknivå i förbindelsepunkt med hänsyn till risk för uppdamning i allmänt dag- och spillvattensystem.”
- Under rubriken ”Dagvatten” ändra om texten så att det tydligt att det är Partille kommuns krav på fördröjning som är styrande för planområdet.
- Lägg till i plankartan och i planbeskrivningen att Miljöförvaltningen kräver anmälan av dagvattenanläggningar.

Dagvatten och skyfallshantering: Kretslopp och vatten är mycket nöjda med dagvattenutredningen. Kretslopp och vatten bedömer inte att den förändrade utformningen av förskolbyggnaden gör att dagvattenutredningen måste göras om, utan endast en komplettering av det delområdet. Kretslopp och vatten önskar att en skyfallsutredning av skolområdet genomförs.

Kommentar:

Avfall: Avfallshanteringen har behandlats på arbetsmöten där kretslopp och vatten deltagit. Ett reviderat förslag på avfallshantering presenteras i planbeskrivningen.

VA: Information kring nuläge och gällande riktlinjer översänds till exploatör, fastighetskontoret och trafikkontoret.

Information att planen delvis ligger inom riksintresse för dagvatten har införts i planbeskrivningen.

Kretslopp och vatten förutsätts förhandla kring avtalet om spill- och dagvatten med Partille kommun och att dessa förhandlingar är klara till dess att detaljplanen antas. Informationen införs under genomförandekapitlet i planbeskrivningen.

Information angående berganläggning översänds till exploatören. En upplysning finns på plankartan.

- Den garagedfart som föreslås är inte i konflikt med ledningarnas läge.
- Efterfrågade justeringar av text i planbeskrivning och plankarta har i stort genomförts. På plankartan är tillägget ”Lägsta golvnivå ska ligga minst 0,3 meter över marknivån i förbindelsepunkten för att avlopp med självfall ska tillåtas” införd som en upplysning.
- Att miljöförvaltningen kräver anmälan av dagvattenanläggningar på planområdet läggs inte till i plankartan men införs som en upplysning i planbeskrivningen. Upplysningen översänds till exploatören.

Dagvatten och skyfallshantering: Framtagen dagvattenutredning bedöms relevant även om byggnader placerats annorlunda på kvarteretsmarken.

En skyfallsutredning är framtagen och planförslaget är anpassat utifrån resultatet i utredningen.

5. Kulturnämnden

Kulturförvaltningen anser inte att någon arkeologisk utredning behöver utföras.

Byggnationen som presenteras i planförslaget innebär ett kraftigt tillägg volymmässigt i ett område med lägre lamellhus och radhus. Förvaltningen konstaterar att det skulle behövas en stadsbildsanalys. Bland annat behövs ett kulturmiljöperspektiv som förtydligar påverkan på den befintliga bebyggelsen och anslutningen till friluftsområdet och naturen. Låg skala och homogen bebyggelse i sammanhållna rum är redan utpekade kvaliteter inom de befintliga bostadsklustren, så kallade grannskapsenheter.

Mot denna bakgrund borde stadsbildsanalysen utföras, till exempel genom solstudier, perspektivbilder och kontrastanalyser. Analysen bör kunna visa hur den tillkommande bebyggelsens höga volymer kommer att påverka de befintliga kvaliteterna inom området. En sådan utredning kanske visar att exploateringen är för hög och då borde de föreslagna byggnadsvolymer minskas eller placeringen av byggnaderna justeras.

Kommentar:

Exploateringen bedöms inte ge en kraftig påverkan på de kulturhistoriska värdena. Detta uppnås bland annat genom att bebyggelsen mot radhusbebyggelsen har anpassats i byggnadshöjd för att bevara småskaligheten längs Robertshöjdgatan. Längs Smörslottsgatan bedöms exploateringen kunna öka och topografin gör att påverkan på Träringen och Spåntorget bedöms bli relativt liten.

Inför granskningen har ytterligare fotomontage, volymillustrationer och sektioner/elevationer tagits fram och införts i planbeskrivningen.

6. Lokalnämnden

Ingen erinran

7. Miljö- och klimatnämnden

Ljudmiljö: En uppdatering av bullerutredningen utifrån huvudförslaget behöver göras. Man bör även beakta bullernivåerna från helikoptertrafiken.

Naturmiljö: Den landskapsekologiska funktionen av grönstråket behöver belysas ytterligare och man behöver ta fram underlag om värdet av det. Vi anser att man ska titta mer på området för användning skola och om skolbyggnaden skulle kunna placeras på ett sätt så att område med särskilt stora värden för naturvård kan sparas i större utsträckning.

En beskrivning av hur planförslaget påverkar de rödlistade fågelarter och fladdermöss som har identifierats i planområdet, samt vilka anpassningar som görs för att ta hänsyn till dessa arter, behöver göras.

Dagvatten: Dagvattenutredningen behöver uppdateras utifrån huvudförslaget.

Markmiljö: Förekomst av PCB bör utredas med kompletterande provtagning. Föroreningar som har hittats i halter strax över känslig markanvändning får man hantera i samband med kommande markarbeten och byggnation.

Mobilitet och parkering: Man bör se över möjligheten att skapa den bussförbindelse som man i planförslaget beskriver.

Miljömål: Man bör se över bedömningen gällande Ett rikt växt och djurliv.

Kommentar:

Ljudmiljö: Bullerutredningen har uppdaterats och biläggs granskningshandlingarna, se kommentar under tematisk sammanfattning under rubriken: Buller. Råd för att hantera buller från helikoptertrafiken överlämnas till exploatören.

Naturmiljö: En tydligare beskrivning av de konsekvenser som exploateringen medför är framtagen av Park och natur och beskrivs i planbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontoret bedömer intresset av en skola i område som mycket högt. De förstärkningsåtgärder som föreslås som kompensationsåtgärder bedöms uppväga för den mark som är utpekad som ”område med särskilt stora värden för naturvård”.

En inventering av åkergröda pågår. Resultatet av inventering arbetas in i förslaget inför utskick på granskning.

Dagvatten: Dagvattenutredningen bedöms relevant även om justeringar genomförts i vissa delområden. Ingen uppdatering genomförs.

Markmiljö: Förekomsten av PCB kan kopplas till nätstationen och ser inte ut att kunna påverka markens lämplighet för planerad bostadsbyggnation.

Mobilitet och parkering: Se kommentar till Västtrafik.

Miljömål: Ett rikt växt och djurliv behandlas i planbeskrivningen.

8. Park och naturnämnden

Förvaltningens helhetsbedömning av förslaget är positivt. Förvaltningens främsta synpunkter på förslaget är att utnyttja omdaningen av både gator och bostadsgårdar för att förbättra och förstärka de gröna värdena i området, t.ex. genom trädplanteringar och lokalt omhändertagande av dagvatten i gata och möjlighet att bedriva odling på kvartersmark. De främsta medskicken till den fortsatta processen är att detaljstudera nya möjliga entrézoner till rekreationsområdena och säkerställa att det kommer att finnas ett logiskt rörelsemönster inom och genom området.

- Möjliggör att Smörslottsgatan från Spåntorget till Delsjöområdet utvecklas till ett grönt stråk med trädplanteringar och lokalt omhändertagande av dagvatten.
- Ersätt allmän plats park med allmän plats natur i södra delen av planområdet.
- Säkerställ att tillräcklig fri yta finns runt befintlig ek som sparas inom naturmark.
- Säkerställ att föreslagen bebyggelse möjliggör ett logiskt rörelsemönster i området, och att tillgängligheten till närliggande naturområden förstärks.
- Undersök möjligheterna att upplåta mark för stadsodling inom planområdet.

Kommentar:

Att skapa en grön zon längs Smörslottsgatan har studerats. Den lämpligaste placeringen av träd i gaturummet skulle vara vid cykelbanan i väster för att få ett avstånd till vägbanan. Träd i detta läge kommer dock i konflikt med ledningar. Den gröna delen av gatan kommer därför att hamna på förgårdsmarken. I vissa strategiska lägen planläggs för naturmark t.ex. kring en trädgruppering innehållande en ek i korsningen mellan Robertshöjdsgrändsgatan och Smörslottsgatan. Ett grönt stråk skapas även mellan radhusbebyggelsen och föreslagen skola.

PARK överförs och blir NATUR. PARK i nordost ersätts med GÅNG och justeras i det norr.

Eken bedöms få tillräckligt med utrymme i naturområdet står även fler träd som kommer att kunna bevaras.

Möjligheten att nå närliggande naturområde bedöms som likvärdig efter exploateringen.

Stadsodling regleras inte i detaljplanen men kan ske på kvartersmark, önskemålet överlämnas till exploatörerna.

9. Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har inget att erinra mot förslaget men upplyser om att vägar, uppställningsplatser för räddningsfordon och brandposter utformas och placeras för att underlätta räddningsinsatser. Valda utrymningslösningar av bostäder framgår inte i underlaget vilket kan innebära att vissa fasadpartier är otillgängliga för utrymning med hjälp av räddningstjänstens höjdfordon, detta behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Kommentar:

Råden överlämnas till exploatören.

10. Stadsdelsnämnden Örgryte-Härlanda

Förvaltningen tycker att planförslaget innehåller många positiva delar med ny skola, utbyggnad av befintlig förskola, fler bostäder, äldreboende och lägenheter för BmSS. Förvaltningen hade dock önskat att även trygghetsbostäder övervägdes.

Förvaltningen skickar med råd vid byggande av BmSS.

Stadsdelsnämnden påtalar att det vore lämpligt med en kompletterande busslinje då buss 17 idag ofta är fullsatt.

Förvaltningen ser det som viktigt att planera för trafik och parkering så att säkerhet vid skola och förskola ökar, i den mån det är möjligt.

Vid byggnation är det viktigt att säkerställa att området och de nya utemiljöerna upplevs som trygga. Mörka ytor vid såväl bostäder som skolbyggnaderna och garage bör lysas upp för att öka känslan av trygghet och säkerhet.

Skolverksamheten pågår dagtid men lokalerna kan komma att användas av kulturskolan och olika föreningar kvällstid, det är då viktigt att det känns tryggt att ta sig längs gång- och cykelstråk alternativt att vänta på bussen. Detta gäller även för stråket hela vägen fram till tjärnen. När områden (A, B och C samt delvis E) som i nuläget till stor del utgörs av vegetation bebyggs är det viktigt att inte stänga av och skapa barriärer för de stigar och stråk som idag finns där.

Förvaltningen tycker att det är viktigt att behålla det stråk av träd/växtlighet som går längs radhusområdet, mellan husen och garagelängorna. Detta skulle kunna minska den upplevda förändringen i området och bidra till mindre insyn och ljud från skolan.

Vid byggnation är det viktigt att stärka och bevara entrén till badet och naturområdet och att ersätta den nuvarande odlingsplatsen om denna mark tas i anspråk i samband med byggnation i område C.

Kommentar:

Trygghetsbostäder övervägs i område B men regleras inte i detaljplanen.

Råd vid byggande av BmSS översänds till exploatören.

Stadsbyggnadskontoret delar stadsdelsnämndens ställningstagande angående buss 17, se kommentar till Västtrafiks yttrande.

Trafiksäkerheten bevakas, stort fokus ligger på att skapa säkra gång- och cykelvägar till förskola och skola så att också behovet av bil minskar.

Synpunkter kring ljussättning av utemiljöer översänds till exploatören. För gatorna i området kommer belysning att finnas.

Delar av stigarna i området kommer att påverkas och nya stigar kommer uppstå. Stadsbyggnadskontoret bedömer att det fortsatt kommer vara en god framkomlighet i området och att exploateringen i flera fall kommer underlätta framkomligheten.

Ett stråk och växtlighet längs radhusområdet kommer att bevaras och utökas delvis till granskningen.

Entrén till badet förbättras genom att planförslaget möjliggör för en annan anslutning till parkeringsplatsen. Genom detta frigörs en större yta för de oskyddade trafikanterna vid entrén till badet.

Önskemål kring odling översänds till exploatören.

11. Trafiknämnden

Trafikkontoret har medverkat i planarbetet och ser positivt på förslaget men med följande synpunkter.

- God sikt behöver studeras vid in- och utfarter.
- Angöring med bil för verksamheter längs Smörslottsgatan bedöms inte kunna lösas i gatan då den är för smal.
- Vid balkongöverhäng över allmän plats ska höjder säkras för drift och underhåll.
- Kopplingen för fotgängare mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan är viktig. Det är viktigt att denna funktion bibehålls.
- Utmed Smörslottsgatan, där lutningen är som störst bör den kompletteras med vilplan och soffa där det är möjligt.
- Önskar en redovisning i planbeskrivningen om vilka parkeringar som ska hanteras var.
- Vilka krav på anläggningen gällande gata är det som dagvattenutredningen föreskriver för allmän plats? Trafiknämnden eftersträvar större och gemensamma lösningar.
- Bebyggelse bör planeras så att åtgärder för att dämpa trafikbuller i området inte ska åläggas Trafikkontoret i samband med att exploateringen genomförs.

Kommentar:

- Sikttrianglar har studerats och har stämts av med Trafikkontoret.
- Stadsbyggnadskontoret noterar att angöring med bil för verksamheter längs Smörslottsgatan inte bedöms möjlig. Informationen införs i planbeskrivningen.
- Inga balkongöverhäng över allmän plats tillåts i detaljplanen.
- Kopplingen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan föreslås bli kvartersmark och ligger över område B:s gård. Det bedöms inte finnas skäl att planlägga kopplingen som allmän plats. Exploatören har för avsikt att bevara kopplingen som innehåller stora lutningar. För att underlätta föreslås vilplan, bredare trappor och bänkar.
- Det är trafikkontoret som styr om det tillkommer bänkar längs gångbanorna inom allmän plats GATA.
- En beskrivning angående vilka parkeringar som hanteras var har införts i planbeskrivningen. Till planen har en utredning kring mobilitetsåtgärder tagits fram. Planbeskrivningen har uppdaterats med informationen i denna.
- Stadsbyggnadskontoret noterar trafikkontorets synpunkter kring dagvattenkrav och uppmanar dem att ta kontakt med kretslopp och vatten.

- Bullersituationen i området bedöms som gynnsam och att gällande riktvärden uppnås i området, i samband med exploateringen bedöms inte bullerdämpande åtgärder som belastar trafikkontoret krävas.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

12. Lantmäterimyndigheten

Önskar att grundkartan inte presenteras i gråskala samt att traktnamn införs.

Framför redaktionella synpunkter på planbeskrivningen och önskemål om mer utförlig beskrivning av rättigheter och fastighetsrättsliga konsekvenser.

Önskar förtydligande om tredimensionell fastighetsbildning.

Beskrivning om hur GA:22 påverkas samt ett omnämnt servitut.

Om befintliga ledningar ska upplåtas med ledningsrätt bör de läggas ut u-områden i planen.

Kommentar:

Grundkartans linjer har gjorts svarta och traktnamn har införts.

Planhandlingarna har justerats utifrån Lantmäterimyndighetens synpunkter.

13. Luftfartsverket

Ingen erinran

14. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att det är ett bra projekt. Förtätning sker huvudsakligen i anslutning till befintlig bebyggelse och medför blandad bostadsbebyggelse och skola/förskola. Bebyggelsen i planförslaget är också väl anpassad till den befintliga kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripande-grunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa/säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion och miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Buller: Bullerutredningen ska uppdateras även för huvudalternativet och planbeskrivningen bör behandla hur planen förhåller sig till det önskvärda värdet av 50 dBA på de delar av förskolegården som är avsedda för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet.

Geoteknik: En geoteknisk utredning har inte presenterats. Översänder SGI:s yttrande.

Förorenade områden: En översiktlig miljöteknisk mark- och grundvattenundersökning har genomförts, saknar kommunens bedömning utifrån resultaten från rapporten.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten: En dagvattenutredning har tagits fram där en bedömning av påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten görs på ett bra sätt. Detta behöver även redovisas i planbeskrivningen.

Råd enligt PBL och MB

Artskydd: Enligt 4 § artskyddsförordningen är det – när syftet med åtgärden uppenbart är ett annat än att påverka fridlysta arter eller deras livsmiljöer – förbjudet att bland annat döda och störa individer samt förstöra arters livsmiljöer, om det innebär en risk för att artens bevarandestatus påverkas negativt. Länsstyrelsens möjligheter att ge dispens från förbuden i 4 § artskyddsförordningen, när syftet är att exploatera, är mycket begränsade.

Enligt naturinventeringen förekommer de rödlistade fågelarterna spillkråka, gröngöling och kungsfågel inom planområdet. Dessutom förekommer fem arter fladdermöss. Eventuell påverkan på fladdermöss och fåglar saknas helt i planbeskrivningen. Det saknas även ett resonemang om varför kommunen bedömer att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras. I detta resonemang kan man med fördel beskriva nyttan med de förstärkningsåtgärder i form av högstubbar, fladdermusholkar, död ved mm som föreslås i planhandlingen.

I planbeskrivningen framgår att åkerroda antagligen finns i området. Även åkerroda är en sådan djurart som är markerad med N i bilaga 1 till artskyddsförordningen. Det behövs framgå varför kommunen anser att förbuden enligt artskyddsförordningen inte aktualiseras.

Strandskydd: Länsstyrelsen upplyser om att strandskyddet i det aktuella fallet inte kommer att inträda inom det nya planområdet.

Spridningskorridorer: I naturvärdesinventeringen har man identifierat tre viktiga spridningskorridorer mellan Delsjöreservatet och omkringliggande naturområden. Spridningskorridorerna finns redovisade på bild i planbeskrivningen (sid 12) men det behandlas inte i text hur planens genomförande påverkar spridningskorridorernas funktion för de artskyddade arter som förekommer inom området.

Riksintresse kommunikation: Förutom bedömningen att detaljplanens genomförande inte påverkar Munkebäcksmotet önskas en bedömning av påverkan på det statliga vägnätet.

Riksintresse friluftsliv: Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att planen inte innebär påtaglig skada på riksintresse friluftsliv.

Riksintresse dricksvatten: Planområdet berör riksintresse för Göteborgs stads dricksvattenanläggningar.

Dagvatten: Länsstyrelsen instämmer i att en uppdaterad dagvattenutredning bör tas fram till granskningsskedet. Det framgår inte tydligt i planhandlingar vilka lösningar som kommunen tänker införa och hur resultat i dagvattenutredning omhändertas. Kommunen måste ta ställning till lösningar och därefter, i den omfattning som det går, säkerställa att åtgärder genomförs genom exempelvis planbestämmelser.

Finngösabäcken och Säveån är recipient för dagvatten. Länsstyrelsen upplyser om att närliggande Härlanda tjärn också är en ytvattenförekomst som omfattas av miljö kvalitetsnormer. Om planerad dagvattenhantering förändras så att Härlanda tjärn delvis blir recipient ska gällande miljö kvalitetsnormer beaktas.

Kulturrehistoriskt värdefull bebyggelse: Förslaget planområde gränsar till värdefull bebyggelse som uppmärksammas i det kommunala bevarandeprogrammet och i planeringsunderlaget Moderna Göteborg. Nyttillkommande bebyggelse (enligt huvudförslaget) placeras i grupper med bevarad naturmark som en del av områdets karaktär. Länsstyrelsen anser att tillkommande bebyggelse i volym och höjd är väl anpassad till den angränsande kulturrehistoriskt värdefulla bebyggelsen.

Luftkvalitet: Anser att det inte finns risk för att miljö kvalitetsnormer för luft överskrids.

Buller från ambulanshelikopter: Bedömer att förväntade störningar från ambulanshelikopter inom planområdet som acceptabla.

Radon: Länsstyrelsen anser att det ska framgå av planbeskrivningen om planområdet är hög-, normal-, eller lågriskområde för radon.

Förhållande till ÖP: Planen är inte helt förenlig med Översiktsplanen eftersom delar av planområdet är utpekade som ”område med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv,

landskapsbild och/eller kulturlandskap”. Ni redovisar också detta tydligt i planhandlingarna. Länsstyrelsen har inga invändningar i denna specifika plan men anser att det vore bra om Göteborgs Stad tog fram ett fördjupat övergripande underlag för komplettering av bebyggelse i Östra Björkekärr om fortsatta avsteg från Översiktsplanen planeras.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Miljöbalken grundvatten: Länsstyrelsen upplyser om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap Miljöbalken och kan vara tillståndspliktigt. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenvårdsavdelning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning.

Artskyddsförordningen: Idegran finns i området och ni har lämnat in en ansökan om dispens från 8 § artskyddsförordningen till oss. Både ansökan och planbeskrivningen behöver kompletteras med en karta som visar vilka idegranar som avses.

Påpekar att det i planbeskrivningen hänvisas till fel paragraf. Det ska vara 15§ och inte 11§.

Behovsbedömning: Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts, se bilaga 1.

Kommentar:

Buller: Sedan samrådet har regeringen beslutat om en ny bullerförordning som började gälla 1:e juli 2017, planbestämmelserna följer den nya förordningens värden. En uppdaterad bullerutredning togs fram innan regeringens beslut och denna visar på relativt sett bra bullernivåer i planområdet. Bullernivåerna för förskolegården bedöms bli mycket goda då byggrätten för förskolan i huvudsak föreslås längs vägen. På så sätt skapas en bullerdämpad gård. Se även under tematisk sammanfattning under rubriken: Buller.

Geoteknik: En geoteknisk utredning har genomförts och biläggs granskningshandlingarna.

Förorenade områden: En bedömning angående markmiljö har införts i planbeskrivningen.

Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten: En redovisning av påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten har införts i planbeskrivningen.

Artskydd: En konsekvensbeskrivning angående hur de rödlistade fågelarterna spillkråka, gröngöling och kungsfågel påverkas av exploateringen har tagits fram av park och naturförvaltningen och är införd i planbeskrivningen. I denna beskrivs motiven till varför kommunen bedömer att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras.

En inventering av groddjur är beställd och tas fram under sommaren 2017. Utredningen och konsekvensbeskrivningen om planens påverkan på eventuella groddjursbestånd kommer beskrivas och utredningen ska biläggas granskningshandlingarna.

Strandskydd: Noteras, planbeskrivningen justeras utifrån synpunkterna.

Spridningskorridorer: Park och natur gör följande bedömning, andra ej fridlysta arter (ex. rådjur, hare, älg) har påträffats inom planområdet. Dessa arter använder möjligtvis området som spridningskorridor mellan grönområden. Den grönkil som påverkas av planförslaget är dock inte utpekad i Grönplanen som särskilt värdefull för spridning av arter och artbestånden bedöms inte påverkas negativt vad gäller boende- och födosökmiljöer.

Riksintresse kommunikation: Trafikkontoret har tagit fram en bedömning om hur exploateringen påverkar det statliga vägnätet. Bedömningen är införd i planbeskrivningen.

Riksintresse friluftsliv: Noteras

Riksintresse dricksvatten: En beskrivning av riksintresset är införd i planbeskrivningen, se även kommentar till kretslopp och vattens yttrande.

Dagvatten: Ingen ny utredning tas fram. Skillnaden mellan utredningsförslaget och det förslag som presenteras bedöms inte vara så stor att utredningen är inaktuell. Kommunen har genom utredningen visat på att dagvattnet kan omhändertas inom planområdet och för de enskilda delområdena. Att genom planbestämmelser låsa sig till en lösning bedöms inte nödvändigt eller lämpligt då tekniska lösningar ska undvikas om de inte är avgörande för markens lämplighet för bebyggelse.

En skyfallsutredning har genomförts. Resultatet i denna har gett konsekvenser för planens utformning. Bland annat har naturremsan mellan skolan och radhusområdet breddas, ett E-område utgått, bestämmelse kring hantering av skyfallsmängder införts på skolfastigheten. En beskrivning om planerat tillvägagångssätt är införd i planbeskrivningen.

Dagvatten avrinner ej mot Härlanda tjärn.

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse: Noteras

Luftkvalitet: Noteras

Buller från ambulanshelikopter: Noteras

Radon: Beskrivning angående områdets radonhalter har införts i planbeskrivningen.

Förhållande till ÖP: Noteras, länsstyrelsens synpunkter överlämnas till strategiska avdelningen.

Miljöbalken grundvatten: Synpunkten är överlämnad till exploitören.

Artskyddsförordningen: Ansökan är kompletterad med en inventering av idegranar. Länsstyrelsen har fattat beslut om att ingen dispens krävs för de aktuella exemplaren.

Justering angående felaktig hänvisning till paragraf justeras.

Behovsbedömning: Noteras

15. Skanova

Ingen erinran, bifogar lägeskarta med Skanovas anläggningar. Kabelanläggningen, vilken är markerad med svart ring, kan komma i konflikt med föreslagen exploatering. Eventuell undanflyttning bekostas av exploitör.

Kommentar:

Noteras, frågan behandlas på genomförandemöten som sker under planarbetet.

16. Svenska kraftnät

Ingen erinran

17. Statens geotekniska institut

SGI noterar att en geoteknisk utredning är under framtagande och kommer att presenteras till granskningen, SGI översänder råd om vilken standard utredningen läggt måste förhålla sig till.

Kommentar:

SGI:s yttrande har i sin helhet översänts till fastighetskontoret. En geoteknisk utredning är framtagen och biläggs granskningshandlingarna.

18. Trafikverket

Staden anger i planbeskrivningen att den befintliga kollektivtrafiken i området idag är överbelastad. Trafikverket noterar också att mängden bilparkeringsplatser som planeras överskrider de behov av parkeringar som staden anger krävs. Trafikverket ser detta som att området kommer att bli bilberoende. Staden anger att trafikalstringen inte bedöms påverka Munkebäcksmotet men anger inte om planförslaget på något annat sätt kommer att påverka statligt vägnät. Trafikverket anser att planförslaget senast till nästa skede ska kompletteras med påverkan på statligt vägnät och kan i väntan på information inte uttala sig.

Kommentar:

En mobilitetsutredning är framtagen för detaljplanen. Utredningen visar vilka mobilitetsåtgärder exploatören ska åta sig för att underlätta för de boende att leva här utan att vara beroende av en egen bil. Avtal kring åtgärderna ska finnas innan antagande av planen. Tanken är att samla majoriteten av parkeringsplatserna i ett gemensamt parkeringsdäck i område B. En beskrivning kring detta är införd i planbeskrivningen.

Trafikkontoret har tagit fram en beräkning på hur flödena förväntas fördelas och hur de påverkar det statliga vägnätet. Informationen har införts i planbeskrivningen.

19. Vattenfall

Ingen erinran

20. Västtrafik

Västtrafik har inget att erinra mot planen.

Vi noterar dock att det är ett område som inte är lätt att trafikera igenom med god kollektivtrafik. Det innebär att delar av området inte kommer att ha nära till busshållplatserna. De delar som ligger längst från hållplatsen ligger också på en lägre höjd vilket innebär att avståndet upplevs ännu längre.

Det är positivt att det placeras en skola/förskola i området vilket ger ett minskat behov av resor till skolor längre in på linje 17. I samband med genomförandet av planen ser vi gärna att man ytterligare främjar möjligheten att gå och cykla inom, till och från området, samt att det skapas plats för cykelparkering i anslutning till hållplatserna.

Då beläggningen på bussarna redan i dagsläget är hög och det trafikeras med ledbussar var 4:e minut i högtrafik ser vi ett behov av att infrastrukturen för buss på Smörslottsgatan, Rosendalsgatan och Torpagatan anpassas för ännu längre bussar i framtiden.

Kontakt har tagits med Västtrafik efter samrådet för att få en kommentar med anledning av föreslaget hållplatsläge inom planområdet. Västtrafik har svarat följande:

”Angående den vändslinga som är föreslagen och inritad i planförslaget för Robertshöjd i östra Björkekärr så ser Västtrafik i dagsläget inget närliggande behov av att trafikera en sådan. Västtrafik, VGR, Partille, Mölndal och Göteborgs stad har under 2016 och 2017 haft ett gemensamt projekt med syfte att ta fram en övergripande bild för stornättrafiken i stadstrafikområdet. Inom ramen för detta har inte heller behovet av en vändmöjlighet med hållplats i detta område identifierats. I framtiden är det dock inte omöjligt att det kan bli aktuellt med trafikering men med en mer lokal karaktär. Vi ser också, som vi tidigare angivit, att om planen genomförs enligt beskrivningen så är det

viktigt att skapa goda gång- och cykelförbindelser till de befintliga hållplatserna på linje 17.”

Kommentar:

Ett hållplatsläge föreslås nere vid Härlands tjärn och Smörslottsgatan föreslås få en viss breddning, detta ger möjlighet att trafikera området med buss.

Det framtagna trafikförslaget har stort fokus på att förbättra för gång- och cykeltrafiken.

Förbättringar kring befintliga hållplatslägen med busslängd eller cykelparkeringar utanför detaljplanen regleras inte i denna detaljplan.

Stadsbyggnadskontoret anser att det är viktigt att i framtiden inte stänga för trafikering med kollektivtrafik inom planområdet och föreslaget hållplatsläge behålls.

Grannkommuner

21. Partille kommun

Partille kommun är positiv till en förtätning av det aktuella området då det på ett bra sätt möter den utveckling som sker i södra Sävedalen och Partilles ambition om att växa från förort till förstad. Däremot anser kommunen att det finns ett flertal trafikrelaterade frågor som behöver studeras närmare då trafiken till och från området kommer att ledas via lokalvägnätet i Partille. Kollektivtrafik, parkering, cykelförbindelser och behovet av anpassningar i lokalvägnätet bör betraktas som en mellankommunal fråga som ska diskuteras gemensamt för att hitta de bästa helhetslösningarna. Kommande planarbete bör omfatta en trafikutredning som belyser följande punkter: Trafikflöden, Buller, Vibrationer, Cykel, Kollektivtrafik och hållbart resande samt Parkering.

Kommentar:

En kontakt är upprättad mellan trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret och handläggare från Partille kommun där hanteringen av trafikfrågorna behandlats. Fortsatta samtal kommer att hållas mellan trafikkontoret och Partille kommun. Ingen trafikutredning likt den Partille kommun önskar har upprättats.

Sakägare

22. Brf Fiolen

Föreningen är negativ till föreslagen exploatering och framför synpunkter under ett flertal av punkterna under tematisk sammanfattning. Utöver dessa framför föreningen även synpunkter på följande delar:

- Exploateringsgraden är inte i linje med Översiktsplanen.
- Någon bullerutredning är inte utförd enbart bullerberäkningar utan kommentarer och beskrivningar av resultat. Dessutom med felaktig slutsats att 90% kör på Robertshöjdsgränd och enbart 10% på Smörslottsgatan, trafiken från skolan också felaktigt bedömd.
- Krav att luftkvalitetsutredningen görs.
- Förskolgårdens placering ger störande ljudnivå och stänger gångväg.
- Förutsättningarna för befintligt servitut kommer att ändras.
- Vid nybyggnation och sprängningsarbete, måste mätare sättas ut för kontroll att angivna gränsvärden följs.

- Ökat lokalbehov för service och sociala mötesplatser.
- Bryter även mot miljöbalken och mot miljö kvalitetsmålet ” God bebyggd miljö” som kräver ”ökade insatser mot buller och dålig inomhusmiljö liksom stärkt samhällsplanering och skyddade tätortsnära grönområden och kulturvärden.
- Påtalar att det finns risk för ekonomiska konsekvenser för deras förening med krav på bullerdämpande åtgärder (t.ex. fönster, fasad, plank etc.) vid försämrad luftkvalité krävs ombyggnation och förbättring av föreningens ventilationsanläggning. Betydande ökning av slitage på innegården och lekplats. Ökat underhåll av fasad på grund av luftföroreningar. Minskat värde av bostadsrätter på grund av minskad attraktion till följd av exploatering (mindre naturnära).

Kommentar:

Se kommentarer under tematisk sammanfattning.

- Exploateringsgraden styrs inte i Översiktsplanen.
- En ny trafikstringsbedömning och en ny bullerutredning är framtagen, läs mer under huvudfrågan ”buller”.
- Ingen luftkvalitetsutredning krävs då området har bra värden och bedöms inte överskridas efter exploateringen.
- Gångvägen i öst västlig riktning stängs. Behovet av förskolgård bedöms som starkare. Befintligt servitut för gångväg finns inom Fastigheten 177:1.
- Förändringar för befintligt servitut - Omprövning av gemensamhetsanläggningen, GA:15 för in- och utfart, kan komma att krävas då trafikmängden eventuellt ökar i förhållande till andelstal för fastigheten.
- Exploatörer och dess entreprenörer ansvarar för eventuella skador som kan uppstå vid byggnationen.
- Genom exploateringen tillförs lokaler för kommunal service, möjliggör för centrumändamål i bottenvåningarna och bidrar till att skapa sociala mötesplatser.
- Stadsbyggnadskontoret anser att miljö kvalitetsmålet ” God bebyggd miljö” uppfylls. Angående buller, se under huvudfrågan ”buller”.
- Området bedöms relativt ostört av buller och luftmiljön är god. Användningen av Brf Fiolens gårds regleras inte i denna detaljplan. Det är upp till föreningens själv att styra över detta.

23. Brf Björkekärr

Föreningen påtalar synpunkter under tematisk sammanfattning under huvudfrågorna: Riksintressen, Område A och Område E. Utöver detta framförs även synpunkter så som:

- Trätorget funktion och karaktär bör förtydligas i planen. Även intilliggande busshållplats är viktig.
- Att planhandlingen kompletteras med en beskrivning av viktiga fotgängarstråk samt ett förslag till hur de kan stärkas och utvecklas när antalet fotgängare ökar markant. Att trygghet som viktig aspekt vid genomgång av gångstråk, särskilt belysning.
- Höga bullernivåer från förskolans skolgård kommer att påverka ett flertal av Brf Björkekärrens medlemmar väsentligt. Förslaget förefaller ogenomtänkt med avseende på denna aspekt, och bullerfrågan behöver utredas närmare.

- Den stadsmässiga bebyggelse som föreslås i närområdet skulle passa fint inne i stadens centrala delar, men inte i ett så perifert läge som i Björkekärr. Sammantaget riskerar den föreslagna bebyggelsen att bli en kompakt, allt för hög och malplacerad stadsbebyggelse, placerad alldeles intill gatan på ett sätt som inte alls tar hänsyn till den luftiga karaktär som är så typisk för bostadsbebyggelsen i Björkekärr. Det finns också risk för att de planerade byggnaderna upplevs som en skärm mot entrén till naturområdet vid Härlanda tjärn. Förslag kan en bebyggelse som trappar av ned mot naturområdet vore att föredra.
- Beskrivning av planens påverkan på kollektivtrafiken behöver fördjupas. Västtrafik inbjuds att beskriva hur kollektivtrafiken kommer att stärkas vid ett troligt ökat resan med stombuss 17. Planhandlingarna kompletteras med skrivning kring hur Göteborg Stad ska verka för att fordonen på stombuss 17 trafikerar med tysta och emissionsfria el bussar så snart de är kommersiellt och avtalsmässigt möjligt för Västtrafik att införa detta. Förslag ges att Stombuss 17 kan utgöra poliotlinje för elbuss i stornätet i linje med Målbild för stadstrafikens stornät i Göteborg, Mölndal och Partille 2035.
- Brf Björkekärr hoppas på att fortsatt planering i framtiden kan ske genom en tidigare dialog. Genom en dialog förtydligas vad som saknas och chanserna att tillsammans skapa en ännu bättre livsmiljö ökar när det ändå planeras för nya bostäder och skola.

Kommentar:

Se kommentarer under tematisk sammanfattning.

- Trätorgets funktion bedöms inte få någon större direkt påverkan av planen. Ett ökat underlag kan däremot bidra till att stärka underlaget för de verksamheter som idag finns där. Hållplatsen kan komma att användas av framtida boende.
- Detaljplanen har justerats invid Träringen för att bevara en befintlig gångväg öster om garagen. Belysning regleras inte i detaljplanen.
- Ang buller, se kommentar under tematisk sammanfattning under huvudfrågan Område E.
- Byggnadsnämnden tog i december 2016 beslut om att bebyggelsen i område A skulle placeras längs med gatan. Resultatet blir en mer stadsmässig bebyggelse och ger fördelar så som möjlighet för verksamheter i bottenplan.
- Ang kollektivtrafik se kommentar till Vässtrafiks yttrande. Detaljplanen styr inte vilka fordon som trafikerar linje 17.
- Inom ramen för detta planarbete genomfördes dialogmöten inför samrådet. I varje detaljplan är det en avvägning av omfattningen av dialogarbetet och när i tid den bör genomföras.

24. Robertshöjds Samfällighetsförening

Föreningen påtalar synpunkter under tematisk sammanfattning under huvudfrågorna Buller, Område B och Solstudier. Utöver detta framförs även synpunkter så som:

- Föreningen belyser att kommande sprängningar kommer påverka samfällighetens fjärrvärmeledningar och kulvertsystem. Styrelsen föreslår att ett möte ge-

nomförs mellan samfällighetens styrelse, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret innan granskning. Styrelsen belyser att den fjärrvärmestation som finns utmed Smörslottsgatan 90 måste fortsatt vara tillgänglig med servicefordon.

- Fastighetskontoret har varit i kontakt med samfällighetens styrelse angående intrång på den mark som samfälligheten förvaltar. Styrelsen avstyrker förslaget intrång och föreslår att detta istället löses inom det planerade områdets utrymmen.
- I planbeskrivningen beskrivs bullerdämpande åtgärder, vad innebär detta? Kommer det att innebära bullerplank längs Robertshöjdsgatan?

Överlämnar skrift om radhusområdet.

Kommentar:

Se kommentarer under tematisk sammanfattning.

- Ett möte har genomförts med föreningens styrelse. Diskussion pågår mellan fastighetskontoret och föreningen kring hur ledningarna ska hanteras på bästa sätt. Det kan resultera i en flytt av ledningarna mellan Smörslottsgatan 90 och radhusområdet. Exploatören har gjorts uppmärksam på att tillgång till servicerummet vid Smörslottsgatan 90 fortsatt ska vara möjligt med servicefordon. Vid en exploatering ansvarar exploatören eller entreprenören för eventuella skador som uppstår med anledning av exploateringen.
- Stadsbyggnadskontoret noterar samfällighetens ställningstagande gällande intrång. Anledningen till intrången är bland annat att säkra mark för att skapa säkra övergångar för gång och cykel vid radhusområdets gator. Dessa gå inte att lägga på motstående sida. Det intrånget är som störst i norr för att möjliggöra den dubbelriktade cykelbanan och motstående sida Robertshöjdsgatan är befintliga villor. I övrigt har breddningen föreslagits på motstående sida där den nya bebyggelsen föreslås.
- Bullerdämpande åtgärder avser begränsningar i den nya bebyggelsens planlösningar och avser inte bullerplank längs Robertshöjdsgatan. Se även kommentar under huvudfrågan ”buller”.

25. Boende på Bredmossegatan 1B

Anser att föreslagen placering av högstadieskolan och idrottshallen ska flyttas. De boende anser att de tre punkthusen kan placeras på grusplanen som var tänkt för skola och idrottshallen.

Kommentar:

Synpunkten noteras, område E – skola bedöms inte lämplig för bostadsändamål då den i större mån är privatiserande. Se kommentar under huvudfrågan: Område E.

26. Boende på Blacktjärnsgatan 1 B

Se samtliga rubriker under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer under tematisk sammanfattning.

27. Boende på Blacktjärnsgatan 1 C

Boende påtalar synpunkter under tematisk sammanfattning under huvudfrågorna: Olika handlingar och diarienummer, Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Tillgänglighet och service och Sociala konsekvenser och barnperspektiv. Utöver ovanstående, anser de boende att planen behöver omarbetas från grunden av följande anledningar:

- Förslaget striden mot miljöbalken och mot miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” som kräver ”ökade insatser mot buller och dålig inomhusmiljö liksom stärkt samhällsplanering och skyddade tätortsnära grönområden och kulturvärden”
- Om planen genomförs är det fritt fram för likande byggprojekt som knapar på skyddsvärd natur i resten av Göteborg.
- Området gränsar till vattenskyddsområde och bygg och sprängningsarbete kan få allvarliga konsekvenser på den närbelägna Brudarebackens deponi.
- Ett P-tal på 0,75 eller 0,5 är orimligt högt i ett område där det idag redan är mycket högt eget bilägande och trafik till friluftsområdet.
- Det finns ingen plan för hur en fördubbling av de boende och 550 elever i en skola plus alla besökare till friluftsområdet, samtidigt skall kunna utnyttja naturområdet.
- Planen har en gestaltning som bygger på att exportera kvarterstänkandet utan att beakta områdets nuvarande karaktär som är utan kvarter eller höga punkthus. Där Robertshöjds område bedöms som skyddsvärt.
- Planförslaget saknar totalt visioner om en hållbar stadsplanering/byggande i ett område där det finns en stor fysisk möjlighet och kunskap engagemang från boende kring hållbarhetsfrågor.
- Planprocessen bygger på vaga antagande och gissningar om vad som är nuvarande boende upplevelser och behov eller vad det är som är skyddsvärt. Politiker i SDN Härlanda använder nu dessa argument friskt för att bygga en ”häftig” skola vid Härlanda tjärn.
- Planens höga bostadsinnehåll är drivet av politiska mål som inte är förankrade hos boende i området eller göteborgarna. Det visar den stora grupp (nära 500) medborgare som istället vill utöka naturskyddsområdet i de planerade området.
- Planen har flera formella brister avseende olika versioner.
- Höga punkthus riskerar skugga tak i Robertshöjds område som omöjliggör eller kraftigt minskar möjligheter att installera solpaneler. Förutom att skugga kringboende och de hus som byggs.

Frågor:

- Varför innehåller planen kvarterslika huskroppar i nuvarande grönkil mellan Robertshöjds och Smörslottsgatan som stänger in kvarvarande träd? Vad är skälen för att detta sätt att planera?
- Varför skall Robertshöjds gatan bli likt Göteborgs centrala delar?
- Varför kan inte nya huskroppar integreras i naturen så att närboende och nyinflyttade skyddas från insyn och får minskat buller och avkopplande grönska nära sina lägenheter/ radhus?
- Det finns massor med exempel på hållbart byggande som kan integreras i naturen. Varför finns inte detta med i planförslaget?

- Hur mycket kommer punkthusen skugga radhusens uteplatser och tak? En detaljerad analys som visar skuggning året runt efterfrågas.
- Enligt Västrafik är det inte aktuellt att dra en busslinje till Härlanda Tjärn och dagens 17 linje är redan nära sitt kapacitetstak. Hur ska transporterna till skolan ske?
- Ljudberäkningarna på Smörslottsgatan i samrådshandlingarna är baserade på nybyggnation. Riktvärdena för var en förskola kan placeras är i ett ljudområde av 50 db. Hur höga blir värdena vid 340 bostäder?
- Varför planeras det ett så högt P-tal?
- De föreslagna parkeringsgaragen under husen på Robertshöjdsgatan kommer innebära utfarter mitt på en väg med höga hastigheter med ett litet utrymme för mötande bilar. Var finns dessa parkeringsgarage beskrivna i planen?
- Det ska bli olika typer av Mobility management lösningar i området. Varför finns det inte med i planen?
- Hur kan byggande av garage ske utan att skador som sprickor och avbrott i Fjärrvärmesystemet för Robertshöjdsområdet uppstår?

En lista med förslag på ändring i planförslaget har även redogjorts i yttrandet.

Kommentar:

Se kommentarer under tematisk sammanfattning.

- Stadsbyggnadskontoret anser att miljö kvalitetsmålet ” God bebyggd miljö” uppfylls. Angående buller, se under huvudfrågan: Buller.
- Inom ramen för en detaljplan görs en prövning av att ta marken i anspråk ställt mot en rad intressen. Detaljplanen möjliggör dock endast för bebyggelse inom planområdesgränsen. Denna detaljplanen ger därmed inte möjlighet att exploatera på någon annan plats i staden.
- **FK - Området gränsar till vattenskyddsområde och bygg och sprängningsarbete kan få allvarliga konsekvenser på den närbelägna Brudarebackens deponi.**
- Stadsbyggnadskontoret ser det som positivt om bilinnehavet kan minska och inom ramen för planarbetet genomförs mobilitetåtgärder för att sänka antalet parkeringsplatser. Mobilitetsutredningen biläggs granskningshandlingarna och kommer senare regleras genom avtal innan detaljplanen antas.
- Befintligt trafiksystem bedöms av trafikkontoret klara belastningen av den tillkommande bebyggelsen. Uppgradering sker av området gång- och cykelvägar.
- Föreslagen struktur med blandning av fyrbohus, lameller och punkthus är inte enbart ett kvarterstänkande. Planen tar hänsyn till Robertshöjds radhusområde genom att låta byggnadshöjden minska mot gatan skapas ett småskaligt gaturum. Och 4-bohusen intill skapar en lägre exploateringsgrad närmast villorna. Punkthusen ger ett högt markutnyttjande i väster och närmast torget och är anpassade till det kuperade läget.
- Mobilitetsåtgärder planeras att genomföras vilket visar på en vision om ett mer hållbart transportsätt. Att förtäta och bygga i mellanstaden intill befintlig infrastruktur och kollektivtrafik är ytterligare en aspekt på att bygga hållbart.
- Planprocessen bygger på en rad antaganden och bedömningar. Grunden för stadsbyggnadskontorets uppdrag ligger i byggnadsnämndens beslut om att pröva

bebyggelse i detaljplan. Stadsbyggnadskontoret anser att det finns stora kvalitéer för en skola att ligga intill ett naturområde.

- När staden förtätas är påverkan på de omkringboende oundvikligt. Det är korrekt att planens bostadsinnehåll är drivet av politiska mål vilket grundar sig i stadens bostadsbrist. Angående utökning av naturskyddsområde se kommentar under tematisk sammanfattning under rubrikerna: Riksintresse och Naturmiljö.
- Nya solstudier är framtagna med fler timmar på dygnet.

Svar:

- Området innehåller olika bebyggelsetyper, i samband med att planbeskedet hanterades för området framfördes önskemål om en kvartersbebyggelse för område B. Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen bebyggelse i område B är lämplig.
- Robertshöjd ligger inom mellanstaden och det är där som staden enligt strategi för utbyggnadsplanering avser att växa mest. Vid all förtätning sker en påverkan på befintliga strukturer. Ambitionen med området är dock inte att likna stadens centrala delar.
- Både nya och tillkommande boende kommer ha tillgång till grönska genom det nära läget till Härlanda tjärn. Det kommer även på vissa platser att finnas grönska mellan bebyggelsen.
- Att integrera all bebyggelse i naturen med samma innehåll bedöms ta ett för stort naturområde i anspråk. Byggnadsnämnden har även framfört en önskan om att bygga mer stadsmässigt genom sitt beslut om att punkthusen i område A skulle placeras längs med gatan.
- För skuggpåverkan se uppdaterad solstudie.
- Förhoppningen är att stora delar av transporterna till och från skolan kan ske till fots och med cykel.
- En ny bullerutredning är framtagen se kommentar under tematisk sammanfattning under rubriken: Buller.
- Tanken är att det ska vara ett lägre p-tal och detta kan uppnås genom att mobilitetsåtgärder genomförs.
- Parkeringlösningen är beskriven under rubriken parkering i planbeskrivningen.
- Olika typer av Mobility management lösningar beskrivs i en till granskningen framtagen mobilitetsutredning.
- Diskussion pågår med samfällighetsföreningen kring hur vi hanterar fjärrvärmeledningarna. Eventuellt kan det bli tal om flytt av ledningen mellan Smörslottsgatan 90 och radhusområdet.

28. Boende på Blacktjärnsgatan 1 D

De boende lämnar synpunkter under tematisk sammanfattning under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Upplåtelseform och Område A.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

29. Boende på Blacktjärnsgatan 1D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Riksintresse, Detaljplanen innebörd och konsekvenser, Trafik och parkering, Solstudie, Upplevd otrygghet, Friytor och Påverkan under byggtiden.

Frågor:

Hur ska eventuellt kommande schaktarbeten och sanering ske?

Hur ser politiker och tjänstemän (konsulter som anställda) på att remissvar är grundade på felaktigheter?

Hur kommer man tillse att dessa fel åtgärdas innan man går vidare i processen?

Hur har man tagit ställning till befintliga hus teknik och status vid beräkning av buller?

Hur har man tagit hänsyn till befintliga hus grundläggning vid eventuellt kommande sprängning, schaktning och pålning?

Hur kommer ni ta hand om eventuella skador vid sprängning schaktning?

Hur tas miljögifter om hand och borde man inte analysera detta mer innan man börja gräva/ schakta?

I Sävedalen i Partille kommun har kommunen fått nej i tre instanser för byggnation av flerbostadshus på grund av att den tilltänka fastigheten skulle ge insyn till intilliggande grannar då det endast var 17 m mellan husen. Bebyggelse längs Robertshöjdsgratan skulle hamna närmare än så för ett stort antal fastigheter. Hur ser ni på detta? Hur kommer ni hantera detta problem det skulle medföra?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Metod för schaktarbeten styrs inte i detaljplan. Enligt den miljötekniska markmiljöundersökningen krävs det inga direkta åtgärder för att sanera marken i samband med exploateringen.

Gällande ej fullständiga handlingar och remissvar, se kommentar till tematisk sammanfattning under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande

En ny bullerutredning är framtagen, se kommentar till tematisk sammanfattning under rubriken: Buller.

Vid en exploatering är det exploatören eller dennes entreprenör som ansvarar om det uppstår några skador på omkringliggande bebyggelse.

En miljöteknisk markundersökning är framtagen och biläggs granskningshandlingarna.

Göteborgs stad växer och det finns ett politiskt beslut i stadens riktlinjer för utbyggnadsplanering att detta främst ska ske i mellanstaden intill befintliga strukturer. Tillväxten kommer därmed främst ske genom förtätning och då blir påverkan på befintlig struktur oundviklig. Stadsbyggnadskontoret anser att föreslagen bebyggelse är avvägd mot platsen och vissa justeringar har genomförts till granskningen för att minska förväntade störningar bland annat har bebyggelsen i område B närmast Bostadsbolagets fastighet sänkts.

30. Boende på Blacktjärnsgatan 1E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Naturmiljö, Parkering/ cykelparkering, Område E, Område A, Buller, Tillgänglighet och Service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

31. Boende på Blacktjärnsgatan 1 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Riksintresse, Artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Trafik och parkering, Tillgänglighet och Service, Naturmiljö, Kulturmiljö, Upplevd otrygghet, Solstudie, Upplevd otrygghet och påverkan under byggtiden.

Utöver ovan, uppmanar de boende att byggnation bör ske på redan exploaterad och bebyggd mark i syfte att bygga hållbart och långsiktigt. De boende belyser att marken som planeras att byggas är svårtillgänglig och kräver sprängning och skövling.

Transformatorstationens placering invid skolan är olämplig avseende risk för översvämning.

Det planerade området mitt emot radhusen längst Robertshöjdsgatan ligger i högre nivå än radhusen. Bebyggelsen kommer upplevas högre än den är. Planerad bebyggelse kommer beläggas med nära insyn i radhusens trädgårdar, uteplatser och sovrumsfönster. Befintlig byggnation kommer bli mörkare, då träd släpper in mer ljus, än en huskropp. Sammantaget, menar de boende att boendeförhållande i radhusen närmast Robertshöjdsgatan kommer förändras radikalt.

Önskad komplettering till planen:

- Att en fullständig miljökonsekvensbeskrivning genomförs då miljö i högsta grad kommer att påverkas. Vidare ifrågasätts punkt 1.8 i "Förstudie till miljökonsekvensbeskrivning" där det kryssats i som "nej-uppenbarligen inte" på frågan om planen kan medföra betydande påverkan på miljö, hälsan eller hushållningen med naturresurser. Miljöpåverkan är stor eftersom flertalet fridlysta och rödlistade arter inom flora och fauna, samt viktiga spridningskorridorer, hotas. Närmiljön och hälsan för de befintliga närboende kommer att påverkas, då trafikmängd, föroreningar och buller kommer att öka.
- Det nämns att idegran finns i området och att dispens har sökts för detta, men det finns ingen karta som visar var dessa granar växer.
- Beskrivning av påverkan på rödlistade arter saknas i planhandlingen, och det saknas dessutom resonemang kring varför de bedöms att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras. Påverkan på spridningskorridorernas funktion behöver behandlas.
- Hur miljö kvalitetsnormer samt intilliggande kulturhistorisk värdefull bebyggelse påverkas av projektet behöver utredas och eventuellt konsekvensbeskrivas.
- Efterfrågar att siktstudier från Robertshöjdsgatan mot höghuset genomförs.
- Trafikverket har uttalat sig om att området troligen blir bilburet, och trafiken skulle komma att minst fördubblas till följd av de nya bostäderna, transporter till och från skolan, förskolan och äldreboendet. Därför önskas en studie av den ökade trafikens påverkan på statligt vägnät på alla infartsvägar och trafikmot i angränsning till Björkekärr.

- Dessutom, hur ställer sig Räddningstjänsten till de försämrade möjligheterna som skapas för dem att snabbt ta sig till Östra Sjukhuset pga. ökade köer i rusningstrafik.
- 17-bussen är redan idag överbelastad i rusningstrafik, trots täta turer. Hur ska den ökade volymen resande täckas om ytterligare 550 elever, samt 340 nya hushåll också ska åka kollektivt? Därtill kommer alla boende i de andra planerade och påbörjade byggnationerna i Björkekärr medomnejd som också trafikeras av 17-bussen. En tydligare plan för kollektivtrafiken önskas.
- Efterfrågar en stadsbildsanalys, bl.a. ett kulturmiljöperspektiv som förtydligar påverkan på den befintliga bebyggelsen och anslutningen till friluftsområdet och naturen, genom solstudier, perspektivbilder och kontrastanalyser. Analysen bör kunna visa hur den tillkommande bebyggelsens höga volymer kommer att påverka de befintliga, utpekade kvaliteterna av låg skala och homogen bebyggelse. En sådan utredning redogör eventuellt att exploateringen är för hög, då borde föreslagna byggnadsvolymer reduceras eller placeringen av byggnaderna justeras.
- Planområdet berör riksintresse för Göteborgs Stad dricksvattenanläggningar, vilket bör framgå i planbeskrivningen.
- Efterfrågar en analys av påverkan på vattenkvalitet och föroreningar av Härlanda Tjärn.
- Bullernanalys behövs för att undersöka hur stim och ljud från skolan och gymnastiksalen, samt transporter till och från skolan, påverkar omgivningen och närmiljön.

Följande förslag föreslås:

- Bygg en stor lekplats och utomhusgym där grusplanen är idag.
- Utveckla Spåntorget till ett levande torg.
- Öka antalet linjer i kollektivtrafiken till Björkekärr.
- Stressa inte fram fler bostäder utan planera långsiktigt, genomtänkt och hållbart för framtiden. Ta hänsyn till stadsdelens karaktär.
- Ta hänsyn till de befintliga boende i område som kommer drabbas av flerårig obelägenhet avseende byggtrafik, sprängningar, dålig framkomlighet på smala gator, risk för skador på hus och trädgårdar, buller, risk för skador på vatten-, värme- och elförsörjning, dålig luft och byggdamm, samt radikalt förändrad boendemiljö efter projektets slutförande.
- Det finns en stor mängd forskning både internationellt och rationellt om naturens positiva effekter på vår psykiska och fysiska hälsa, stressreduktion, koncentration samt välbefinnande. Värna om naturen och grönskan.

De boende har även bifogat bilagor Dom Miljöstolen Ugglum 8:22, Länsstyrelsens föreläggande, diarienummer 0519/07, Förstudie för miljökonsekvensbeskrivning.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Transformatorstationens har fått en ny placering mellan punkthusen och förskolan.

Fler sektioner och fotomontage är framtagna och ingår i granskningshandlingen, se även kommentar till område B.

- Angående miljökonsekvensbeskrivning se kommentar till tematisk sammanfattning under rubriken: Riksintressen.
- Angående idegran, se kommentar till länsstyrelsens yttrande.
- Angående påverkan på rödlistade arter, se kommentar till länsstyrelsens yttrande.
- En djupare beskrivning av påverkan på miljökvalitetsnormer bedöms inte krävas då inga värden riskerar att överskridas. Angående påverkan på intilliggande kulturhistorisk värdefull bebyggelse, se kommentar under tematisk sammanfattning under rubriken: Kulturmiljö.
- Nytt fotomontage där punkthusen syns från korsningen Robertshöjdsgatan/Smörslottagatan är framtaget.
- Angående Trafikverkets yttrande, se kommentarer till yttrandet.
- Angående Räddningstjänsten yttrande, se kommentarer till yttrandet.
- Angående kollektivtrafik, se kommentar till Västtrafiks yttrande.
- Angående kulturmiljö, se kommentar till kulturnämndens yttrande.
- Området avvattnas inte mot Härlanda Tjärn.
- Ingen bullernanalys tas fram med avsikt att undersöka hur stim och ljud från skolan och gymnastiksalen påverkar. Transporter till och från skolan ingår i trafikberäkningen.
- Det kommer anordnas lekmiljöer vid grusplanen i samband med att skolan byggs.
- Underlaget för Spåntorget bedöms öka.
- Angående kollektivtrafiken, se yttrande från Västtrafik.
- Byggnationen av fler bostäder, förskola och skola grundar sig i ett uppdämt behov av för lågt bostadsbyggande de senaste åren. Att fler bostäder byggs genomförs för att möta bostadsbristen.
- Det kommer vara en påverkan på befintliga boenden och det kommer vara störningar under byggtiden. Dessa ska följa gällande riktlinjer. Att detta sker är oundvikligt vid en förtätning i befintliga strukturer.
- Genom att bygga tätt på den mark vi tar i anspråk kan viktig naturmiljö värnas på annat håll. Tillgång till natur och grönska bedöms vara god även efter exploateringen.

32. Boende på Blacktjärnsgatan 1 G

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A, Område B, Område E, Påverkan under byggtiden.

De boende anser att planen är ogenomtänkt och att det finns bättre platser för nybyggnation i närområdet än de sista grönkilarna innan naturskyddsområdet. De boende befarrar att om föreslagen plan genomförs kommer de medföra betydligt sämre boendemiljö och livskvalité för samtliga boende på Blacktjärnsgatan samt för alla vilda djur.

De boende ifrågasätter den studie som visar att det endast kommer att bli en fördubbling av trafiken utanför deras hem. I nuläget är förbipasserande med bil i princip endast boende längs Blacktjärnsgatan. Övriga på Robertshöjdsgratan väljer främst andra riktningen via Sävedalen.

De boende uttrycker oro över att otryggheten kommer att öka med mer ungdomar som fördriver tiden i området. Detta då området saknar naturliga samlingsplatser med sysselsättning ämnat för dem.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Inom ramen för detta planarbete ingår inte att undersöka alternativa platser för bebyggelse.

Trafikalstringsanalysen är uppdaterad och biläggs granskningshandlingarna. Se även kommentarer under huvudfrågan Trafik och parkering.

Genom exploateringen skapas miljöer för ungdomar och skolan kommer troligen få aktiviteter även kvällstid.

33. Boende på Blacktjärnsgatan 2A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Olika handlingar och diarienummer, Illustrationsmaterial. Detaljplanens innebörd och genomförande, Område B, Naturmiljö, Område E samt Tillgänglighet och Service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

34. Boende på Blacktjärnsgatan 2 C

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område C, Område E, Parkering, Buller, Tillgänglighet och service, Naturmiljö, Kulturmiljö, och Påverkan under byggtiden.

Utöver ovan, de boende förutsätter att de kommer bli informerade om byggplanerna direkt berör deras tomträtt.

Dagvatten: De boende är tveksamma till att en förhöjd kantsten är tillräcklig för att skydda radhusområdet mot översvämning när större delen av områden uppströms beläggs med hårdgjord yta.

De boende föreslår att man ska avstå från att bebygga områden med påtagligt naturvärde och låta planområdet förbli en grön buffertzonen mellan den befintliga bebyggelsen. Förslagsvis, reducera antalet bostäder till 100, arbeta om förslaget så att byggnaderna får rimligare proportioner, därmed bättre passar in i omkringliggande bebyggelse och naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Intrång i enskilda tomträtter eller friköpta fastigheter föreslås inte. Intrången i tomträtter gäller gemensamhetsanläggningar som förvaltas av samfälligheten och är som störst vid in- och utfarter från radhusområdets gator. Anledningen till intrången är bland annat att

skapa säkrare överfarter för gående och cyklister över Blacktjärnsgatan, Ormebäcksgatan, Långefjällsgatan, Torvmossegatan och Bredmossegatan. I norr är intrånget större då motstående sida Robertshöjdsgatan består av befintliga tomter.

En skyfallsutredning är framtagen och biläggs granskningshandlingarna.

Området ses som lämpligt att förtäta i enlighet med förslaget. Se kommentar till Detaljplanens innebörd och genomförande.

35. Boende på Blacktjärnsgatan 2 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Upplåtelseform.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

36. Boende på Blacktjärnsgatan 2F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Upplåtelseform, Område A, Område B och Område E, Tillgänglighet och service samt Upplevd otrygghet.

Område C: De boende är positivt inställda till förslaget, men önskar att förändringen skapar mer småhus eller parhus istället.

De boende undrar varför det är tilltänkt att ha avfallsstationer på parkeringsplatserna på Blacktjärnsgatan?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Angående område C: Fyrbohus bedöms ge en positiv blandning till bostadsbeståndet, se även kommentar till fastighetsnämndens yttrande.

Det är en felaktighet i handlingen att det ska vara avfallsstationer på parkeringsplatserna på Blacktjärnsgatan. Detta har justerats i planbeskrivningen inför granskning.

37. Boende på Blacktjärnsgatan 2H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Naturmiljö, Område A, Område E, Buller, Tillgänglighet och Service samt upplevd otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

38. Boende på Blacktjärnsgatan 3 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område C, Område E samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

39. Boende på Blacktjärnsgatan 5 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område C, Område E, Naturmiljö, Solstudie, Upplevd otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

40. Boende på Blacktjärnsgatan 9H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Gator, Gång- och cykelvägar, Kulturmiljö, Socialkonsekvensanalys och barnkonsekvensanalys, Parkering, Buller och Luft.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

41. Boende på Flisgatan 21

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

42. Boende på Flisgatan 27

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område C, Tillgänglighet och Service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

43. Boende på Flisgatan 28

(Yttrande 1) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område B, Område C, Område E, Parkering, Naturmiljö och Påverkan under byggtiden.

Utöver ovanstående framförs oro över trafiksituationen i intilliggande område. De boende anser att det krävs ett helhetsgrepp för området. De boende är positiv till planerad dubbelriktad cykelväg på Robertshöjdsgatan. De boende ser det problematiskt med de bredda befintliga gatorna och tror inte bredden kommer räcka till för kollektivtrafik med hållplatser. De boende befarar att byggherren drivs av ett missriktat natur- och miljöintresse. Anser att planens genomförandetid på 5 år är för lång tid. Det kommer skapa störningar under lång tid.

(Yttrande 2) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Trafik och parkering.

(Yttrande 3) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Ingen hållplats är föreslagen på Robertshöjdsgatan, det möjliggörs för en hållplats söder om skolan. En tydligare beskrivning av trafikförslaget är infört i planbeskrivningen. Angående genomförandetid har kommunen rätt till att ange detta till mellan 5 och 15 år. I denna plan anses 5 år vara lämpligt.

44. Boende på Lindekullegatan 2

Anser att även om planförslaget ligger i linje med kommunens ambition att förtäta attraktiva boendeområden, så finns det skäl att ställa sig kritisk till förslaget av följande skäl:

1. Planområdet utgör ett förhållandevis litet område för nybyggnation. Det torde utan större ansträngningar gå att finna andra områden i attraktiva boendeområden i Göteborg där nyttan med förtätning blir avsevärt större och där följderna för den befintliga bebyggelsen blir mindre ingripande.
2. De markområden som avses bebyggas med bostadshus utgör för närvarande mycket välbehövliga utrymmen med träd och annan grönska som avskiljer boenden åt. Den föreslagna förtätningen får till följd att dessa utrymmen helt försvinner och att bostadshus "packas" intill varandra. Befogade enskilda intressen på en god närmiljö träds i många fall förnär.
3. Storleken på åtskilliga av de föreslagna bostadshusen är sådan att den tänkta bebyggelsen starkt och omotiverat avviker från den nuvarande och därmed bryter av från områdets karaktär. Det gäller särskilt höghusen utmed Smörslottsgatan men också husen utmed Robertshöjdsgatan.
4. För närvarande genomförs omfattande ombyggnationer av Rosendalsskolan. Det ter sig naturligt att i eller i anslutning till den skolan skapa de ytterligare skolplatser som enligt förslaget är erforderliga i området. En helt ny skola vid ett skyddat område för många göteborgares friluftsliv framstår som svårförståeligt, inte minst med tanke på den kraftigt ökade trafikmängd som en ny skola där skulle föra med sig.
5. Effekterna av den förväntade fördubblingen av fordonstrafiken på Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan förefaller väl nedtonade i förslaget. Det är t.ex. tydligt att det redan nu inte finns tillräckligt med parkeringsplatser i området. Ett tecken på det är att bilar så gott som dagligen står tätt utmed hela Robertshöjdsgatan, många av dem i strid med föreskrifter för parkering.

Kommentar:

1. Staden förtätas på en rad platser. Inom detta planuppdrag ingår inte att studera alternativa platser för förtätning.
2. Se kommentar till under tematisk sammanfattning under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande.
3. Se kommentar till under tematisk sammanfattning under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande.
4. Behovet av skolor i stadsdelen är stort och utbyggnaden av Rosendalsskolan kommer inte täcka det framtida behovet. Se även kommentar under tematisk sammanfattning under rubriken: Område E.

5. Se kommentar till huvudfrågan Trafik och parkering.

45. Boende på Långfjällsgatan 1 A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område B, Område C, Gator, Gång- och cykelparkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

46. Boende på Långfjällsgatan 1 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område E, Område D, Trafik och Parkering,

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

47. Boende på Långfjällsgatan 1E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Parkering/ Cykelparkering, och Naturmiljö.

Utöver ovan, anser de boende att ny bebyggelse är tråkig, då de endast rymmer bostäder, bortsett från skolbyggnaden. De boende efterfrågar lokaler och butiker i nedre plan. De boende anser att de är aspekter som gör en stadsdel trevlig att vistas i.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Detaljplanen möjliggör för centrumverksamhet i bottenplan mot Smörslottsgatan.

48. Boende på Långfjällsgatan 1 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

49. Boende på Ormebäcksgatan 1 A

Se avsnitt tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, är den boende kritisk till att göra området till en stadsmiljö. De boende betonar att vattenskyddsområdena ska respekteras om det inte kan framställas fullgoda skäl. De boende belyser att dispens ska användas när de finns särskilt trängande skäl, detta har inte framställts enligt de boende.

De boende befärrar att tillgången till området kommer att försvåras genom att skola och bostäder kräver transporter.

Oroad för stadens vattenförsörjning och för att området kan ha markföroreningar från Brudaremsen.

De boende är starkt kritisk till att kommunens resurser används till att förverkliga projektet BoStad 2021.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning.

Inom planområdet finns inget vattenskyddsområde.

Angående vattenförsörjning så är Kretslopp och vatten är en remisspart, se yttrande från dem.

Angående markföroreningar: En miljöteknisk markundersökning är genomförd.

50. Boende på Ormebäcksgatan 1B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område B, Område E och Buller.

Utöver ovan, framför de att mittemot deras hus kommer en nedfart till parkeringsgarage för område B att hamna. De boende uttrycker oro över den ökade trafikmängd som nedfarten till parkeringsgaraget kommer medföra.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Trafikmängderna kommer att öka på Robertshöjdsgratan men från låga nivåer, trafikkontoret bedömer att vägnätet kommer att klara ökningen, se kommentarer under tematisk sammanfattning under rubriken: Trafik och parkering.

51. Boende på Ormebäcksgatan 1D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Naturmiljö, Solstudie, Sociala konsekvenser och barnperspektiv.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

52. Boende på Ormebäcksgatan 1 F

(Yttrande 1) Anser att förslaget om exploatering invid Härlanda Tjärn skall förkastas i sin helhet. De boende anser att Ödelägga ett känsligt naturområde till förfång för människors behov av att njuta orörd natur vid Härlanda Tjärn, inte är genomtänkt. De boende kommer att överklaga.

(Yttrande 2) Likt yttrande 1 se ovan.

(Yttrande 3) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt parkering.

Kommentar:

Synpunkterna om förkastning noteras. Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt parkering.

Se kommentar under tematisk sammanfattning under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt parkering.

53. Boende på Ormebäcksgatan 1 G

Se samtliga rubriker under avsnitt tematisk sammanfattning.

Kommentar:

Se kommentarer till samtliga rubriker under avsnitt tematisk sammanfattning.

54. Boende på Ormebäcksgatan 1 G

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och planering,

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

55. Boende på Ormebäcksgatan 2 C

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering/Cykelparkering.

Utöver ovan, anser de boende att det saknas sopsorteringsstation för papper/papp/plast/glas. Den närmsta är belägen vid Vallhamra torg, vilket resulterar i en bilfärd. En sopsorteringsstation på gångavstånd behövs.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering/Cykelparkering.

Noteras, ingen allmän sopsorteringsstation är planerad i samband med detaljplanen.

56. Boende på Råbäcksgatan 1A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E och Buller.

Utöver ovan, är de boende emot föreslagen byggnation. De boende efterfrågar en fördjupad utredning av föreslaget bullerplank mot befintlig bebyggelse. Följande frågor ställs: Vad görs för analyser och utvärderingar kring stadsdelens framtida utveckling? Och dess möjlighet att fortsatt vara en tillgänglig och attraktiv stadsdel? Hur kommer ökad befolkningens mängd och ändrad och förändrad population påverka stadsdelen? Vad kan det bli för önskade och oönskade effekter?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Inget bullerplank föreslås mot befintlig bebyggelse.

Björkekärr planerar att växa och förtätas i linje de flesta stadsdelar i staden. Det innebär att det kommer att ske byggnationer i stort sätt hela staden. I samband med att fler bostäder tillkommer och omflyttning sker i befintligt bostadsbestånd ökar även trycket på

fler förskolor och skolor. Detaljplanens innehåll avser att tillgodose delar av det behov som finns och förväntas uppkomma.

57. Boende på Rösossegatan 1 A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Trafik och Parkering samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

58. Boende på Södra Sotenäsvägen 92

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och planering, Buller och Påverkan under byggtiden.

Utöver ovan, anser de boende att redan idag är Södra Sotenäsvägen hårt belastad av trafik till/från boende på andra sidan kommungränsen, Härlanda tjärns friluftsområde och genomfartstrafik från Björkekärr-Sävedalen. Konsekvenser av nybygget är mycket tung trafik under byggtiden och kraftig ökad biltrafik på Södra Sotenäsvägen

Ökad trafikmängd leder till större olycksrisker. Partille Kommun har gjort två avsmalningar på Södra Sotenäsvägen för att försöka få ned hastigheten på förbipasserande fordon och därigenom öka säkerheten. Effekten har inte blivit den önskade, utan bilarnas hastighet är fortfarande alldeles för hög. Många av villorna på Södra Sotenäsvägen ägs idag av unga familjer med små barn, som redan i dag är mycket bekymrade över trafiksituationen och ser med mycket stor oro på kommande trafikökning.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Utbyggnad och åtgärder inom Partille kommun styr Partille kommun över.

59. Boende på Södra Sotenäsvägen 93

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial.

Utöver ovan, belyser de boende att alla hus står på lera och är därmed oroad över flersättningskador orsakade av ökat trafikflöde och av byggtrafik. De boende undrar om Göteborgs stad bekostar mätning av husets sättning orsakat av denna trafikökning?

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Illustrationsmaterial och Påverkan under byggtiden.

60. Boende på Torvmossegatan 1 B

Efterfrågan återvinningstationer närmare sitt hem.

Kommentar:

Inga allmänna återvinningsstationer planeras inom planområdet.

61. Skrivelse från ”Sakägare” och från ”Övriga”

Sakägare:**Boende på Flisgatan 3****Boende på Flisgatan 5****Boende på Flisgatan 9****Boende på Flisgatan 9****Boende på Flisgatan 9****Boende på Flisgatan 9****Boende på Flisgatan 28****Övriga:****Boende på Flisgatan 22****Boende på Flisgatan 23****Boende på Träkilsgatan 122****Boende på Träkilsgatan 122****Boende på Träkilsgatan 122****Boende på Träkilsgatan 129****Boende på Träkilsgatan 135****Boende på Träkilsgatan 135****Boende på Träkilsgatan 135****Boende på Träkilsgatan 135****Synpunkter från gemensam skrivelse:**

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område C, Område E, Parkering, Miljö, Naturmiljö och Påverkan under byggtiden.

Utöver ovannämnda synpunkter, ställs frågan: Är det tänkt att bebygga området söder om de planerade höghusen och mitt emot den planerade skolan?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

I detaljplanen föreslås området söder om höghusen och väster om skolan att bli naturmark, detaljplanen ger därmed ingen byggrätt för någon bebyggelse i detta läge.

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende

62. Boende på Blacktjärnsgatan 9F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A, Område B, Område E, Trafik och parkering samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

63. Boende på Rosendalsgatan 28

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Område A, Område D, Förskola och äldreboende, Område E, Parkering/ cykelparkering, Buller, Tillgänglighet och service, Solstudie och Påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

64. Boende på Rosendalsgatan 29

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D, Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

65. Boende på Smörslottsgatan 40 Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Utöver ovan, invänder de boende mot att ytterligare exploatering kring området runt Härlanda Tjärn. De boende anser att det finns en direkt koppling mellan ett ökat antal människor i närområdet och negativ miljöpåverkan. De boende föreslår att bebyggelse istället riktas mot områden runt Östra Sjukhuset, Backvägen fungerar bra om det måste byggas just i detta område. De boende föreslår att de byggs där de redan har byggts.

Två filmer bifogas.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Inom ramen för detta planarbete ingår inte att söka alternativa lägen för exploatering.

66. Boende på Smörslottsgatan 46 Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering, Friytor, Naturmiljö, Luft.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

67. Boende på Smörslottsgatan 46

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande och Friytor.

Utöver ovan, protesterar de boende mot byggnation av nya bostäder i området. De boende befarar att följande konsekvenser:

- Grönområden såsom träd, buskage, skog försvinner. Människor behöver grönområden för vår hälsa.
- Mögelangrepp kommer att öka.
- Parkeringsplatserna bakom 80-88 kommer att tas bort. De nya inflyttade har också bilar. Var de deras bilar stå?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

- Området bedöms vara välförsörjt med grönområden även efter exploateringen.
- Delar av de parkeringsplatser som tas i anspråk kommer att ersättas i parkeringsgarage under lamellhusen i område B.

68. Boende på Smörslottsgatan 52

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Trafik och Parkering.

Utöver ovan, är de boende emot planerad byggnation. Särskilt de planerade husen på baksidan av hyresrätterna på Smörslottsgatan samt skolan.

De boende belyser att området är slitet och trist. De boende anser att det hade gjorts större nytta om investering gjordes på att rusta upp befintliga torg t.ex. Spåntorget genom att uppgradera med bättre belysning och fler papperskorgar längs gatorna.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Inom ramen för denna detaljplan ingår inte något av de befintliga torgen. Detaljplanens innehåll med nya bostäder möjliggör för ett ökat kundunderlag vilket i sin tur kan leda till mer levande torg.

69. Boende på Smörslottsgatan 53

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Trafik och parkering samt Naturmiljö.

Utöver ovan, har de boende följande förslag på åtgärder:

- Bullerskydd (plexiglas)
- Elbuss
- Ny asfalt som minimerar partiklar från trafiken.
- Sänkt hastighet, 30km/h

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

- Inget bullerskydd planeras att uppföras i samband med detaljplanen.
- Elbuss, styrs inte i detaljplanen.
- Önskemål kring val av asfalt och hastighetsbegränsning översänds till trafikkontoret.

70. Boende på Smörslottsgatan 55

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Äldreboende, Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

71. Boende på Smörslottsgatan 57

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Äldreboende och Buller.

Utöver ovan, är de boende positivt inställd till förskolan i området, dock uttrycks missnöjde att förskolans gård kommer ligga tätt inpå uteplatser i Brf Fiolen.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning samt kommentar till Område D.

72. Boende på Smörslottsgatan 57

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Buller.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

73. Boende på Smörslottsgatan 57

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område D, Område E, Trafik och planering samt sociala konsekvenser och barnperspektiv.

Utöver ovan, är de boende är positivt inställd till nybyggnation i området, dock i mindre skala så att det goda målen kan uppnås. De boende befarar att dagens planerare inte bygger områden och bostäder av hög kvalitet med en god boendemiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Dagens planering strävar efter ett effektivare markutnyttjande än tidigare använt i Björkekärr. I samband med exploateringen ökar exploateringsgraden och det ger både positiva och negativa effekter. Sammantaget bedöms de positiva effekterna av ett effektivt markutnyttjande vara större än de negativa.

74. Boende på Smörslottsgatan 57

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område D, Område E, Trafik och planering samt sociala konsekvenser och barnperspektiv.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

75. Boende på Smörslottsgatan 58

Är emot nybyggnation på baksidan av Smörslottsgatan 100-108. Av anledning att grönområden och planteringarna kommer att försvinna. De boende är emot planerad bilväg och parkeringsplatser.

De boende har även bifogat en bild.

Kommentar:

Noteras, se kommentarer till Område C under tematisk sammanfattning.

76. Boende på Smörslottsgatan 59

Önskar att förskolans gård ska vara vänd åt samma håll som idag, p.g.a. ljudnivån kommer att öka.

Kommentar:

Förskolgården planeras att utökas, dess exakta läge styrs inte i detaljplanen men tillåts utökas åt nordväst. I detta läge finns byggrätt för komplementbyggnader. Se även kommentar till Område D under tematisk sammanfattning.

77. Boende på Smörslottsgatan 59

(Yttrande 1) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, är de boende emot stadslik bebyggelse utmed Smörslottsgatan och önskar bevara befintlig atmosfär som i dagsläget präglas av småskalighet, vilket bidrar till god livskvalité. Boende befävar att planerat stängsel kommer hindra de boendes tillgång till närliggande natur. Boende befävar att deras innegård kommer bli ett framtida gångstråk.

(Yttrande 2) Se ovan yttrande.

(Yttrande 3) Se ovan yttrande.

(Yttrande 4) De boende undrar följande:

- Varför skall man behöva gå genom en korridor av femvåningshus och därefter några 10-våningshus innan man når friluftsområdet vid Härlanda tjärn?
- Hur tänker Ni när Ni placerar nämnda skola vid ett rekreationsområde?

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Motståndet till exploateringen noteras, en småskalig exploatering bedöms inte ligga i linje med stadens utbyggnadsplanering som bygger på att förtätning ska ske inom mellanstaden. En större småskalighet föreslås mot Robertshöjdsgatan. Stängslet kring förskolgården kommer delvis hindra framkomligheten direkt ut i naturen för den boende. Att ta sig till natur- och rekreationsområden bedöms dock fortsatt som relativt enkelt. Den omväg det förorsakar överväger inte intresset av tillskapandet av en större förskola.

Inom ramen för stadsbyggnadskontorets uppdrag är att pröva lämpligheten med en skola i föreslaget läge. Utifrån de analyser och underlag som finns bedöms området som lämpligt för en skola. Att en skola ligger intill ett rekreationsområde ses som mycket positivt.

78. Boende på Smörslottsgatan 59

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D, Område E, Buller, Tillgänglighet och service, samt Naturmiljö.

De boendes bostadsförening har finansierat en skogsstig som går nära bostadsrätterna. Missnöje uttrycks då det i föreslagen detaljplan planeras en skolgård på den stigen.

De boende undrar hur det är planerat med utökad vårdcentral och matvarubutiker? Idag saknas den typen av service i området.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Skogsstigarna i området vid föreslagen förskola kommer påverkas som mest i öst-västlig riktning där den försvinner. I nord-sydlig riktning har planförslaget till granskningen justerats så att de kvarstår eller kan läggas om i nytt läge. Förskolgårdens intresse bedöms väga tyngre.

Inom detaljplanen möjliggörs för centrumändamål längs Smörslottsgatan, det är dock inte troligt att verksamheter så som vårdcentral eller matvarubutik uppstår inom planområdet. Dock kommer de framtida boende kunna utgöra ett underlag för de lokala torgen.

79. Boende på Smörslottsgatan 61

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område D, Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

80. Boende på Smörslottsgatan 61

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område D, Område E, Tillgänglighet och service, Gator, gång- och cykelvägar.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

81. Boende på Smörslottsgatan 62

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A och Naturmiljö.

Motsätter sig föreslagen plan och vill överklaga byggandet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Noteras, det beslut som tidigast går att överklaga är kommunens beslut att anta detaljplanen. Besluten under själva planprocessen fram till ett antagande är inte möjliga att överklaga.

82. Boende på Smörslottsgatan 64 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande och Naturmiljö.

De boende undrar vad följande påstående innebär: "Informationsblad för samråd på Robertshöjdsgränd/Smörslottsgatan 170228" står det: "Park- och naturförvaltningen bedömer dock att bebyggelse 300-400 meter från vattnet inte bör utgöra någon större påverkan på miljö- och naturlivet".

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

I planbeskrivningen var detta mer utförligt beskrivet under rubriken naturmiljö. Till granskningen har kapitlet utvecklats och ett tydligare beskrivning av områdets naturvärden finns.

83. Boende på Smörslottsgatan 80

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

84. Boende på Smörslottsgatan 80

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Parkering, Buller, Naturmiljö och Påverkan under byggtiden.

Utöver ovan, uppmärksammar de boende att ingen information satts upp i området. De boende fann information av en tillfällighet när hen skulle titta närmare på planen för andra ändan av Smörslottsgatan.

De boende emotsätter sig de två mindre huskropparna som planeras att byggas på nuvarande parkering samt den del av husen längs Smörslottsgatan som är närmast nuvarande hus (nordvästra delen).

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Information har skickats ut enligt stadens rutiner vid ett samrådsförfarande, en fastighetsförteckning upprättades och ett följebrev skickades ut till de som ingick i fastighetsförteckningen. Samrådet annonserades även i GP via en så kallad Kungörelse. På hemsidan publicerades planen och fanns tillgänglig på stadsbyggnadskontoret samt på kulturhuset Kåken.

Justeringar av byggnads- och nockhöjder har genomförts med anledning av påverkan på befintliga bostäder, se kommentar till tematisk sammanfattning under rubriken Område-B.

85. Boende på Smörslottsgatan 82

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

86. Boende på Smörslottsgatan 82

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område-B, Område-E, Gator, Gång-och cykelvägar, Friytor samt Naturmiljö.

Utöver ovan, uttrycker de boende förståelse över att nya bostäder och skolor behövs, dock ska de inte drabba dem som redan bor i området på ett negativt sätt. Utrycker förskräckelse över planerat hus framför de boendes hus och uttrycker kritik över det korta avstånd som planeras (12 m) samt att deras planteringar försvinner. Den boende uppmanar beslutsfattarna att ändra placering av föreslagen detaljplan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Det hus som tidigare var föreslaget på gården med 5 våningar har sänkts betydligt för att inte ge samma påverkan för de boende i det befintliga bostadshuset.

87. Boende på Smörslottsgatan 86

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

88. Boende på Smörslottsgatan 86

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande, Område-B samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

89. Boende på Smörslottsgatan 90

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande, Parkering/ cykelparkering och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

90. Boende på Smörslottsgatan 92

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande samt Buller.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

91. Boende på Smörslottsatan 100

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande samt Buller.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

92. Boende på Smörslottsatan 100

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innekör och genomförande, Trafik och planering samt Friytor.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

93. Boende på Smörslottsgatan 102

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område C, Område D, Område E, Gator, Gång- och cykelvägar, parkering och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

94. Boende på Smörslottsgatan 104

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område B, Område C samt Gator, Gång- och cykelvägar.

Utöver ovan, föreslår de boende att byggnation kan ske på en bollplan i närheten, mellan Spåntorget och radhusområdet i Robertshöjd. De boende hävdar att bollplanen varken är välbesökt eller underhållen. Boende undrar om det är möjligt att planera parkeringarna till de mindre husen i området på ett sådant sätt att gångavståndet blir längre och att ingen bilväg går utanför befintlig fastighet?

De boende belyser att Flisgatan har sin vändplats intill ovanstående nämnda bollplan. Boende undrar om BmSS boendet kan ansluta till den? De boende undrar om det är möjligt att tvärställa nybyggnationen så att de nya byggnaderna kortändor vetter mot befintliga fastigheter?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

I den övre delen av område C har exploateringsgraden justerats och minskat till granskningsfasen. Parkering ska lösas inom område C, i vilket läge styrs inte i detaljplan. Ingen väganlutning mot Flisgatan föreslås.

95. Boende på Smörslottsgatan 104

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Gator, Gång- och cykelvägar samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

96. Boende på Stockvagsgatan 1E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Tillgänglighet och Service, Område A, Område D, Natur och Solstudie.

Utöver ovan, anser de boende att ökad tillgänglighet via kollektivtrafik samt gång och cykelväg inte kommer ge en stor effekt. De boende befarar att utförandet av detaljplanen kommer leda till motsatsen. De boende anser att man bör vara restriktiv med att bygga bostäder som genererar en hög grad av bilberoende. Det kommer att förvärra trafiksituationen och levnadsmiljön i stadsdelen. Boende undrar om byggandet av ett ”bilberoende område” är förenligt med Göteborgs stads trafikstrategi samt Göteborgs Stads miljömål?

De boende noterar att ingen mätning utförts vad gäller antalet besökare till Härlanda tjärn eller användning av parkeringen vid Härlanda tjärn.

De boende befarar att placering av nya bostäder och skola kommer medföra en ökning av gångtrafiken. Bonde föreslår att det byggs en naturlig gångväg som ett alternativ till att passera Träringen/Stockvagnsgatan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Utbyggnaden sker i mellanstaden och planens förhållande till trafikstrategin beskrivs i planbeskrivningen. I samband med detaljplanen kommer mobilitetsåtgärder att utföras.

Ingen mätning av antalet besökare till Härlanda tjärn har genomförts i samband med detaljplanen.

Detaljplanen justeras så att gångvägen öster om garagen kan bibehållas i nord-sydlig riktning.

97. Boende på Stockvagnsgatan 1 E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D, Trafik och parkering, Naturmiljö, kulturmiljö och upplevd otrygghet.

Utöver ovan, uttrycker de boende oro över den utveckling politikerna driver kring att förtäta mellanstaden. Hur går föreslagen detaljplan ihop med visionerna i Jubileumssatsningen, grön och skön stad och hållbart växande?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

98. Boende på Stockvagnsgatan 1 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Naturmiljö.

Utöver ovan, anser de boende att värdet på bostadsrätten kommer att sjunka i samband med nybyggnation i området.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

99. Boende på Stockvagnsgatan 1 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Upplåtelseform, Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

100. Boende på Stockvagnsgatan 1H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttrande.

Utöver ovan, önskar de boende svar på följande frågor:

- Kan man säkerhetsställa att utryckningsfordon inte bli uppehållna på sin väg ut eller in i Östra Sjukhuset givet trafiken där idag redan är ansträngd?

- Kollektivtrafiken går redan på max genom Björkekärr- hur skall man kunna transportera mer människor som kommer från 350 lägenheter till? I anslutning till ovan fråga, har man räknat med de hus som byggs precis nu också i Björkekärr och i Partille- att antalen kommer ovanpå dessa? Hade men tänkt finanserna Västrafik för att få sträckan till skolan trafikerad? Om man jämför med hur kostnadseffektivt det är att köra buss 17 på en slinga var 4: minut är det förmodligen inte populärt att svänga ned en ledad buss till en återvändsgränd till skolan.
- Finns det något som förhindrar att man ser påverkan på grönområden på ett annat sätt än enkla gränser på en karta, att man tar med användningen och värden av dessa istället? Det hävdas att det större naturområdet kommer att vara tillgängligt, men hur länge är det tillgängligt när gränsen för området på vaga grunder redan kan ändras?
- Varför kan man inte inom ramen för att bygga bostäder till 2021 i Göteborg utan att ändra karaktären på hela stadsdelar och riksintresset för friluftsliv?
- Om skolan byggs kommer det att leda till stora mängder människor som går upp igenom skogen in i Träringens område till Trätorget, med ökad nedskräpning och än mer nedtrampad skog som följd.
- Eftersom det inte naturligt bor människor runt skolan och är ganska mörkt i skogen (belysning på slingor etc, släcks senare på kvällen), ska man bevaka den efter verksamheten upphör mot skadegörelse?
- Har man en bra användning för en skolbyggnad när antalet barn går ned i närområdet? De familjer som har barn i skolan nu kommer ju att bo kvar.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttrande.

- Räddningstjänsten är en av remissparterna, se yttrande från dem.
- Kommunen vill genom planen möjliggöra för en framtida kollektivtrafik i området, Västrafik ser ingen sådan möjlighet idag. Se yttrande från Västrafik. Det ses inte som troligt att 17-bussen går ner till området. Mobilitetsåtgärder genomförs för att fokusera på hållbara transporter. Stadsdelen och angränsande delar av Partille växer och därigenom kommer underlaget för kollektivtrafiken att öka.
- Gränserna för naturområdet definieras i detaljplanen och det skapas en tydlig gräns mellan naturmark och kvartersmark.
- Björkekärrens karaktär som en grön stadsdel bedöms bestå. Vid all förtätning i befintliga strukturer sker en påverkan. Staden har valt att vi främst ska växa genom förtätning intill befintliga strukturer och då är påverkan på det befintliga oundvikligt.
- Det förväntas bli fler personer som går i området.
- Eventuell framtida skadegörelse är en polisiär fråga.
- Enligt lokalsekretariatet, lokalförvaltningen och stadsdelen kommer det att finnas en stor brist på skolor i stadsdelen. Behovet av en ny skola i planområdet är mycket angeläget.

101. Boende på Träringen 30

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Äldreboende, Område E, Trafik och parkering, Buller, Tillgänglighet och service, samt Upplevd otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

102. Boende på Träringen 32 C

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Förvåning uttrycks över att Miljöpartiet ställer sig positivt till förslaget.

De boende begär att få en siktstudie från Träringen, då den nuvarande i Cityplaner med högsta upplösning inte redogör det.

Kommentar:

Se kommentar till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Noteras.

En ny modell införs i Cityplaner. En sektion är framtagen genom området och punkthusen och presenteras under rubriken kulturmiljö i planbeskrivningen.

103. Boende på Träringen 32 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovanstående ställs även en rad frågor:

Varför innehåller planen kvarterslika huskroppar i nuvarande grönkil mellan Robertshöjds & Smörslottsgatan som stänger in kvarvarande träd? Vad är skälen för detta sätt att planera? Varför skall Robertshöjd bli likt Göteborgs centrala delar?

Varför kan inte nya huskroppar integreras i naturen så att närboende och nyinflyttade skyddas från insyn och får minskat buller och avkopplande grönska nära sina lägenheter/radhus? Det finns massor med exempel på hållbart byggande som kan integreras i naturen varför finns inte detta med i planförslaget?

Hur mycket kommer punkthusen skugga radhusens uteplatser och tak? De boende efterfrågar en detaljerad analys av detta som visar på skuggning året runt.

Varför används inte arkitektur som kombineras med grönska på riktigt?

Enligt Västtrafik är det inte aktuellt att dra en busslinje till Härlanda tjärn och dagens 17 linje är redan idag mycket nära sitt kapacitetstak. Hur skall transporter till skolan ske?

Beräkningarna på ljudnivån är på Smörslottsgatan gjordes på 250 bostäder dvs innan ökningen till 340 bostäder. Handlingarna visar på nivåer 45-55dB vid 250 bostäder. Riktvärden för var en förskola kan placeras är i ett ljudområde av 50 dB. Hur höga blir då värdena vid 340 bostäder?

Varför planeras för ett så högt P tal som 0,75 eller 0,5? De föreslagna parkeringsgaragen under husen på Robertshöjds gatan kommer innebära utfarter mitt på en väg med höga hastigheter med lite utrymmen för mötande bilar. Var finns dessa parkeringsgarage beskrivna i planen?

Hur kan byggandet av garage ske utan att skador som sprickor och avbrott i fjärrvärmesystemet för Robertshöjdsområdet uppstår?

Kommentar:

Se kommentar till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden samt svar till Blacktjärnsvägen 1C.

104. Boende på Träringen 32F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A, Område E och Äldreboende.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

105. Boende på Träringen 34 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Buller, Tillgänglighet och service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

106. Boende på Träringen 34 E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och Parkering, Tillgänglighet och Service samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

107. Boende på Träringen 38 A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service, Naturmiljö.

Utöver ovan, är de boende positiv till att planen innehåller en utbyggnad av gång- och cykelväg till rekreationsområden. Den sista biten ned till Härlanda tjärn är redan idag i behov av en upprustning och utökning till bättre gång- och cykelväg. De boende är även positivt till att det ska byggas men önskar att skolan får en annan lokalisering samt uppmanar att undvika de höga husen samt ha färre av de övriga husen och med färre våningar.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

108. Boende på Träringen 38 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Område A, Område E, Trafik.

Utöver ovan, belyser att området mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan ned mot Härlanda tjärn är en ganska liten yta på vilken det nu planeras stora mängder bostäder. Befarar att det kommer att upplevas som en trång passage ned mot tjärnen. Det kommer inte att ge samma lugn som det gör idag med den mängden och utformningen av planerade bostäder. De boende föreslår att kilen mellan gatorna är ett område som kan bebyggas, liksom grusplanen innan tjärnens parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Angående grön passage ned till tjärnen, se kommentar till park och naturförvaltningens yttrande.

109. Skrivelse med tre namnunderskrifter på Smörslottsgatan 104 och 106.

Boende på Smörslottsgatan 104

Boende på Smörslottsgatan 106

Boende på Smörslottsgatan 106

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område C och påverkan under byggtiden.

Utöver ovan, anser de boende att för område C är alternativ två acceptabel. Alternativ 1 innebär försämringar av nuvarande boendemiljö. Nedan beskrivs anledningen till detta samt de nackdelar alternativ 1 kan resultera i:

Oavsett vilket alternativ som kommunen väljer att arbeta vidare med är det angeläget att det i den nya planen finns ett förbud mot att installera braskamin, öppen spis eller annat där vedeldning sker. I nuläget drabbas de boende av hälsoskadliga effekter när det i samband med vedeldning är stillastående förorenad luft.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

I granskningshandlingen har exploateringen för område C omarbetats och en glesare exploatering föreslås i det norra och mer höglänta partiet av området.

Braskamin regleras inte i detaljplanen.

110. Skrivelse med 16 namnunderskrifter på Smörslottsgatan 57-63.

Boende på Smörslottsgatan 57

Boende på Smörslottsgatan 57

Boende på Smörslottsgatan 59

Boende på Smörslottsgatan 59

Boende på Smörslottsgatan 59

Boende på Smörslottsgatan 59

Boende på Smörslottsgatan 61

Boende på Smörslottsgatan 61

Boende på Smörslottsgatan 63

Boende på Smörslottsgatan 6

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

- Föreslagen skola är för högt ritad (+74,1). Den bör inte överstiga +70/+71m. Vinkeln i västra ändan av byggnaden bör tas bort.
- Den föreslagna skolgårdens sträckning norr och västerut är oacceptabel. De boende har investerat i en bostad som tillgodosåg de önskemål om en tystnad lugn och ro.
- Förskolans infart är redan ansträngd som den är med tillbud och olyckor. En trafiklösning efterfrågas.
- Stäng inte gångvägen som går utmed sidan av förskola och skolgården.

Kommentar:

Område D har omarbetats. På gården tillåts bebyggelsen i granskningshandlingen högst uppgå till +68 meter. Längs Smörslottsgatan motsvarar möjlig byggnadshöjd den som föreslås på motstående sida gatan.

Se kommentarer under tematisk sammanfattning under huvudfrågan Område D.

111. Skrivelse med namnunderskrifter på Smörslottsgatan 30-110 från Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende och från Övriga

Boende på Smörslottsgatan 30

Boende på Smörslottsgatan 30

Boende på Smörslottsgatan 32

Boende på Smörslottsgatan 32

Boende på Smörslottsgatan 32

Boende på Smörslottsgatan 66

Boende på Smörslottsgatan 66

Boende på Smörslottsgatan 66

Boende på Smörslottsgatan 68

Boende på Smörslottsgatan 68

Boende på Smörslottsgatan 68

Boende på Smörslottsgatan 68

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 70

Boende på Smörslottsgatan 72

Boende på Smörslottsgatan 72

Boende på Smörslottsgatan 74

Boende på Smörslottsgatan 94
Boende på Smörslottsgatan 94
Boende på Smörslottsgatan 94
Boende på Smörslottsgatan 94
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 96
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 98
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 100
Boende på Smörslottsgatan 102
Boende på Smörslottsgatan 102
Boende på Smörslottsgatan 102
Boende på Smörslottsgatan 102

Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 104
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 106
Boende på Smörslottsgatan 108
Boende på Smörslottsgatan 108
Boende på Smörslottsgatan 108
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110
Boende på Smörslottsgatan 110

Övriga

Boende på Träkilsgatan 11 Boende på Träkilsgatan 23

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se tematisk sammanfattning under rubrikerna: Område B, Trafik och parkering och påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Övriga

112. Robertshöjds Radhus Intresseförening för Kabel-TV

Då kabeln levererar väsentlig infrastruktur för våra kunder i föreningen är det av stor vikt att bevaka denna kabels funktion vid eventuell kommande byggnation. Hur kommer ni säkerställa funktion och leverans?

Kommentar:

Fastighetskontoret har varit i kontakt med föreningen. Diskussion pågår kring hanteringen av kabeln i samband med planerad utbyggnad.

113. Göteborgs Ornitologiska Förening

GOF är kritiska till att dem inte bjudits in till samråd som till största delen består av naturmiljö med gräns till Delsjöområdet naturreservat. GOF är kritiska till genomförd naturvärdesinventering.

GOF belyser för att kunna bedöma häckning måste inventeringen göras under häckningssäsong. Redan tidigt på våren börjar hackspettarna trumma, varför förstainventeringen bör göras i början på mars, för att sedan förljas av ytterligare besök i april och i maj då häckning äger rum.

GOF belyser även att vid byggnation som påverkar de rödlistade arterna kungsfågel, gröngöling, mindre hackspett och spillkråka skall dispens från artskyddsförordningen sökas om byggnationen anses strida mot denna förordning. Det gäller också de fladdermöss som registreras i området.

GOF anser vidare att en miljökonsekvensbeskrivning bör tas fram, då den föreslagna planen kan ge upphov till en betydande miljöpåverkan på biologisk mångfald och närliggande vatten (Härlanda tjärn och Svarttjärn), samt kan komma att påtagligt påverka närliggande naturreservat.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning under rubrikerna: Riksintresse och Naturmiljö.

114. Naturskyddsföreningen (SNF)

Anser att föreslagen plan gör ett för stort intrång i naturområden som har stor betydelse för rekreation och friluftsliv samt med påtagligt naturvärde inklusive förekomsten av fridlysta arter. De anser att förslaget ska omarbetas eller avslås. SNF anser att vid föreslagen exploatering av grönområden måste en genomgång göras för att finna alla möjliga alternativ med byggande på redan hårdgjorda ytor. Förslaget innebär en förlust av rekreationsområden för de kringboende och dem får längre väg att gå dit. SNF belyser att föreslagen exploatering kan förefalla begränsad jämför med hela Delsjöområdets storlek, men om den följs av ytterligare ingrepp senare så knaprar man bit för bit på värdefull miljö. Därmed är det av stor vikt att riksintresset för friluftsliv bevakas och att naturreservat utvidgas. SNF belyser att enligt genomförd naturinventering finns flera fridlysta arter, inklusive fladdermöss. Ytterligare ett argument mot att exploatera dessa delområden. SNF uppmanar Göteborgs stad att begära att Länsstyrelsen ska återuppta arbetet med att utvidga Delsjöns naturreservat baserat på det tidigare framlagda förslaget. Lokaliseringen av skolan är olycklig då exploatering sker inom friluftsområdet. SNF belyser att det i planhandlingen står om att möjliggöra för kollektivtrafik, men det innebär ingen garanti. SNF befarar att vid en satsning på utökad byggande under en begränsad

tid finns en risk för att andra värden får stå tillbaka för ambitionen att uppnå en viss volym bostäder. Därmed är det av stor vikt att det finns en balans mellan natur/grönområden och hur bebyggelse kan upprätthållas.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning under rubrikerna: Riksintresse och Naturmiljö.

115. Göteborgs Hembygdsförbund

Se tematisk sammanfattning under rubriken: Riksintresse

Utöver ovanstående framförs att:

De upplevelsevärden som finns vid Härlanda tjärn bör utvecklas för att skapa en välkomnande entrémiljö. Det rörliga friluftslivet behöver stora ytor där bebyggelsen inte tränger sig på. I invändningen mot parkeringsplats och idrottsområde vid Härlanda tjärn 1967 uttalades följande: ”Väsentligt för många göteborgare är, att när de vistas i det klassiska fritidsområdet kring Härlanda tjärn, där uppleva naturens närhet utan att känna kontakten med bebyggelse.”

Kollektivtrafik till platsen finns redan i form av Flexlinjen, en hållplats för buss 17 eller en ny linje till Härlanda tjärn förefaller osannolikt.

Kommentar:

Se kommentar till tematisk sammanfattning under rubriken: Riksintresse

Att flexlinjen trafikerar området införs i planbeskrivningen. Se även Västtrafiks yttrande.

116. Boende på Bogärdesgatan 28b

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

117. Boende på Brattåskärsvägen 201

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A och Område E.

Utöver ovan, befarar de boende att promenadområden försvinner i samband med exploatering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Tillgång till promenadområden bedöms fortsatt som god.

118. Boende på Blacktjärnsgatan 3 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering, Naturmiljö samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

119. Boende på Blacktjärnsgatan 4 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E och naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

120. Boende på Blacktjärnsgatan 5 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Tillgänglighet och service och upplevd otrygghet.

Utöver ovan, upplever de boende inte planen som insiktsfull eller respektfull mot befintlig bebyggelse, människor som bor vid platsen eller besöker området.

De boende anser att husen längs med Robertshöjdsgatan ska begränsas i sin höjd och ges en småskalig fasad. De boende föredrar fasetterade tegelfasader i olika kulörer t.ex. rött, svart, brunt i syfte att knyta an till befintlig bebyggelse.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Det finns mer genomarbetade fotomontage där tänkt fasadmaterial illustreras.

121. Boende på Blacktjärnsgatan 5 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Trafik och parkering, Naturmiljö samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

122. Boende på Blacktjärnsgatan 5 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering.

123. Boende på Blacktjärnsgatan 5 G

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

124. Boende på Blacktjärnsgatan 7

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Naturmiljö.

Utöver ovan, emotsätter sig de boende föreslagen gymnastikbyggnad nära radhusområdet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Närmast radhusbebyggelsen föreslås en lägre nockhöjd för att hålla nere skolans nockhöjd. Detaljplanen styr dock inte om det blir en gymnastikbyggnad eller en del av den övriga skolbyggnaden.

125. Boende på Blacktjärnsgatan 7 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, ger de boende följande förslag:

- Gör om hela förslaget med Göteborgs stads policy om grönstrategi och andra styrdokument med ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet som ledstjärna.
- Uppför ett äldreboende med max två våningar, integrerat i grönska. Förslagsvis på grusplanen där planerad högstadieskola avser ligga.
- Björkekärrens hus kan rivas och ge plats åt en högstadieskola och ett bibliotek.
- Få människor nyttjar Spåntorget, då de inte är en stimulerande miljö. Här skulle ett eller två punkthus kunna uppföras med miljöprofil.
- Inled en dialog med Bostadsbolagen om att bygga på befintliga huskroppar.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

- Detaljplanen följer stadens policy för utbyggnadsplanering.
- Detaljplanen styr inte över användandet av Björkekärrens hus.
- Inom ramen för detaljplaneuppdraget ingår inte Spåntorget.
- Önskemålet om påbyggnad på befintliga hus översänds till Framtiden AB.

126. Boende på Blacktjärnsgatan 7 E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

127. Boende på Blacktjärnsgatan 8 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Tillgänglighet och service samt Trafik och parkering.

Utöver ovan, är de boende positiv till nybyggnation i området med önskar att antalet nya bostäder ska reduceras.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Noteras.

128. Boende på Blacktjärnsgatan 8 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

129. Boende på Blacktjärnsgatan 8 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, B, C, E samt naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

130. Boende på Blacktjärnsgatan 9F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område D och Område E.

Utöver ovan, anser de boende att områdets nuvarande karaktär med radhus, små trädgårdar, kulturbevarare fasader och innegårdar uppfyller de sociala värden i området i Robertshöjd och önskar att det förblir så.

De boende befarar att höga hus kommer skugga skogspartier, skapa anonymitet och social otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Detaljplanen bedöms inte påtagligt skada radhusområdets kulturvärden, se mer under rubriken Kulturmiljö under tematisk sammanfattning.

131. Boende på Blacktjärnsgatan 10 C

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service, Naturmiljö kulturmiljö samt Solstudie,

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

132. Boende på Blacktjärnsgatan 10 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område B, Område C, Område D, Område E, Trafik och Parkering samt naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

133. Boende på Blacktjärnsgatan 12

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Naturmiljö och Upplevd otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

134. Boende på Blacktjärnsgatan 12 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Upplåtelseform, Område A, Område E, Gator, Parkering, Gång- och cykelväg och Naturmiljö.

Utöver ovan, är de boende emot byggnation i området, då den behandlar expropriering av delar av tomterna för radhusen längs Robertshöjdsgatan.

Avslutningsvis, anser de boende att Göteborgs Stad saknar en uthållig plan vad gäller miljöperspektiv i stadsutveckling. Idag kännetecknar planeringen av ett ”riv och bygg koncept” med onödig miljö-, resurs- och kapitalförstöring.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Inget intrång föreslås i tomträtter upplåtna till enskilda, de intrång som föreslås är i tomträtter upplåtna till gemensamhetsanläggningen/samfällighetsföreningen.

Genom exploateringen föreslås mycket små rivningar.

135. Boende på Blacktjärnsgatan 12 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A, Område E, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service samt Naturmiljö

De boende godtar inte föreslagen bebyggelse och skola runt Härlanda tjärn och Roberts-höjd. De boende belyser även att området saknar en återvinningstation.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

136. Boende på Bredmossagan 1H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Upplåtelseform, Område A samt Naturmiljö.

Motsätter sig föreslagen plan. De boende är emot de planerade punkthusen och föreslår att det istället byggs påkostade och terränganpassade småhus. De boende är emot förtätning av området och upplever att det redan är stor trängsel. Om det ska byggas nytt i området så ska det vara terränganpassat och påkostat, i syfte att balansera segregation.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

137. Boende på Bredmossegatan 1H

(Yttrande 1) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Upplåtelseform samt Område A.

Utöver ovan, är de boende emot föreslagen bebyggelse. Blir det verklighet kommer de boende att flytta ifrån området. De boende undrar: Hur skall området klara den stora förtätningen - sett till social sammansättning, trafiksituation, trivsel och trygghet?

(Yttrande 2) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Upplåtelseform, Område A, Trafik och parkering, Naturmiljö.

Utöver ovan, upplever de boende att förslaget känns om alla misstag från tiden kring miljonprogrammet upprepas igen. De boende kritiserar förslaget höghus och punkthus i området.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Exploateringen skiljer sig till stor del från byggandet av miljonprogrammet som inte var en exploatering byggd på förtätning i befintliga strukturer.

138. Boende på Flisgatan 10

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Artskyddsförordningen, Område A, Trafik och Parkering, Tillgänglighet och service, Upplevd otrygghet.

Utöver ovan, anser de boende att ett att få skäl att inkräkta på riksintresse för friluftsliv är kollektivtrafiken.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Boende på Föreningsgatan 4A

Anser att gränsen omkring hela Delsjöområdet (inklusive Härlanda tjärn) som skyddas av riksintresse ska bevaras.

Kommentar:

Noteras, se tematisk sammanfattning under rubriken: Riksintresse.

139. Boende på Geteryggsgatan 14

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

140. Boende på Geteryggsgatan 16

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Artskyddsförordningen.

De boende undrar var går den lagliga gränsen för det som av alla ses som ett fredat naturskyddsområde?

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Det skyddade naturskyddsområdet ligger ca 70 meter sydöst om planområdets gräns. Området närmast är i planförslaget naturmark. Skolfastigheten är föreslagen ca 150 meter utanför det skyddade naturreservatet.

141. Boende på Geteryggsgatan 16

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

142. Boende på Geteryggsgatan 20

(Yttrande 1) Se samtliga rubriker i tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, anser att Göteborgs Stad behöver samverka med angränsande kommuner och bygga upp nya stadsdelar med väl fungerande infrastruktur, service och natur.

De boende föreslår följande förbättringar i planförslaget:

- Möjliggör integrering mellan Björkekärr- Östra Torpvägen och expansionen som sker i Partille/ Vallhamra torg.
- Ny skola byggs vid Backavägen, motsatta sida för byggnationen.
- Grönkillen Smörslottsgatan- Robertshöjdsgränd skall bevaras.
- Att Äldreboende placeras där förskola idag ligger vid Fiolen.

(Yttrande 2) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering, Gator, Gång – och cykelvägar, Tillgänglighet och service.

Kommentar:

Se kommentarer till samtliga rubriker i tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Ett exempel till koppling till Partille kommun är utbyggnaden av den dubbelriktade cykelvägen avsedd att även vara en tillgång för Partille kommuns invånare.

Det är inte aktuellt att inom ramen för denna detaljplan hantera Östra Torpvägen. Planläggning i Partille kommun hanteras inte av Göteborgs stad.

Att en ny skola byggs vid Backavägen noteras. Behovet av skolor i närområdet förväntas bli stort.

Äldreboende möjliggörs där förskola idag ligger.

143. Boende på Geteryggsgatan 20

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D och äldreboende, Område

E, Trafik och parkering, Buller, Tillgänglighet och service, Naturmiljö, Kulturmiljö och Upplevd ottrygghet.

Utöver ovan, anser de boende att föreslagen detaljplan går emot delar av tidigare planering för området:

- SBK program för Östra Björkekärr från år 2000
- Strandskydd
- Ingår inte som prioriterat område för utbyggnadsplanering för "Göteborg 2023"

De boende anser att följande projekt sammantaget kommer medföra en kraftig förtätning av bebyggelse och befolkningsökning i området. De boende anser att därmed har området Björkekärr tagit sitt ansvar vad avser bostadsbyggandet.

Torpagatan "Björkärrs terras", 300 lägenheter+ radhus och kedjehus, Hagfors, 280 lägenheter, Byggnation i korsningen Smörslottsgatan/ Ugglumsleden/ Träkilsgatan "Smörslottsparken", 500 lägenheter, Projekt "Östra Kålltorp" (på gränsen mellan Björkekärr och Kålltorp), ca 500 lägenheter.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Program för Östra Björkekärr från år 2000 anses inte längre aktuellt, efter att programmet togs fram har det tillkommit en ny översiktsplan och en strategi för utbyggnadsplanering finns framtagen. Det tidigare programmet ligger inte i linje med denna.

Angående strandskydd, se länsstyrelsens yttrande.

Området ingår i mellanstaden i utbyggnadsplanering för "Göteborg 2035" området är dock inte ett prioriterat område.

Staden förtätas inom de flesta stadsdelar och inom ramen för denna detaljplan tas det inte i beaktande övrig utbyggnad inom stadsdelen förutsatt att den inte direkt påverkar lämpligheten för bebyggelsen inom planområdet.

144. Boende på Geteryggsgatan 26

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Trafik och Parkering

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

145. Boende på Geteryggsgatan 32

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering, Tillgänglighet och service, samt Naturmiljö.

Utöver ovan, är de boende emot planerad byggnation. Med hänseende till tidigare byggnation i området anser de boende att det räcker med förtätning i stadsdelen.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Staden förtätas inom de flesta stadsdelar och inom ramen för denna detaljplan tas det inte i beaktande övrig utbyggnad inom stadsdelen förutsatt att den inte direkt påverkar lämpligheten för bebyggelsen inom planområdet.

146. Boende på Geteryggsgatan 33

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

147. Boende på Geteryggsgatan 35

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Artskydd, Område D, Äldreboende, Område E, Tillgänglighet och service, Naturmiljö. Solstudie, Sociala konsekvenser och barnperspektiv och miljömål.

Utöver ovan, är de boende positivt inställda till att området utvecklas och att möjligheterna till lokal service ökar. De boende anser att lägenheter, skola, förskola och BmSS är intressen som i sig är mer lämpliga att prioritera än småhus.

De boende anser att planen inte i tillräcklig utsträckning beaktar riskerna för direkt och indirekt påverkan på landskapsbilden. De boende efterfrågar fler siktstudier som visar hur landskapsbilden påverkas i området. De boende poängterar att byggnadernas utformning är viktigt att beakta vid eventuell exploatering i området.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Landskapsbilden beskrivs till granskningen mer utförligt under kapitlet kulturmiljö. Här finns sektioner genom bebyggelsen. Förslaget har även studerats i 3d-modell. Utformningen av bebyggelsen är mer genomarbetad och presenteras i granskningshandlingen.

148. Boende på Geteryggsgatan 36

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A och Trafik och Parkering.

Utöver ovan, anser de boende att skolan och äldreboendet borde byta plats.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning samt under kommentarer till område D och E angående äldreboende i område D.

149. Boende på Geteryggsgatan 37

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande

150. Boende på Geteryggsgatan 40

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Upplåtelseform, Område E, Tillgänglighet och service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

151. Boende på Geteryggsgatan 40

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, önskar de boende att området kallat "E" förbli obebyggt. De boende önskar att grönområdet förblir så det kan vara till glädje för fastighetsägarna på Blacktjärnsgatan och låt grusplanen bli en riktig gräsplan, för fotboll, brännboll mm.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Behovet av skola är stort och ställt mot intresset av en sällan använd grusplan bedöms skola som ett lämpligare användning för platsen.

152. Boende på Geteryggsgatan 48

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Tillgänglighet och service samt Naturmiljö.

Utöver ovan, vill de boende överklaga de byggplaner som finns för Robertshöjdsgatan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

En överklagan av detaljplanen går först att göra när ett antagandebeslut är taget.

153. Boende på Gröna gatan 32

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

154. Boende på Hagforsgatan 24

Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Tillgänglighet och Service Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

156. Boende på Hägerstensvägen 12

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering och Naturmiljö.

Utöver ovan, är de boende emot nybyggnation i området. De boende anser att nybyggnation i första hand bör planeras vid befintlig eller ny spårväg, med hänsyn till miljön.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

157. Boende på Lilla Skogsvägen 10

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

158. Boende på Lådspikaregatan 12

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Tillgänglighet och service samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

159. Boende på Långfjällsgatan 1E

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial och Parkering.

Utöver ovan, upplever de boende förslaget tråkigt då den endast inrymmer bostäder, bortsett från skolbyggnaden. De boende efterfrågar blandade funktioner för en trivsam stadsdel.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Planen möjliggör för förskola och centrumverksamhet längs Smörslottsgatan i det fall ett sådant behov uppstår.

160. Boende på Långfjällsgatan 3 A

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

161. Boende på Långfjällsgatan 3B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Naturmiljö, Område E, Tillgänglighet och service, Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

162. Boende på Långfjällsgatan 3 G

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område C, trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

163. Boende på Långfjällsgatan 5 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

164. Boende på Långfjällsgatan 8

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Parkering, Naturmiljö och Kulturmiljö.

Har bifogat skrivelse från Föreningen Trädplan Göteborg.

Utöver ovan, anser de boende anser att planförslaget strider mot gällande detaljplan. De boende menar att området är ett välplanerat och tidstypiskt. Ny föreslagen bebyggelse bryter mot detta mönster, då den är främmande.

De boende anser att markförhållande och dagvatten inte har beskrivits korrekt och kan förmodas ställa till problem som planförslaget inte tar hänsyn till.

Avslutningsvis, föreslår de boende att istället för planerade höghus kan ytterligare flerbostadshus av den typen vid korsningen Rosendahlsgratan/ Smörslottsgatan vid Spåntorget byggas. Längs med Robertshöjdsgatan kan parhus liknande de på Flisgatan byggas. Om höghus måste byggas kan de ske på den stora ytan som frigjorts efter rivning av Munkebäcksgymnasiet.

De boende anser att det bör utredas om ytterligare en utbyggnad av Rosendalskolan är möjlig på ängarna mellan Rosendalskolan och Träringen.

De boende föreslår även att trafiksituationen kan förbättras genom att flytta hållplatsen vid Stabbetorget till området mellan Stabbetorget och Lådämnegatan för att möjliggöra angöring av flera bussar samtidigt.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Föreslagen bebyggelse strider mot gällande detaljplan, om den förslaget var samstämmigt med den gällande hade planprocessen inte genomförts.

Till planförslaget hör en rad utredningar bland annat: dagvattenutredning, skyfallsutredning, geoteknisk utredning och en miljöteknisk markundersökning.

Inom ramen för detaljplanen prövas inte bebyggelse utanför planområdet eller utbyggnad av befintliga skolor.

Önskemålet om att flytta en hållplats utanför planområdet hanteras inte inom denna detaljplan.

165. Boende på Långefjällsgatan 8

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Naturmiljö.

Har bifogat skrivelse från Föreningen Trädplan. Göteborg.

Utöver ovan, godtar de boende inte förslaget. Boende kräver att förslaget med tillhörande handlingar arkiveras och tas fram när liknande projekt föreslås i området. Aktuell detaljplan kan därmed demonstrera ett olämpligt exempel. De boende anser boendemiljön, trivsel och personliga säkerhet skulle påverkas negativt om planen förverkligades.

Kommentar:

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Naturmiljö.

Den boendens förslag på arkivering av handlingarna noteras.

166. Boende på Ormebäcksgatan 4 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

De boende anser att Miljöbalken kapitel 1, paragraf 1 bör tillämpas.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Föreslagen plan anses inte strida mot miljöbalken 1 kap 1§.

167. Boende på Ormebäcksgatan 4 H

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

168. Boende på Ormebäcksgatan 4 G

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande och Trafik och parkering

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

169. Boende på Ormebäcksgatan 5D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande och Trafik och Parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

170. Boende på Ormebäcksgatan 5 G

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande.

Utöver ovan, är de boende positiv till uppförandet av en ny skola/förskola, men endast för åk 0-6. Åk 7-9 bör förläggas runt ett fungerande centrum/torg såsom Stabbetorget - än hellre ned mot Munkeback (förslagsvis tomten där det fullt fungerande Munkebacksgymnasiet låg).

De boende belyser att Göteborgs stad besitter byggbara markytor stora som en mellanstor svensk stad. Det råder ingen brist på byggbar mark. Räds därför inte för att etablera helt nya områden/stadsdelar.

Kommentar:

Se kommentar till sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande.

I en detaljplan prövas markens lämplighet för bebyggelse. I det underlag som finns för området finns inget som talar för att det ska till en planmässig begränsning om att inte årskurs 7-9 är lämplig på platsen. En prövning av andra placeringar utanför planområde genomförs inte.

Att ta nya markområden i anspråk ligger inte i linje med stadens strategi för utbyggnadsplanering.

171. Boende på Ormebacksgatan 6 D

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande och Illustrationsmaterial.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

172. Boende på Ormebacksgatan 7 A

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Område A samt Trafik och Parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

173. Boende på Ormebacksgatan 7B

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

174. Boende på Ormebacksgatan 7 B

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, B, C, D och E samt tillgänglighet och service.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

175. Boende på Ormebäcksgatan 7 G

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

176. Boende på Ormbäcksgatan 9 B

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

177. Boende på Ormbäcksgatan 9 H

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Naturmiljö samt Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

178. Boende på Ormebäcksgatan 11C

Se sammanfattning av tematisk inkomna yttranden under rubriken: Riksintressen, Artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Naturmiljö, Miljömål.

Har bifogat skrivelse från Föreningen Trädplan. Göteborg.

Utöver ovan, anser de boende:

- Att området med högt naturvärde klassas som naturskyddsområde enligt miljöbalken, d.v.s. även de som nu ligger utanför nuvarande naturskyddsområde.
- Att EU:s habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "Blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant sluttning".
- Att det grova träd som är på allmän plats (park eller natur) skyddas genom särskild skyddsbestämmelse.
- Att kännbara viten utdöms i de fall träd skadas.
- Att fortsatt fragmentisering av grönområden undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs.
- Att samråd i korrekt form sker med en vidare krets, då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan. Att förutsedd miljöpåverkan under anläggnings- och driftfast redovisas, inkluderat beskrivning av utsläpp till luft och vatten, buller, avfallshantering, lukt, transporter, energianvändning eller annan relevant miljöpåverkan som verksamheten förutses medföra. Att det tydligare beskrivs vilken påverkan detaljplanen har för människors hälsa och miljö.
- Att det tydligt redogörs vilka miljö kvalitetsnormer enligt kap 5, miljöbalken den planerade verksamheten kan komma att påverka, till exempel vatten- och luftkvalité.

- Att andra alternativa lokaliseringar för nya bostadsområdet, som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur i Naturreservat, ses över. Att kommunen tar större ansvar för kommande generationer genom att bevara och förstärka den skyddsvärde tätortsnära naturen, särskilt i Delsjö-området.

Kommentar: (park och natur)

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

- Att EU:s habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "Blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant sluttning". (Park och natur)
- Några särskilda skydd för träden inom naturmark bedöms inte krävas då det kommer vara park och naturförvaltningen som förvaltar marken. Till granskningen har däremot skyddsbestämmelser införts på delar av kvartermarken för förskola och skoltomten införts för att skydda träd med en stamdiameter på över 30 cm.
- Att kännbara viten utdöms i de fall träd skadas. (Park och natur)
- Att fortsatt fragmentisering av grönområden undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs. (Park och natur)
- Samrådet bedöms ha genomförts på ett korrekt sätt i enlighet med stadens rutiner, exploateringen bedöms inte ge upphov till betydande miljöpåverkan. Se även länsstyrelsens yttrande. Exploateringens förväntade konsekvenser beskrivs i planbeskrivningen. Detaljplanen reglerar inte byggskedet.
- Inga miljö kvalitetsnormer bedöms överskridas till följd av exploateringen.
- Inom ramen för planarbetet ingår det inte att pröva lämpligheten av bebyggelse utanför planområdet. I planen avsätts delar som naturmark vilket ska ses som en avvägning för att bevara naturmark och var stadsbyggnadskontoret anser att gränsen ska gå mellan bebyggelsen och naturområdet.

179. Boende på Ormbäcksgatan 11 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial och Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

180. Boende på Ormbäcksgatan 9A

Se tematiska sammanfattningar av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematiska sammanfattningar av inkomna yttranden.

181. Boende på Ormbäcksgatan 9 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering

182. Boende på Boende på Ormbäcksgatan 9 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

183. Boende på Ormebäcksgatan 11 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område E, Trafik och parkering samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

184. Boende på Ormebäcksgatan 11 G

Emotsätter sig föreslagen exploatering.

Kommentar:

Noteras

185. Boende på Ormebäcksgatan 11H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A, B och C, med främsta motivering att planerad bebyggelse inte smälter in med befintlig bebyggelse.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

186. Boende på Råbacksgatan 1 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

187. Boende på Råbacksgatan 1C

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Upplåtelseform, Detaljplanens innebörd och genomförande, Område B, Parkering och Buller.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

188. Boende på Råbacksgatan 1D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D, Område E, Trafik och Parkering, Naturmiljö, Kulturmiljö samt Upplevd otrygghet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

189. Boende på Råbacksgatan 1 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

190. Boende på Råbacksgatan 1 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Trafik och parkering.

Utöver ovan, är de boende positivt inställd till ett äldreboende i området, därmed kan de äldre bo kvar i sin kända miljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Noteras.

191. Boende på Råbacksgatan 1 H

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

192. Boende på Skattekontor 2 Personenheten 2

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och Parkering samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

193. Boende på Spånkullen 5

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Tillgänglighet och Service samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

194. Boende på Stabbegatan 38

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Område D, Naturmiljö.

Yrkar avslag på föreslagen detaljplan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

195. Boende på Stora Skogsvägen 46

Yrkar att följande ändring görs i detaljplanen: Att gränsen för riksintresset för friluftslivet i området respekteras, så att dess värde som skydd för hela Delsjöområdet inte skall upphävas.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubriken: Riksintressen under tematisk sammanfattning.

196. Boende på Södra Sotenäsvägen 82

Upplever att trafikmängden både på Ugglumsleden och Södra Sotenäsvägen ökat markant de senaste åren. De boendes fastighet har fått sättningskador sedan tidigare, och den ökade trafikmängden påverkar miljön negativt.

De boende anser att gränsen för trafikflödet i område har passerat gränsen för acceptabel nivå och hävdar därför att den planerade fördubblingen på bara Södra Sotenäsvägen i kombination med den ökning som redan har inträffat på leden pga. nybyggnation i Vallhamra området är oacceptabelt.

Synpunkter avser både trafikökning under byggnation med tung trafik samt även den ökade trafikmängden från antalet ökat boende i de planerade områdena kring Härlanda tjärn.

Kommentar:

Se kommentar under tematisk sammanfattning till rubrikerna: Trafik och Parkering och Påverkan under byggtiden

197. Boende på Södra Sotenäsvägen 82 B

Hävdar att det saknar en cykelbana och det vore en god idé att trafikera vägen mellan kommunerna. Förslagsvis kan det byggas "cykelgarage" på andra sidan Ugglumsleden efter övergångsstället så att man kan ta bussen.

De boende efterlyser farthinder på cykelbanorna då onödiga olyckor inträffar exempelvis i backen på Ugglumsleden från östra sjukhuset mot Vallhamra torg.

Kommentar:

Trafikförslaget inom detaljplanen innehåller en ny dubbelriktad cykelbana längs Robertshöjdsgrändgatan och Smörslottsgatan. Åtgärder utanför planområdet regleras ej.

198. Boende på Sotenäsvägen 82 B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och Parkering och Påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

199. Boende på Södra Sotenäsvägen 83

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Buller, tillgänglighet och service, och Påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

200. Boende på Sotenäsvägen 84

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik och parkering.

201. Boende på Sotenäsvägen 86

Har nyligen åtgärdat ett sättningsproblem med huset och uttrycker oro för att nya problem kommer att uppstå vid nybyggnationen. De boende undrar hur ska detta undvikas om tunga fordon kommer framföras på vår gata?

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Påverkan under byggtiden.

202. Boende på Sotenäsvägen 90

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Påverkan under byggtiden.

De boende kräver att omfattningen av den planerade byggnationen minskas, rimligt vore med 50 %. Minskningen skall i första hand ske genom reduktion av fastigheter som har "naturlig" in-/utfart via Södra Sotenäsvägen och därmed genererar ytterligare trafikbuller för oss.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen exploateringsgrad är avvägd mot platsens förutsättningar, se kommentarer under huvudfrågan Buller samt under Trafik och parkering.

203. Boende på Sotenäsvägen 90

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Trafik och Parkering och Påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

204. Boende på Sörensens gata 8

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

205. Boende på Torvmossegatan 1 D

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Upplåtelseform, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service samt Kulturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

206. Boende på Torvmossegatan 1 G

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Detaljplanens innebörd och genomförande, Buller, Tillgänglighet och service, och Naturmiljö.

Utöver ovan, belyser de boende att området saknar mötesplatser. Därmed är de boende positivt inställd till en skola med idrottshall som kan brukas av föreningar under kvällstid.

Oro uttrycks över förslaget att bredda gatusektionen och låga lamellhus kommer få konsekvenser i form av höga hastigheter. De boende föreslår att bryta upp bebyggelsen i tre istället för två, samt att plantera mindre träd mellan gata och lamellhus. De boende tror att föreslagen förändring sänker tempot och bygger vidare på områdets karaktär och skapar en privat sfär för befintliga radhus.

De boende föreslår att parkeringsmöjligheterna tas bort, detta för att uppnå tryggare cykling längs Robertshöjdsgatan. De boende anser att föreslagen cykelväg bör sluta i höjd med Långefjällsgatan. De boende föreslår tydligare gatumarkeringar i korsningen och längs Långefjällsgatan i syfte att underlätta orienterbarheten i cykelnätet samt stärka cyklisters synlighet för bilister. Enligt de boende kan därmed träd och buskar bevaras vid de nordligaste radhusens parkeringsytor.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Gatusektionen för Robertshöjdsgatan breddas med dubbelriktad cykelbana samt ny gångbana längs den nya bebyggelsen. Körbanan för bilar minskar i bredd. En tydligare beskrivning är införd i planbeskrivningen. Nytt fotomontage är framtaget för Robertshöjdsgatan. Se även kommentarer till huvudfrågan område B.

Cykelbanan föreslås fortsatt fortsätta fram till kommungränsen längs hela Robertshöjdsgatan. Intrång gröna impedimentsitor med träd och buskar sker. (FK angående kompen-sation)

207. Boende på Torvmossegatan 1 H

(Yttrande 1) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering/cykelparkering.

(Yttrande 2) De boende uttrycker oro för vattenavrinningen vid utökad bebyggelse. De boende undrar att om man nu tar bort de grönområden -med stort antal träd- som är aktuella, vad händer med vattenavrinningen från berget ner mot Roberthöjdsgatan. Ett område som är viktigt för att suga upp vatten och binda jorden.

Kommentar:

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering/cykelparkering.

En dagvattenutredning är framtagen som visar på hur hanteringen av normala nederbördsmängder kommer att hanteras. Till granskningshandlingarna finns även en skyfallsutredning framtagen som beskriver påverkan vid stora nederbördsmängder.

208. Boende på Torvmossegatan 1 H

(Yttrande 1) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

(Yttrande 2) Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område E, Trafik och parkering samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

209. Boende på Torvmossegatan 1 F

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Område E, Trafik och planering, Naturmiljö och påverkan under byggtiden.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

210. Boende på Träkilsgatan 43

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Naturmiljö.

211. Boende på Träkilsgatan 44

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

212. Boende på Träkilsgatan 79

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område D, Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

213. Boende på Träkilsgatan 129

Exploateringen ger en utökad bilism och befarar att området kommer tappa kvalité vad gäller dess nuvarande funktion som avstressande miljö.

De boende föreslår att området underlättar för människor att besöka t.ex. genom elbus-sar, skyltning och bra belysning.

De boende föreslår att området vid Studiegången fräschas upp, att byggnation sker på höjden och byggnation av skolbyggnad. Skolområdet där de nuvarande barackerna vid Rosendalsskolan står kan utökas.

Kommentar:

Mobilitetsåtgärder planeras i samband med exploateringen i syfte att minska behovet av bil.

Se kommentar till Västtrafiks yttrande. Detaljplanen hindrar inte mer belysning och skyltning.

Detaljplanen reglerar inte bebyggelse utanför planområdet. Se även kommentarer till Område E under tematisk sammanfattning.

214. Boende på Träkilsgatan 115

Är positivt inställd till fler bostäder med så fint läge nära skogen. De boende är positivt inställd till en ny skola och hoppas på en idrottshall med basketplaner och helst även en utomhus.

Kommentar:

Noteras.

215. Boende på Träringen 10

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse, Detaljplanens innebörd och genomförande samt Naturmiljö.

216. Boende på Träringen 21

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Äldreboende, Område E, Tillgänglighet och service, och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

217. Boende på Träringen 27

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Trafik och parkering, Tillgänglighet och service, och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

218. Boende på Träringen 27

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Naturmiljö samt Trafik och parkering.

De boende har även bifogat en PDF kallad Naturen som källa- om hur och varför naturen påverkar hälsan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

219. Boende på Träringen 29

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A, Område E, Tillgänglighet och service, naturmiljö och Kulturmiljö.

Utöver ovan, befarar de boende att detaljplanen kommer innebära en ökad biltrafik med försämrad miljö som följd. Sammantaget anser de boende att detaljplanen omprövas, då områdets karaktär måste bevaras. De boende anser att detta inte är rätt plats att exploatera på, då området ligger invid stadens viktigaste natur- och rekreationsområde. De boende efterfrågar ett hållbart bostadsbyggande kombinerat med bevarande av nuvarande träd och grönkilsområdet.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Att exploatera intill befintliga strukturer ger ett effektivt resursutnyttjande och är i linje med stadens utbyggnadsplanering där stor del av tillskottet på bostäder ska ske inom mellanstaden. Att de framtida boende också får tillgång till ett rekreationsområde i sin framtida boendemiljö ses som något positivt.

220. Boende på Träringen 41

Önskar att rekreationsområdet förblir som det är.

Kommentar:

Rekreationsområdet kring Härlanda tjärn och Delsjön består.

221. Boende på Träringen 54 B

Är positivt inställd till nybyggnation i området, särskilt byggnation av en skola. De boende är mindre förtjust i höghus, men inser samtidigt att människor behöver någonstans att bo.

Kommentar:

Noteras

222. Boende på Wingårdsgatan 4B

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

223. Skrivelser från Föreningen Trädplan Göteborg

med 1 namnunderskrifter från ”Bostadsrättsinnehavare, hyresgäst, boende” och övriga namnunderskrifter från Övriga.

Boende på Smörslottsgatan 57

Boende på Blacktjärnsgatan 4E

Boende på Blacktjärnsgatan 6B

Boende på Båtyxegatan 14

Boende på Båtyxegatan 14

Boende på Getryggsgatan 20

Boende på Föreningsgatan 4A

Boende på Godhemsgatan 24 B

Boende på Gjutebrunnsvägen 12

Boende på Haga Kyrkogatan 16

Boende på Johannebergsgatan 32 A

Boende på Kungshöjdsgatan 11B

Boende på Kungsportsavenyn 37

Boende på Kutterspångatan 18

Boende på Lilla Bergsgatan 1

Boende på Lådspikaregatan 12

Boende på Långfjällsgatan 8

Boende på Långefjällsgatan 8

Boende på Ormebäcksgatan 11C

Boende på Rosengatan 13

Boende på Rörmossegatan 1D

Boende på Rörmossegatan 1D

Boende på Studiegången 6-101

Boende på Stenhyddegatan 3

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Boende på Träringen 10

Boende på Träringen 10

Boende på Uddevallagatan 24

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksdirektören, naturmiljö

Yrkar att följande förändringar ska göras i detaljplanen:

1. Att EU:s habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant slutning".
2. Att de grova träd som är på allmän plats (park eller natur) skyddas genom särskild skyddsbestämmelse.
3. Att kännbara viten utdöms i de fall träd skadas.
4. Att artskyddsförordningen gäller och inga undantag görs.
5. Att fortsatt fragmentisering av grönområde undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs.
6. Att flädermöss fredas och gällande svenska och internationella förordningar följs.
7. Att det upprättas en korrekt miljökonsekvensbeskrivning då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan.
8. Att samråd i korrekt form sker med en vidare krets, då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan.
9. Att förutsedd miljöpåverkan under anläggnings- och driftsfas redovisas, inkluderat beskrivning av utsläpp till luft och vatten, buller, avfallshantering, lukt, transporter, energianvändning eller annan relevant miljöpåverkan som verksamheten förutses medföra.
10. Att det tydligare beskrivs vilken påverkan detaljplanen har på människors hälsa och miljö.
11. Att det tydligt redogörs vilka miljö kvalitetsnormer enligt kap 5, miljöbalken den planerade verksamheten kan komma att påverka, till exempel vatten- och luftkvalité.
12. Att det tydligt redovisas vilka nationella, regionala och lokala miljö kvalitetsmål som kan beröras av den planerade verksamheten.
13. Att andra alternativa lokalisering för nya bostadsområden, som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur i Naturreservat, ses över.
14. Att kommunen tar större ansvar för kommande generationer genom att bevara och förstärka den skyddsvärda tätortsnära naturen, särskilt i Delsjö-området.

15. Att exploateringsplaner tar hänsyn till nationella och lokala riktlinjer, såsom miljö kvalitetsmål, Göteborgs Grönplan, Miljöbalken, de nationella och regionala miljömålen.
16. Att framtida ny bebyggelse planeras i samklang med boende och med stor respekt för den stadsnära naturen, dess ekosystemtjänster och betydelse för människors välmående.

1. Grunder

Nuvarande förslag hotar de grönkilar som dämpar trafikbuller, rymmer skyddsvärda/fridlysta djurarter, växter och träd, ger värdefull grönska, avkoppling och lek möjlighet för barn. Förslaget bryter även mot miljöbalken och mot flera miljö kvalitetsmål bla ”God bebyggd miljö”.

Förslag uppfyller inte de grundläggande kraven för detaljplanen och innebär en skövling av värdefull stadsnära natur. De boende anser att de strider mot 1:5, 2:1 och 2:2 i PBL samt MB 3 kap 6§, MB 6 kap 12§, MB 7 kap 9§ och EU-direktiv 92/43/EEG samt konventionen EUROBAT.

De boende anser att detaljplanen går emot intentionerna i Göteborgs olika planer och direktiv för en klimatsmat och grön stad och undrar hur detta är möjligt? Området omfattas av plan- och bygglagens generella varsamhetsbestämmelser och förvanskningförbud. De boende anser att åtgärderna kan strida mot hushållningsbestämmelserna i miljöbalken.

Exploateringsföretag och andra ingrepp får endast komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Naturvärdesinventeringen visar mycket höga naturvärden i området. Exploatering inom dessa områden kan därmed ge konsekvenser för naturen i området. Det går emot Göteborgs Stads Grönplan, samt ny Trädpolicy för Göteborgs Stad.

Föreningen Trädplan Göteborg misstycker förslaget och anser att Stadsbyggnadskontoret inte lyssnat på sakägare, boende i området och andra oroade röster angående förslagen detaljplan.

Hur kan Staden planera ett nytt bostadsområde på ett sätt som resulterat i att stora natur- och kulturvärden hotas, och återkallningen försvinner?

Föreningen Trädplan Göteborg hävdar att det finns alternativa förslag på nya bostäder som bättre bevara den befintliga natur- och kulturmiljön.

PBL

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att enligt PBL ska mark användas för det eller de ändamål den är mest lämpad för och planläggning ska göras med beaktande av bl.a. natur – och kulturvärden. Det har inte skett med planändret, därmed ska detaljplanen göras om.

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att enligt PBL och 3 kap. 6§ första stycket miljöbalken ska områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden, i bästa mån skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljö. Enligt Föreningen Trädplan Göteborg kommer planerad exploatering skada riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet.

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att enligt PBL skall planläggning, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja bl.a. en estetisk tilltalande utformning av bebyggelse och goda miljöförhållanden i övrigt. Föreningen Trädplan Göteborg anser att det inte uppfyllts och anser därmed att den nuvarande detaljplanen ska omarbetas.

MKB

Föreningen Trädplan Göteborg anser att en noggrann miljökonsekvensbeskrivning inte har upprättats och hänvisar till att om verksamheten eller åtgärden omfattas av samrådskravet i 4 § första stycket 2, ska en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla:

1. En beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning.
2. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att de skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur de ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap inte följs.
3. De uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra.
4. En redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, del en beskrivning av konsekvenser av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd.
5. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-4, samt redovisning av alternativa utformningar och lokalisering.

Att anlägga nya verksamheten av de slag som finns uppräknade i 3§ 1 stycket förordningen (1988:905) om miljökonsekvensbeskrivningar alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Samråd

Föreningen Trädplan Göteborg ifrågasätter om samrådsförfarandet för aktuellt detaljplan har skett enligt riktlinjer. De boende kräver att det kontrolleras av ansvariga myndigheter.

Föreningen Trädplan Göteborg ifrågasätter om det material och de beräkningar som presenteras av kommunen under samrådet är korrekta.

Naturmiljö

Föreningen Trädplan Göteborg anser att detaljplanen bryter mot Miljöbalken 3 kap 6§. De boende ifrågasätter om kommunen äger rådigheter att disponera marken för exploatering?

Föreningen Trädplan Göteborg anser att den antagna detaljplanen bryter mot EU:s habitatdirektiv. Stora delar av områdets höga kultur- och miljövärden kommer utsättas för negativ påverkan på byggprojekt.

4.1 Kompensationsåtgärder

Föreningen Trädplan Göteborg anser att föreslagna kompensationsåtgärden är otydliga och otillräckliga. Riktlinjerna i miljöbalken och PBL följs inte i den antagna detaljplanen. Föreningen Trädplan Göteborg anser att detaljplanens och remissinstanserna föreslagna åtgärder inte genomförs.

4.2 Grönkilar och naturskyddsområde

Föreningen Trädplan Göteborg anser att befintliga träd som planeras att fällas är oersättliga och det är otillräckligt att endast plantera nya, då det tar lång tid för det att utvecklas fullblommigt.

4.3 Fladdermöss

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att alla fladdermöss i Europa skyddas av konventionen EUROBATS. Området som nu planeras att exploateras kan vara både en boendeplats och nyckelbiotop för fladdermöss.

Rekreationsområden

Föreningen Trädplan Göteborg anser att genomförande av den antagna detaljplanen bryter mot regeringens uppdrag. Uppdraget består av att se över och bevara tätortsnära grönområden, då de riskerar att bebyggas.

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att under byggskedet påverkas omkringliggande miljö, människor och växt och djurlivet av störningar i form av buller, vibrationer, byggdamm och luftföroreningar. Dessutom under en längre tidsperiod. Föreningen Trädplan Göteborg befarar att värdefulla lekplatser och rekreationsområden kommer att försvinna.

Kulturmiljö

Föreningen Trädplan Göteborg anser att detaljplanen inte tar hänsyn till Miljöbalken 3 kap 6§.

Den antagna detaljplanen visar inte att tillräcklig hänsyn tagit till Naturresurslagen/ Miljöbalken och Länsstyrelsen önskemål. Föreningen Trädplan Göteborg anser att byggherren och kommunen inte redogör hur de kan garantera att stor påtagligt skada kommer att undvikas.

Riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet

Föreningen Trädplan Göteborg befarar att ny föreslagen skolbyggnad och de planerade höghusen kommer få negativ inverkan på landskapsbilden. Föreningen Trädplan Göteborg efterfrågar en studie som redogör visuella inverkan i samrådshandlingen.

Oro uttrycker oro över att liknande området runt Delsjön kommer att bebyggas.

Föreningen Trädplan Göteborg belyser att det vid flertalet tidigare tillfällen har gjorts försök att säkra och skydda Delsjöområdets gräns. Dock, utan framgång. Föreningen Trädplan Göteborg anser att förslaget strider mot Länsstyrelsen riktlinjer och lagar, därmed är det inte acceptabelt.

Slutsats

Avslutningsvis, anser Föreningen Trädplan Göteborg:

1. Det är nödvändigt att ompröva aktuell detaljplan.
2. Detaljplanen bryter mot regleringar i bl.a. EU:s habitatdirektiv, PBL, MB, nationella, regionala och lokala riktlinjer vad avser grönområden, artskydd och stadsnära natur på ett flertal punkter.
3. De efterfrågar ett alternativ förslag där planerad bebyggelse utreds parallellt med att planer tas fram i samverkan med de boende i området. Där hänsyn tas till befintlig natur och kulturvärden som finns i området.
4. Föreningen Trädplan Göteborg uppmanar Göteborgs Stad att planera staden utifrån ett hållbart helhetsperspektiv där även kommande generationer kan garanteras en god stadsmiljö med tätortsnära natur.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Delar av yttrandet behöver stämmas av med Park och natur och kommer föras in under tematisk sammanfattning och svaret överensstämmer med tidigare yttrande med i stort sätt samma synpunkter.

224. Skrivelser med 4 namnunderskrifter

Boende på Södra Sotenäsvägen 86

Boende på Södra Sotenäsvägen 88

Boende på Södra Sotenäsvägen 90

Boende på Södra Sotenäsvägen 92

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

De boende uttrycker farhågor för ett lerskred. De boende belyser att samtliga fastigheter längs Södra Sotenäsvägen ligger på lermark, utan pålar. De boende belyser att många husägare i området har observerat att husen fått sättningsskador och i vissa fall lutning. De boende har observerat hur marken har förflyttat sig ner mot bäcken.

De boende motsätter sig ytterligare trafik utmed på Södra Sotenäsvägen.

Ett borrprotokoll från fastighet Ugglum 162:3 som utvisar 19 meter lera har bifogats.

Kommentar:

Se kommentar under tematisk sammanfattning till rubrik: Påverkan under byggtiden.

En geoteknisk utredning är framtagen och en beskrivning av vilka punkter som ska tas i beaktande beskrivs under rubriken geoteknik i planbeskrivningen. (FK)

225. Skrivelse med 2 underskrifter

Boende på Blacktjärnsgatan 11B

Boende på Kärralundsgatan 54 D

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se samtliga rubriker under avsnitt tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Utöver ovan, yrkar de boende att följande ändringar skall göras i detaljplanen.

1. Bullerberäkningar bör utökas till att omfatta en eventuell utökning av kollektivtrafiken samt den ökade trafikeringen i området som övriga planerade exploateringar i Björkekärr, Vallhamra och Torpa kommer att medföra.
2. Skisserna i detaljplanen behöver uppdateras i enighet med aktuella förslag (gällande t.ex. våningshöjd) för att möjliggöra ställningstagande och synpunktsinlämnande baserade på aktuell våningshöjd.
3. Utred möjligheten att istället bygga i områden där de redan finns dragna spår-vagnsspår och möjlighet till utökad kollektivtrafik, exempelvis längs Delsjövägen eller genom att bygga ihop förorterna med staden och vidare främja integration.
4. Involvera stadsarkitekten samt de boende i området i planarbetet för att till största möjliga mån bibehålla Björkekärrs unika och områdestypiska karaktär.
5. Utred hur luftmiljön kommer påverkas av exploateringen när träd skövlas samtidigt som biltrafiken ökar.
6. Presentera förutsättningarna för den workshop som använts som underlag till detaljplanen och klargör om resultatet är baserat på vetenskaplig fakta eller på workshopsdeltagande och synpunktsinlämnade baserade på korrekt grund.
7. Planera ett nytt samrådsmöte där korrekta skisser och korrekt information finns tillgängliga för att möjliggöra ställningstagande och synpunktsinlämnande baserade på korrekt grund.

Kommentar:

Se kommentarer till samtliga rubriker under avsnitt tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

1. En ny bullerberäkning är framtagen denna innehåller eventuell framtida bussförbindelse, se kommentarer under rubriken: Buller i den tematiska sammanfattningen.
2. Illustrationer har justerats och uppdaterats i granskningshandlingarna.
3. Det byggs och planeras på många platser runt om i staden och i linje med yttrandet sker det främst i den så kallade mellanstaden. Denna detaljplan prövar inte lämpligheten för bebyggelse utanför planområdet.
4. Björkekärrs karaktär bedöms inte försvinna genom exploateringen, det sker en komplettering och en ny årsring tillförs till stadsdelen.
5. Luftmiljön bedöms fortsatt vara god efter exploateringen inga luftmiljöutredningar krävs.
6. Se kommentar under tematisk sammanfattning till rubriken: Sociala konsekvenser och barnperspektiv.
7. Inget nytt samrådsmöte kommer att genomföras.

226. Skrivelse med 9 namnunderskrifter

Boende på Blacktjärnsgatan 10F

Boende på Blacktjärnsgatan 10F

Boende på Ormbäcksgatan 3C

Boende på Ormbäcksgatan 5H

Boende på Ormbäcksgatan 5H

Boende på Ormbäcksgatan 5H

Boende på Ormbäcksgatan 5H

Boende på Ormbäcksgatan 6B

Boende på Långfjällsgatan 1G

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

De boende är positivt inställda till etablering av fler bostäder och skolbyggnaden är ett välbehövligt tillskott. Ett tillskott på boende skulle stärka befintliga verksamheter vid torget och ge underlag för mer livskraftiga torg. Det är positivt inställda till nybyggnation och förtätning med hänseende på bostadsbristen.

De boende motsätter sig inte kompletterande bebyggelse, men de anser att Staden måste följa inriktningen för komplettering i Mellanstaden, som staden tydligt beskriver i ÖP, att befintliga karaktärer skall bibehållas och stärkas.

De boende efterfrågar ett gestaltningsprogram där krav ställs på volymernas utformning, kulörer och materialval. Staden bör ställa högre krav avseende detta i syfte att bygga långsiktigt med hållbara kvalitéer.

De boende belyser att skillnaden i antal meter mellan byggnadshöjden ochnockhöjd antyder en brant takvinkel eller möjliggör en brant takvinkel som upplevs främmande i området.

De boende anser att den föreslagna exploateringen/bebyggelsen skiljer, med sin täthet, höjder på bebyggelse samt nära avstånd till gatan från befintlig typologi. De boende befarar att föreslagen bebyggelse kommer förstöra områdets karaktär. De boende föreslår att höjd och annan exploateringsgrad är möjlig i området intill Östra sjukhuset, där kan också en komplettering av bebyggelse sker. Detta eftersom där har området sedan tidigare en karaktär av högre skala och högre byggnadshöjder.

De boende belyser att i ÖP finns en tydlig inriktning angående hur man ska agera vid byggande i anslutning till ett naturområde, att särskilt varsamhet vid bebyggelse i området som angränsar till naturområden. De boende belyser att föreslagen bebyggelse gått emot ÖP.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Detaljplanen avser inte att detaljstyra materialval genom en bestämmelse. I granskningsförslaget beskrivs tänkta materialval med gedigna material så som skiffer och tegel.

Nock- och byggnadshöjder har justerats och är i linje med de framtagna illustrationerna. Genom att låta byggnadshöjden gå ner mot Robertshöjdsgrändskapas en lägre skala mot gaturummet.

Stadsbyggnadskontoret delar uppfattningen att den föreslagna bebyggelsen skiljer i både täthet och typologi och att tillskottet bidrar till en ny typ av karaktär som fortsatt upplevs ligger nära ett naturområde.

227. Skrivelse med 4 namnunderskrifter

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Boende på Södra Sotenäsvägen 82A

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se tematisk sammanfattning under rubrikerna: Buller, Trafik och parkering och Påverkan under byggtiden.

De boende föreslår att vägen spärras för tung trafik under byggarbetet och att all byggtrafik förslagsvis leds in via Smörslottsgatan.

Trafik- och bullerreducerande åtgärder måste sättas till på Södra Sotenäsvägen:

- Förbjuda genomfartstrafik (tydlig skyltning).
- Trafikseparering (separat cykel-/gångbana) och därmed en kraftig avsmalning av gatan i hela dess längd.
- Kraftiga fartbulor så som på ”Göteborgssidan” av vägen.
- Smalna av gatan kraftigt på fler ställen (kraftigare än dagens avsmalningar).
- Spärra gatan helt för biltrafik vid kommungränsen behåll cykel- och gångpassage.
- I kombination med ovan flera hastighetskontroller i samarbete med Polisen.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Buller, Trafik och parkering, Påverkan under byggtiden

Detaljplanen reglerar inte byggskedet.

Åtgärder inom Partille kommun hanteras inte i detaljplanen.

228. Skrivelse med 14 underskrifter

Undertecknad som samtliga 14 fastighetsägare på Södra Sotenäsvägen. Enbart boende på Södra Sotenäsvägen 82 har undertecknat skrivelsen

Synpunkter ur gemensam skrivelse:

Se kommentarer till tematiska sammanfattning under rubrikerna: Påverkan under byggtiden, Buller, Trafik och parkering.

De boende önskar att omfattningen av den planerade byggnationen minskas, förslagsvis med 50 %. Minskningen ska i första hand ske genom reduktion av fastigheter som har ”naturligt” in/utfart via Södra Sotenäsvägen och därmed genererar ytterligare trafikbuller.

Kommentar:

Se kommentarer till tematiska sammanfattning under rubrikerna: Påverkan under byggtiden, Buller, Trafik och parkering.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen exploateringsgrad är avvägd mot platsens förutsättningar

229. Skrivelse utan angiven adress

Bifogat Skrivelser från Föreningen Trädplan Göteborg

Kommentar:

Se kommentar till Föreningen Trädplan Göteborg.

230. Skrivelse utan angiven adress

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

Utöver ovan, de boende befarar att Göteborgs stad gör intrång på alla dessa typer av överenskommelser. Bostäder behövs, men bostadsbyggande på en oexploaterad plats med en lång rad skyddsbehov fastställda i ”samhällskontraktet” medför en oåterkallelig skada. Bostadsbyggande skall naturligtvis ske i de områden översiktsplanen anvisar och där inga skyddsrestriktioner hindrar det.

Planförslaget berör alla de människor som utnyttjar Delsjöområdet norra del, som idag är relativt tyst och är skonat från påträngande bebyggelse och har en påtaglig och ovanlig, men ändå lättillgänglig naturro. Det bryter även det ”samhällskontrakt” staden givit fastighetsägare och boende i närområdet.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Illustrationsmaterial, Riksintressen artskyddsförordningen, Detaljplanens innebörd och

genomförande, Område E, Gator, Gång- och cykelvägar, Tillgänglighet och service, parkering, och Friytor.

Planförslaget ligger inom mellanstaden intill ett naturområde. I detaljplanen genomförs en prövning av lämpligheten för bebyggelse enligt det uppdrag som givits av byggnadsnämnden. Stadsbyggnadskontoret anser att föreslagen bebyggelse är motiverad och att det inte råder de skyddsbehov som anses ovan. Rekreatiomsområdet bedöms fortsatt som lättillgängligt och planen ger möjlighet för fler att utnyttja rekreatiomsområdet. Inte minst eleverna i den framtida skolan.

231. Skrivelse utan angiven adress

Utrycker en generell åsikt om miljöarbetet inom byggbranschen. Inom branschen har miljöarbetet fått allt större fokus, då miljöproblemen blivit uppmärksammade, därmed har förväntningarna på byggföretagens miljöarbete ökat.

De boende betonar att det finns ett behov av en strategisk planering, detta för att säkerhetsställa att natur och friluftsliv bevaras, särskilt i områden där konkurrensen om mark är hög. De boende befarar att planen medför följande negativa påverkan:

- Miljöförstöring och utrotning av träd
- Att fuktsäkra byggnader försvinner
- Att frisk luft, giftfrimiljö, begränsad miljöpåverkan, hållbar utveckling, hållbar samhällsplanering, god bebyggd miljö och grundvatten av god kvalitet försvinner.
- Att fler färdas med bil och därmed mer utsläpp, trafikbuller, luftföroreningar och att utbyggnaden kan öka risker för djurlivet.
- Odlingslotterna, som funnit på platsen i över 20 år riskerar att försvinna. Området kommer att bli trångt för barnen. Riskerna finns att deras fysiska och psykiska hälsa hotas.
- Ungdomarnas sociala liv kommer att få negativ påverkan och kriminaliteten kommer därmed öka i området.

Kommentar:

Angående miljöarbetet inom byggbranschen och fuktsäkra byggnader översänds detta till exploitörerna.

Staden har en strategisk planering för att säkerhetsställa att natur och friluftsliv bevaras, särskilt i områden där konkurrensen om mark är hög. Detta tar sig uttryck i strategi för utbyggnadsplanering samt i Grönstrategi för en tät och grön stad.

De boende befarar att planen medför följande negativa påverkan:

- Ett flertal träd skyddas genom planbestämmelser eller hamnar inom naturmark. De ekologiska värdena från vissa träd planeras att kompenseras.
- Det kan förekomma en lokal påverkan på naturvärden och luft. Att bygga tätt och intill befintliga strukturer bedöms dock vara en viktig väg för att nå ett mer hållbart samhälle.
- Se kommentar till sammanfattade tematiska rubriken: Buller, Luft, Naturmiljö
- Se kommentar till sammanfattade tematiska rubriken: Friytor

- Området bedöms inte medföra att ungdomarnas sociala liv kommer att få negativ påverkan, skolans läge intill rekreationsområdet bedöms kunna ge mycket positiva fördelar för en skolverksamhet.

232. Skrivelse utan angiven adress

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område E, Trafik och Parkering och Naturmiljö.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

233. Skrivelse utan angiven adress

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande samt Trafik och Parkering.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

234. Skrivelse utan angiven adress

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

Kommentar:

Se kommentarer till tematisk sammanfattning av inkomna yttranden.

235. Skrivelse utan angiven adress

Se tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Detaljplanens innebörd och genomförande, Område A samt Förskolan.

Kommentar:

Se kommentar till respektive rubrik under tematisk sammanfattning.

236. Skrivelse utan angiven adress

Anser att det är en skam för människan att bygga vid Härlanda tjärn. Oro uttrycks att om bebyggelse sker kommer djur och träd att dö.

Kommentar:

Noteras

Ändringar

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det med följande ändringar är lämpligt att gå vidare med förslaget.

Utöver mindre justeringar föreslås följande:

Plankarta med bestämmelser

- Inom **område A - Punkthusen** har punkthusens placering preciserats och nockhöjderna har justerats nedåt, det mellersta och det lägsta huset har bytt plats så att det lägsta huset ligger mot Härlanda tjärn. En bestämmelse kring att det ska vara samma fasadmateriäl har införts. Möjliggörandet för verksamheter i bottenplan har införts.
- Inom **område B - Lamellhusen** har byggnads- och nockhöjder justerats, för huset som ligger på gården har kraftiga sänkningar skett för att minska påverkan på bebyggelsen norr om byggrätten. Större ytor prickas för att inte överallt möjliggöra för bebyggelse invid kommande fastighetsgräns.
- Inom **område C - Fyrbohusen** utgår alternativet med ett lamellhus. Den övre delen av området får också en lägre exploateringsgrad och kommer endast innehålla ett BmSS-boende. Fyrbohusens läge har preciserats med prickmark och nockhöjder anpassats efter det nya förslaget.
- Inom **område D - Förskolan** har byggrätten preciserats och så att en högre byggnadskropp tillåts längs gatan och att byggnaden på gården blir lägre än i samrådsförslaget. Den västra och övre delen av kommande fastighet skyddas större träd genom bestämmelse, kvartersgränsen har justerats så att en befintlig gångstig bevaras. Kombination med äldreboende ses inte som trolig men planen möjliggör för bostadsändamålet i det fall att annat behov skulle uppstå i framtiden. Det sker även en precisering av hur stort skoländamålet maximalt får vara.
- Inom **område E – Skolan** ökar nockhöjden på den högre delen av byggnaden samtidigt som en byggnadshöjd införs för att begränsa höjden mot gatan. Kvartersmarken flyttas söder ut och ett större grönstråk mellan skolan och radhusbebyggelsen skapas. Kvartersmarken flyttas nästan ända fram till motions slingan och träden inom ytan för utökningen åt söder skyddas genom planbestämmelse.
- E-område för teknisk anläggning flyttas.
- Park övergår till Natur i söder och till Gång i norr.
- Bestämmelse kring buller är uppdateras utifrån ny förordning.
- Upplysning om lägsta tillåten nivå för att självfall ska tillåtas är införd.
- Plankartan är uppdaterad utifrån trafikförslaget
- En bestämmelse kring skyfall är införd.

Illustrationskarta och Grundkarta

- Illustrationskartans våningsantal har utgått, ersätts med beskrivning i planbeskrivningen
- Grundkartans linjer har gjorts svarta och traktnamn har införts.

Planbeskrivning

- Beskrivningar av samtliga delområden har justerats utifrån förändringarna i plankartan.
- Att det finns enkelsidiga lägenheter har införts
- Information om våningsantal har införts
- Nya illustrationer, fotomontage och sektioner är framtagna.

- Rubriken ”Naturmiljö” har justerats för att tydligare beskriva påverkan på naturmiljön som förväntas av exploateringen samt motiv till varför inte förbuden i artskyddsförordningen inte inträder.
- Solstudien har kompletterats och justerats utifrån det nya förslaget och med fler timmar.
- Skrivning angående strandskydd har utgått
- Beskrivning av trafikförslaget och påverkan på statliga vägnätet är infört
- Avfallshanteringen har justerats
- Att planen ligger inom riksintresse för dricksvatten är infört
- Justeringar i text under vatten och avlopp har justerats
- Justeringar i text med anledning av lantmäteriets yttrande.
- Planen är anpassad till ändringen i bullerförordningen.
- Påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten är justerad.
- Trafikalstringsanalysen är uppdaterad.

Utredningar framtagna efter samrådet och biläggs granskningshandlingarna

- Miljöteknisk markmiljöundersökning
- Geoteknisk utredning
- Trafikförslag
- Mobilitetsutredning
- Bullerutredning
- Skyfallsutredning
- Groddjursinventering

Karoline Rosgardt
Planchef

Maria Lejon
Planarkitekt